शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक-२

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

२४ वा वार्षिक अहवाल

सन २०२२-२०२३

नोंदणीकृत कार्यालय

आदिवासी विकास भवन,
तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक
जुना आग्रा रोड, नाशिक-४२२ ००२
दुरध्वनी क्रमांक. ०२५३-२३१५८६०
ई मेल - shabarinsk@gmail.com

SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK-2

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

TWENTY FOURTH ANNUAL REPORT

2022-2023

Registered Office

Adivasi Vikas Bhavan,

3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk,

Old Agra Road,Nashik-422 002

Telephone No. 0253- 2315860

Email – shabarinsk@gmail.com

SHABARI ADIVASI VITA VA VIKAS MAHAMANDAL MYDT.,NASHIK-2

*Regd office "AdivasiVikasBhavan". 3rd Floor, Ram Ganesh GadkariChowk,Old Agra Road,Nashik- 422 002.

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

ANNUAL ACCOUNTS FOR THE PERIOD 1st APRIL, 2022 TO 31st MARCH, 2023

Registration No.of Institute		25-13247
Date of Registration		15th January, 1999.
Directors Report for the period		1st April, 2022 to 31st March, 2023
Statutory Auditors Report for the period		1st April, 2022 to 31st March, 2023
Name of Statutory Auditor and Address		Patel Kalantri & Associates, Chartered Accountants, PKB HOUSE, MATOSHRI NAGAR, BEHIND HDFC BANK, TIDKE COLONY, NASHIK
Balance sheet, Profit &Loss A/c , and Notes for the period		1st April, 2022 to 31st March, 2023

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक -२

नोंदणीकृत कार्यालय - "आदिवासी विकास भवन", तिसरा मजला, रामगणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक - ४२२००२

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

१ एप्रिल, २०२२ ते ३१ मार्च, २०२३ या कालावधीचे वार्षिक लेखे

संस्थेचा नोंदणी क्रमांक		२५-१३२४७
नोंदणीचा दिनांक		१५ जानेवारी, १९९९
संचालकांचा अहवाल - कालावधी		१ एप्रिल, २०२२ ते ३१ मार्च, २०२३
संवैधानिक लेखापरीक्षण अहवाल - कालावधी		१ एप्रिल, २०२२ ते ३१ मार्च, २०२३
संवैधानिक लेखापरीक्षकाचे नाव व पत्ता		पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएटस सनदी लेखापाल पी.के.बी. हाऊस, मातोश्री नगर, एच.डी.एफ.सी. बँकेच्या मागे, तिडके कॉलनी, नाशिक
ताळेबंद, नफा व तोट्याचा हिशोब आणि टिपण्या -		१ एप्रिल, २०२२ ते ३१ मार्च, २०२३

SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK-2

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

Index

Sr. No.	Particulars	Page No.
1	Board of Directors for the year 2022-2023	2
2	Notice of Annual General Meeting	4
3	Directors Report	6
4	Independent Auditors Report	22
5	Annexure - A	38
6	Annexure - B	52
7	Balance Sheet	98
8	Profit & Loss A/c	100
9	Cash Flow Statement	102
10	Significant Accounting Policies and Notes to Accounts as on 31/03/2023	136
11	Letter of the Principal Accountant General & Comments on Accounts for the year 2022-23 by the Comptroller & Auditor General of India	158

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित., नाशिक - २

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशिल	पृष्ठ क्र.
१	संचालक मंडळ सन २०२२-२०२३	३
२	वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सुचना	५
३	संचालकांचा अहवाल	७
४	स्वतंत्र लेखापरीक्षकांचा अहवाल	२३
५	परिषिष्ट - अ	३९
६	परिषिष्ट - ब	५३
७	ताळेबंद	९९
८	नफा तोटा पत्रक	१०१
९	रोख प्रवाह निवेदन	१०३
१०	दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजीची महत्वपुर्ण लेखा धोरणे व लेखांकन टिपण्या	१३७
११	प्रधान महालेखापाल यांचे पत्र व भारताचे महालेखाकार यांचे सन २०२२-२०२३ चे लेख्यांवरील अभिप्राय	१५९

Board of Directors 2022-23

संचालक मंडळ २०२२-२३

Board of Directors for the year 2022-23

1.Hon. Dr. Shri. Vijaykumar Gavit
Chairman
Shabari Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik 422002, and
Hon. Minister, Tribal Development, Maharashtra State

2.Hon. Principal Secretary
Tribal Development, Mantralaya, Mumbai-400032.

3.Hon. Commissioner
Tribal Development, (M.S.) Adivasi Vikas Bhavan, Nashik-422 002.

4.Hon. Deputy Secretary
Tribal Development, Mantralaya, Mumbai-400 032.

5.Hon. Managing Director
Shabari Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik-422002

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित., नाशिक - २
(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

संचालक मंडळ सन २०२२-२३

१. मा. डॉ.श्री. विजयकुमार गावित,
अध्यक्ष
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित., नाशिक - २ तथा
मा. मंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य

२. मा. प्रधान सचिव,
आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

३. मा. आयुक्त,
आदिवासी विकास (म.रा.) आदिवासी विकास भवन, नाशिक - ४२२ ००२

४. मा. उपसचिव,
आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

५. मा.व्यवस्थापकीय संचालक,
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक - ४२२ ००२

SHABARI ADIVASI VITA VA VIKAS MAHAMANDAL MYDT.,NASHIK-2

Regd office "Adivasi Vikas Bhavan". 3rd Floor, Ram Ganesh GadkariChowk,Old Agra Road,Nashik-422 002

Phone- (0253) 2315860 Fax- (0253) 2315860

Mail – shabarinsk@gmail;.com

No.SAVVM/Adm/AGM/21/2025

Nashik, Dated : 02/01/2025

Subject :- Annual General Meeting dated 13th January, 2025 at Shabari Adiwasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik

Annual General Meeting of the members of Shabri Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik will be held on 13th January, 2025 at 2.00 p.m. at Nashik to transact the following business. Therefore request please attend the meeting.

ORDINARY BUSINESS :-

Subject No.1 : To receive, consider and adopt Balance Sheet and Profit & Loss Account for the Year Ended 31 March, 2023 with Auditors Report and Report of the Board of Directors.

Subject No.2 : To discuss on the qualification / remarks of F.Y.2022-23 made by Controller and Auditor General of India.

Subject No.3 : Authorization to submit of Final Accounts for the year 2022-23 to State Legislature.

Subject No.4 : To Discuss any other matter with permission of the Chair.

Subject No.5 : To confirm minutes of meeting of Annual General Meeting dated 13/01/2025.

By Order of the Board

Sd/-

Managing Director

Shabri Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit,

Nashik

Note :-

- In the absence of quorum the meeting will be adjourned and will be held again after Half an hour after the scheduled time & such meeting will not have quorum.

Copy To :

Mr.Ashok Surana, Company Secretary, Shabri Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit,Nashik-2

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादीत, नाशिक

रजि.ऑफीस "आदिवासी विकास भवन " ३ रा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रोड, नाशिक- ४२२ ००२.
दुरध्वनी - (०२५३) २३१५८६० फॅक्स- (०२५३) २३१५८६०
Mail- shabarinsk@gmail.com

जा.क्र.शआविविम/प्रकल्प/वा.स.स./२१/२०२५
नाशिक , दिनांक - ०२/०१/२०२५

विषय : दिनांक १३ जानेवारी, २०२५ रोजी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक येथे आयोजीत वार्षिक सर्वसाधारण सभा.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या., नाशिक यांच्या भागधारकांची वार्षिक सर्वसाधारण सभा दिनांक १३ जानेवारी, २०२५ रोजी दुपारी २.०० वाजता शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक मंत्रालय, मुंबई येथे खालील प्रमाणे कामकाज करण्यासाठी घेण्यात येणार आहे. कृपया बैठकीला उपस्थित राहावे, ही विनंती.

नियमीत कामकाज :-

१. संचालकांचा अहवाल, दि.३१ मार्च, २०२३ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफातोटा पत्रक, त्या तारखेचा ताळेबंद, संचालक मंडळाचा अहवाल तसेच लेखारीक्षकांचा अहवाल स्विकारणे व त्यास मान्यता देणे.

२. भारत सरकार चे महालेखाकार यांचेकडून सन २०२२-२३ वर देण्यात आलेल्या योग्यता / अभिप्रायांवर चर्चा करणे.

३. सन २०२२-२३ चे अंतिम लेखे विधी मंडळास सादर करण्याचे अधिकार देणे बाबत.

४. मा.अध्यक्ष यांचे परवानगीने येणा-या आयत्या वेळेच्या विषयावर चर्चा करणे.

संचालक मंडळाचे आदेशान्वये

सही/-
व्यवस्थापकीय संचालक
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या.,
नाशिक

टिप :-

- सभेसाठी आवश्यक असणारी गणपुर्ती न झाल्यास सदरच्या सभेचे कामकाज तहकुब करण्यात येईल आणि सभेच्या नियोजीत वेळेनंतर अर्ध्या तासाने सदरची सभा पुन्हा घेण्यात येईल व त्यासाठी अशा गणपुर्तीची आवश्यकता राहणार नाही.

प्रत :

श्री.अशोक सुराणा, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या., नाशिक -२

DIRECTOR' S REPORT

TO,
THE MEMBERS,
SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN:U74210MH1999SGC118747

Your Directors have the pleasure in presenting their 24TH Annual report on the business and operation of the company and the accounts for the financial year ended 31st March, 2023.

FINANCIAL SUMMARY OR HIGHLIGHTS/PERFORMANCE OF THE COMPANY :

The financial results for the year ended 31st March, 2023 and the corresponding figures for the last year are as under :-

(Rupees in Lakhs)

Particulars	2022-2023	2021-2022
Total Sales and other income	4071.60	1656.58
Profit/ (Loss) before Interest, Depreciation and Tax	**2397.47**	**426.93**
Less: Depreciation & Amortization Expense	5.19	2.33
Less: Finance Cost	37.00	35.14
Profit/ (Loss) before Tax	**2355.28**	**389.46**
Less: Prior Period items	-	-
Less: tax expenses	-	-
Profit after tax	**2355.28**	**389.46**

BRIEF DESCRIPTION OF THE COMPANY'S WORKING DURING THE YEAR/STATE OF COMPANY'S AFFAIR:

The company has earned revenue from operations and other income together amounting to **Rs. 4071.60 Lakhs** during the year under review. The profit of the Company is **2355.28 Lakhs** which has increased compared to the previous year.

During the year under review our Company continued the following schemes launched in the previous year.

संचालकांचा अहवाल

प्रति
सर्व सभासद ,
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
कंपनी ओळख क्रमांक : **U74210MH1999SGC118747**

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त झालेल्या वित्तीय वर्षासाठीचे लेख्ये व कंपनीच्या व्यवसाय व परिचालनाचा २४वा अहवाल सादर करताना कंपनीच्या संचालकांना अतिशय आनंद होत आहे.

कंपनीच्या वित्तीय कामगिरीचा गोषवारा किंवा ठळक बाबी :

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त वित्तीय वर्ष आणि त्यामागील वित्तीय वर्षातील तुलनात्मक आकडेवारी खालील प्रमाणे आहे :-

तपशील	२०२२ – २०२३	२०२१ – २०२२
एकूण विक्री व अन्य उत्पन्न	४०७१.६०	१९८१.७७
व्याज घसारा व कर, पूर्व नफा / (तोटा)	**२३९७.४७**	**४२६.९३**
वजा : घसारा व परतफेडीचा खर्च	५.१९	२.३३
वजा : वित्तपुरवठ्याचा खर्च	३७.००	३५.१४
कर पूर्व नफा / (तोटा)	**२३५५.२८**	**३८९.४६**
वजा : पूर्वकाळातील बाबी	०	०
वजा : कर खर्च	०	०
करोत्तर नफा	**२३५५.२८**	**३८९.४६**

वर्षभरातील कंपनीच्या कामाचे थोडक्यात विवरण / कंपनीच्या कारभाराची स्थिती :

आढावा वर्षा दरम्यान कंपनीने व्यवसायाचे परिचालन व अन्य मार्गाने मिळून रु ४०७१.६० लाख एवढा महसूल प्राप्त केला आहे. नफा रु २३५५.२८ लाख असून मागील वर्षाच्या तुलनेत या वर्षी नफ्यात वाढ झाली आहे. आढावा वर्षामध्ये कंपनीने मागील वर्षात विमोचन केलेल्या खालील योजना सुरु ठेवल्या आहेत .

Scheme under SCA

-Organizing FPOs of 15000 farmers for processing Distribution branding and retailing

-CCD NGO - Formation of FPOs in Yavatmal District so as to leverage the benefits arising from collectivizing and to market the produce more efficiently or better price realization

- Cage Fishery Scheme

-Biodiversity

- Tata Trust (Collective for livelihoods initiatives - improving HH income through layered agriculture based livelihoods intervention (6000 HH, Nandurbar)

-Padkaivikas (Bench Terracing)

Scheme Name under PVTG

-EAGL - Goat Rearing Intervention For Katkari Tribes

Scheme Name under Article 275 (1)

-BAIF -Seed Bank for Ingenious seed conservation production, Marketing & Sale Scheme

-BRLF (BHARAT RURAL LIVELIHOODS FOUNDATION -Improving livelihood conditions by augmenting land & water resources, sustainable agriculture practices, enhancing livestock productivity, capacity building of GPs for IFR/CFR & convergence of government schemes.(Fund Received by TRIBAL DEV MS NASHIK)

- Organizing FPOs of 15000 farmer for processing, distribution, branding and retailing

Scheme Name under State Scheme

-(National Institute Of Naturopathy (NIN) Pune Rs.7,50,000/- & Rs.2,50,000/- (Rs.2.5 lakh for every year 10 student)

-Maharashtra EX-Servicemens Corporation (MESCO) Nashik Rs.1,00,00,000/-

-Maharashtra State Road Transport Corporation (MSRTC) - Pandharkavda Dist. Yavatmal Rs.74,40,000/-

-National Institute of Naturopathy (NIN) under AYUSH Gol

-Maharashtra State Road Transport Corporation (MSRTC) - Shahada, Dhule Dist, Nashik

-Mohaful

-Amchur

विशेष केंद्रीय अर्थसहायित योजना

- प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे संघटन

- समूह विकास केंद्र बिगर शासकीय संघटना ॰ एकत्रीकरणातून उद्भवणारे लाभ घेऊन शेती उत्पादनांचे अधिक कार्यक्षमपणे विपणन करून अधिक किंमत प्राप्त करण्यासाठी यवतमाळ जिल्ह्यात शेतकरी उत्पादक संघटनांचे गठन

- पंजर मासेमारी योजना

- जैवविविधता

- टाटा न्यास (उपजीविका उपक्रमांसाठी सामुहिक संस्था) - स्तरीय आधारित शेती उपजीविकेच्या माध्यमातून आंतरनिरासानाद्वारे नंदुरबार मधील ६००० कुटुंबांचे कौटुंबिक उत्पन्न सुधारणे

- पद्काई विकास (मेज मजगीयन)

विनिर्दिष्ट भेद्य आदिवासी गटाच्या अंतर्गत योजनांची नावे

इ ए जी एल – कातकरी आदिवासींसाठी बकरी पालन अंतरनिरासन

कलम २७५ (१) अन्वये योजनेचे नाव

- भारतीय कृषी उद्योग न्यास (BAIF) - कल्पक बियाणे संवर्धन व उत्पादन, विपणन व विक्री योजनेसाठी बियाणे कोष

-भारत ग्रामीण उपजीविका न्यास (BRLF - BHARAT RURAL LIVELIHOODS FOUNDATION - जल व भूमी संसाधने, आवर्धित करून उपजीविकेची स्थिती सुधारणे, शाश्वत कृषी पद्धती अनुसरणे, पशुधनाच्या उत्पादकतेत वाढ करणे, ग्राम पंचायतींची संक्रामण मृत्युमान अनुपात / रुग्ण मृत्यमान अनुपाताच्या अनुषंगाने क्षमता बांधणी करणे व शासकीय योजनांचे अभिसरण करणे (आदिवासी विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य नासिक यांना प्राप्त झालेला निधी)

- प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे संघटन

राज्य योजनांच्या अंतर्गत कार्यान्वित योजनांची नावे

-(राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था पुणे रु ७,५०,००० व रु २,५०,००० /- (१० विद्यार्थ्यांसाठी दरवर्षी रुपये २.५० लाख)

- महाराष्ट्र भूतपूर्व सैनिक महामंडळ (MESCO) नासिक रुपये १,००,००,००० /-

- महाराष्ट्र राज्य रस्ते परिवहन महामंडळ - पांढरकवडा जिल्हा यवतमाळ रु ७४,४०,०००

- भारत सरकारच्या आयुष मंत्रालयाच्या अंतर्गत राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था पुणे

- महाराष्ट्र राज्य रस्ते परिवहन महामंडळ - शहादा , धुळे जिल्हा नासिक

- राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त विकास महामंडळ नवी दिल्ली यांच्या योजना

- मोहफुल

- आमचूर

Scheme Name under Central Scheme

-Prime Minister Van Dhan Yojana

Other Schemes

-Tribal Development Dairy Scheme

-Manav Vikas Mission Scheme

DIVIDEND:

The directors have not declared any dividend for the financial year under review.

AMOUNT TRANSFERED TO GENERAL RESERVE:

The company has not transferred any part of profits to the reserves for the financial year under review.

TRANSFER OF UNCLAIMED DIVIDEND TO INVESTOR EDUCATION AND PROTECTION FUND:

The provisions of Section 125(2) of the Companies Act, 2013 do not apply as there was no dividend declared and paid last year.

Your company did not have any funds lying unpaid or unclaimed for a period of seven years. Therefore there were no funds which were required to be transferred to investor education and protection fund (IEPF)

CHANGE IN THE SHARE CAPITAL:

During the year the Company has issued the shares of Rs. 1,00,97,000 (One Crore Ninety Seven Thousand) divided into 1,00,970 (One Lakh Nine Hundred and Seventy) Equity shares of Rs. 100 (Rupees Hundred Only).

Resulting to the issue, the Paid up Share Capital of the Company has been increased from Rs. 87,11,21,000 (Rupees Eighty Seven Crore Eleven Lakhs Twenty One Thousand only) divided into 87,11,210 (Eighty Seven Lakhs Eleven Thousand Two Hundred and Ten) Equity Shares of Rs. 100 (Rupees Hundred Only) to 88,12,18,000 (Rupees Eighty Eight Crore Twelve Lakhs Eighteen Thousand only) divided into 88,12,180 (Eighty Eight Lakhs Twelve Thousand One Hundred and Eighty) Equity Shares of Rs. 100 (Rupees Hundred Only).

CHANGE IN THE NATURE OF BUSINESS:

There is no Change in the nature of the business of the Company during the year.

केंद्रीय योजनांच्या अंतर्गत कार्यान्वित योजनांची नावे

- पंतप्रधान वन धन योजना

अन्य योजनांची नावे

- आदिवासी दुग्ध व्यवसाय विकास योजना

- मानव विकास अभियान योजना

लाभांश :

आढाव्या खालील वित्तीय वर्षात संचालकांनी कोणताही लाभांश जाहीर केलेला नाही.

सर्वसामान्य राखीव निधीत वर्ग केलेली रक्कम :

आढाव्या खालील वित्तीय वर्षासाठी संचालकांनी नफ्याचा कोणताही हिस्सा राखीव निधीत वर्ग केलेला नाही.

अदावित लाभांश रक्कम गुंतवणूकदार प्रशिक्षण व संरक्षण निधीत वर्ग करणे :

गतवर्षी कोणत्याही प्रकारे लाभांश घोषित व प्रदान केलेला नसल्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १२५ (२) मधील तरतुदी लागू होत नाहीत. आपल्या कंपनीमध्ये सात वर्षाच्या कालावधीतील कोणत्याही अदावित किंवा अप्रदानित रकमा नाहीत. त्यामुळे गुंतवणूकदार प्रशिक्षण व संरक्षण निधीत वर्ग करण्यासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध नाही.

भाग भांडवलातील बदल :

गतवर्षात कंपनीने रु १०० (रुपये शंभर) दर्शनी मूल्याचे १००९७० (एक लाख नऊशे सत्तर) भागात विभागलेले म्हणजेच १००९७००० (एक कोटी सत्याण्णव हजार फक्त) चे भाग भांडवल जारी केले आहे . परिणामी महामंडळाचे भाग भांडवल हे रु १०० (रुपये शंभर) दर्शनी मूल्याचे ८७११२१० (सत्त्याऐंशी लाख अकरा हजार दोनशे दहा) म्हणजेच रु ८७११२१००० (सत्त्याऐंशी कोटी अकरा लाख एकवीस हजार) वरून रु १०० (रुपये शंभर) दर्शनी मूल्याचे ८८१२१८० (अठ्ठ्याऐंशी लाख बारा हजार एकशे ऐंशी) म्हणजेच रु ८८१२१८००० (अठ्ठ्याऐंशी कोटी बारा लाख अठरा हजार फक्त) एवढे वाढले आहे

व्यवसायाच्या स्वरूपातील बदल :

गतवर्षात कंपनीच्या व्यवसायाच्या स्वरुपात कोणताही बदल झालेला नाही.

EVENTS SUBSEQUENT TO THE DATE OF FINANCIAL STATEMENTS:

No material changes and commitments affecting the financial position of the Company occurred between the end of the financial year to which this financial statements relate on date of this report.

NUMBER OF MEETINGS OF THE BOARD:

Two Board meetings were held in the Current Financial Year.

30/09/2022; 23/01/2023.

DIRECTORS OF THE COMPANY AND CHANGES IN DIRECTORS AND KEY MANAGARIAL PERSONNEL:

a) The Board of Your Company consist of the following Directors:

1. KAGADA CHANDYA PADAVI (DIN: 08779824)
2. VIJAYKUMAR GAVIT
3. PRAJAKT TANPURE
4. ANUP KUMAR YADAV (DIN: 08442772)
5. PRADIP VYAS
6. HIRALAL SONAWANE (DIN: 08443249)
7. NAYANA GUNDE (DIN: 08083786)
8. DEEPAK SINGLA (DIN: 09493686)
9. LEENA BANSOD (DIN: 09802091)
10. MANOHAR PARAKAR
11. RAVINDRA JADHAV

b) APPOINTMENT OF DIRECTORS/ RESIGNATION OF DIRECTORS/CHANGE IN DESIGNATION/ DEATH OF DIRECTOR:

The following changes have taken place during the year as per government orders:

DIRECTORS APPOINTED DURING THE YEAR

1. VIJAYKUMAR GAVIT	30/06/2022
2.PRADIP VYAS	29/09/2022
3.RAVINDRA JADHAV	20/05/2022
4.NAYANA GUNDE	15/12/2022
5.LEENA BANSOD	12/10/2022

DIRECTORS RESIGNED DURING THE YEAR

1.KAGADA CHANDYAPADAVI	29/06/2022
2.PRAJAKT TANPURE	29/06/2022
3.ANUP KUMAR YADAV	20/09/2022
4.MANOHAR PARAKAR	20/05/2022
5.HIRALAL SONAWANE	15/12/2022
6.DEEPAK SINGLA	12/10/2022

वित्तीय विवरणाच्या दिनांकाच्या नंतरचे प्रसंग :

सदर अहवालातील विगत वित्तीय वर्षातील वित्तीय विवरणे तयार केल्यावर कंपनीच्या वित्तीय स्थितीवर प्रभाव पडतील असे कोणतेही महत्वाचे बदल घडलेले आणि दायीत्वे उद्भवलेली नाहीत.

मंडळाच्या सभांची संख्या :

सद्य वित्तीय वर्षात संचालक मंडळाच्या दोन सभा झाल्या आहेत : दिनांक ३० सप्टेंबर २०२२ आणि २३ जानेवारी २०२३.

कंपनीचे संचालक व कळीचे व्यवस्थापकीय कर्मचारी व त्यामधील बदल :

अ) आपल्या कंपनीच्या मंडळात खालील संचालक समाविष्ट आहेत :

१. कागदा चंद्या पडवी (संचालक ओळख क्रमांक : ०८७७९८२४)
२. विजय कुमार गावित
३. प्राजक्त तनपुरे
४. अनुप कुमार यादव (संचालक ओळख क्रमांक : ०८४४२७७२)
५. प्रदीप व्यास
६. हिरालाल सोनवणे (संचालक ओळख क्रमांक : ०८४४३२४९)
७. नयना गुंडे (संचालक ओळख क्रमांक : ०८०८३७८६)
८. दीपक सिंगला (संचालक ओळख क्रमांक : ०९४९३६८६)
९. लीना बनसोड (संचालक ओळख क्रमांक : ०९८०२०९१)
१०. मनोहर पराकर
११. रवींद्र जाधव

ब) संचालकांची नियुक्ती / राजीनामे / पदनामातील बदल / मृत्यू :

शासन आदेशानुसार गतवर्षात खालील प्रमाणे बदल झाले आहेत :

वर्षभरात नेमणूक झालेले संचालक

१. विजयकुमार गावित	३० जून २०२२
२ प्रदीप व्यास	२९ सप्टेंबर २०२२
३ रवींद्र जाधव	२० मे २०२२
४. नयना गुंडे	१५ डिसेंबर २०२२
५. लीना बनसोड	१२ ऑक्टोबर २०२२

वर्षभरात राजीनामा दिलेले संचालक

१. कागदा चंद्या पडवी	२९ जून २०२२
२. प्राजक्त तनपुरे	२९ जून २०२२
३. अनुप कुमार यादव	२० सप्टेंबर २०२२
४. मनोहर पराकर	२० मे २०२२
५. हिरालाल सोनावणे	१५ डिसेंबर २०२२
६. दीपक सिंगला	१२ ऑक्टोबर २०२२

COMPANY'S POLICY RELATING TO DIRECTORS APPOINTMENT, PAYMENT OF REMUNERATION AND DISCHARGE OF THEIR DUTIES:

The provisions of Section 178(1) relating to constitution of Nomination and Remuneration Committee are not applicable to the Company and hence the Company has not devised any policy relating to appointment of Directors, payment of Managerial remuneration, Directors qualifications, positive attributes, independence of Directors and other related matters as provided under Section 178(3) of the Companies Act, 2013.

DIRECTOR'S RESPONSIBILITY STATEMENT:

In terms of section 134 (5) of the companies act, 2013, the directors would like to state that:

i) In the preparation of the annual accounts, the applicable accounting standards have been followed.

ii) The Directors have selected such accounting policies and applied them consistently and made judgments and estimates that were reasonable and prudent so as to give a true and fair view of the state of affairs of the company at the end of the financial year and of the profit or loss of the company for the year under review.

iii) The Directors have taken proper and sufficient care for the maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of this act for safeguarding the Assets Of the company and for preventing and detecting fraud and other irregularities.

iv) The Directors have prepared the annual accounts on a going concern basis.

v) The Directors had laid down internal financial controls to be followed by the company and that such internal financial controls are adequate and were operating effectively.

vi) The Directors had devised proper system to ensure compliance with the provisions of all applicable laws and that such system were adequate and operating effectively.

PARTICULARS OF EMPLOYEES:

None of the employee has received remuneration exceeding the limit as stated in rule 5(2) of the companies (appointment and remuneration of managerial personnel) Rules, 2014.

Order of court:

There has been no significant /material order passed by Regulators/Tribunals/Courts impacting the going concern status and future operations.

संचालकांची नियुक्ती, मानधनाचे प्रदान व कर्तव्यांचे निर्वाहन यांच्याशी संबंधित कंपनीचे धोरण :

नामनिर्देशन व मानधन समितीशी संबंधित कलम १७८ (१) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १७८ (३) मधील तरतुदीनुसार संचालकांची नियुक्ती, व्यवस्थापकीय मानधनाचे प्रदान, सकारात्मक गुणविशेष, संचालकांचे स्वातंत्र्य, आणि अन्य संबंधित बाबींवर कंपनीने कोणतेही धोरण निर्धारित केलेले नाही.

संचालकांच्या जबाबदारीचे विवरण :

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३४ (५) अंतर्गत संचालक नमूद करू इच्छितात की :

i) वार्षिक लेख्ये तयार करताना लागू लेखा मापदंडांचे अनुपालन करण्यात आले आहे.

ii) आढावा वर्षातील कंपनीचा नफा किंवा तोटा आणि वर्षअखेरीच्या वित्तीय व अन्य स्थितीचे खरेखुरे व न्याय्य चित्र उभे राहण्यासाठी कंपनीच्या संचालकांनी समंजस व वाजवी अंदाज व निर्णय घेतले असून सुसंगत लेखा धोरणे निवडून कार्यान्वित केली आहेत.

iii) कंपनीच्या मालमत्ता सुरक्षित राखण्यासाठी व अफरातफर व अन्य अनियमित बाबीना प्रतिबंध करण्यासाठी आणि त्याचा छडा लावण्यासाठी अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार पर्याप्त लेखा नोंदी ठेवण्यासाठी संचालकांनी पर्याप्त व योग्य काळजी घेतली आहे.

iv) संचालकांनी चालू व्यवसायाच्या आधारे वार्षिक लेख्ये तयार केले आहेत.

v) कंपनीने अनुपालन करण्याचे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे संचालकांनी विहित केली असून ती पर्याप्त असून परिणामकारक पद्धतीने परीचालीत आहेत.

vi) लागू कायद्यातील तरतुदींचे अनुपालन होण्यासाठी संचालकांनी योग्य प्रणाली तयार केल्या असून सदर प्रणाली पर्याप्त असून परिणामकारक पद्धतीने परीचालीत आहेत.

कर्मचाऱ्यांचे तपशील :

कंपनी (व्यवस्थापकीय कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती व पारिश्रमिक) नियम २०१४ मधील नियम क्रमांक ५ (२) नुसार विहित मर्यादेपेक्षा जास्त मानधन कोणत्याही कर्मचाऱ्याला अदा करण्यात आलेले नाही.

न्यायालयाचे आदेश :

कंपनीच्या सद्य व भविष्यातील स्थिती व परीचालानावर प्रभाव पडेल असा कोणताही महत्वाचा आदेश कोणत्याही नियामक / न्यायाधिकरण / न्यायालयाने पारित केलेला नाही.

Complaince of secretarial standards:

The Company could not comply with the Secretarial Standards issued by Institute of Company Secretaries of India.

PARTICULARS OF LOANS, GUARANTEES OR INVESTMENTS UNDER SECTION 186 :

Company has not provided any loan, guarantee, or made investment during the year.

PARTICULARS OF CONTRACTS OR ARRANGEMENTS WITH RELATED PARTIES :

There were no related party transactions for the year under review.

PARTICULARS REGARDING CONSERVATION OF ENERGY, TECHNOLOGY ABSORPTION:

Energy conservation efforts in the company are being pursued on continuous basis and close monitoring of power consumption, wastage of material is maintained.

FOREIGN EXCHANGE EARNINGS / OUTGO:-

There was no foreign exchange inflow or Outflow during the year under review.

DEPOSITS:

Your company has not accepted any deposits within the meaning of section 73 of the companies act, 2013 and the companies (acceptance of deposits) rules, 2014.

DETAILS OF POLICY DEVELOPED AND IMPLEMENTED BY THE COMPANY ON ITS CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY INITIATIVES:

The provision of section 135 of the companies act, 2013 are not applicable to the company, therefore company is not required to implement any CSR initiatives.

सचिविय मापदंडाचे अनुपालन :

भारतीय कंपनी सचिव संस्थेने विहित केलेल्या सचिविय मापदंडाचे कंपनीने अनुपालन केलेले नाही.

कलम १८६ अंतर्गत कर्जे, हमी किंवा गुंतवणुकीचे तपशील :

गतवर्षात कंपनीने कोणतेही कर्ज घेतलेले, हमी दिलेली किंवा गुंतवणूक केलेली नाही.

संबंधित पक्षाकारांशी करार किंवा व्यवस्थांचे तपशील :

आढावा वर्षाच्या दरम्यान संबंधित पक्षाकारांशी कोणतेही व्यवहार केलेले नाहीत.

उर्जेचे संवर्धन, तंत्रज्ञान अवशोषणाचे तपशील :

कंपनीतील उर्जा संवर्धन प्रयासांचा सातत्याने पाठपुरावा करण्यात येत असून विजेचा खप व साहित्याचा अपव्यय याचे संयुत संनियंत्रण करण्यात येते.

परकीय चलन अर्जन / निर्गम :-

आढावा वर्षाच्या दरम्यान परकीय चलनाचे कोणतेही अर्जन किंवा निर्गम झालेले नाही.

ठेवी :

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम ७३ व कंपनी (ठेवीं स्वीकारणे) नियम २०१४ नुसार विहित अर्थाने आपल्या कंपनीने कोणत्याही ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत.

निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व उपक्रमांच्या अंतर्गत कंपनीने विकसित व कार्यान्वित केलेल्या धोरणाचे तपशील :

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे कंपनीने कोणतेही निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व उपक्रम कार्यान्वित करण्याची गरज नाही.

EXPLANATION OR COMMENTS ON QUALIFICATIONS, RESERVATIONS ORADVERSE REMARKS OR DISCLAIMERS MADE BY THE AUDITORS AND THE PRACTICING COMPANY SECRETARY IN THEIR REPORTS:

The Board of Directors have taken on record the observations and disclaimer of opinion issued by the Auditor of the Company. The directors have taken efforts for taking corrective action against the opinion.

The provisions relating to submission of Secretarial Audit Report are not applicable to the Company.

AUDITORS:

For Financial year 2023-2024, Statutory Auditors of the Company shall be M/s. Patel Kalantri & Associates, Nasik as per CAG Order.

COMPANY'S POLICY RELATING TO AUDIT COMMITTEE:

The Company has formed the Audit Committee as per the provisions of Companies Act Section 177 read with corresponding rule, Companies (Meetings of Board and its Powers) Rules, 2014. The following have constituted the committee:

Sr. no.	Name :
1	Commissioner, Tribal Development Department, Nashik, Smt. Nayana Gunde, IAS
2.	Managing Director,Shabari Adiwasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Smt. Leena Bandod, IAS
3.	Hon. Shri. Ravindra Jadhav, Deputy Secretary, Tribal Development Mantralaya, Govt. of Maharashtra

SUBSIDIARY COMPANIES/JOINT VENTURE/ASSOCIATED COMPANY:

The company does not have any subsidiary or associate joint ventures.

RISK MANAGEMENT:

The company is into the activity of granting financial assistance to the tribal people to help their progress and upliftment. So the company faces minimal risks being a government company.

<u>लेखापरीक्षक आणि व्यावसायिक कंपनी सचिवाने त्यांच्या अहवालात नमूद केलेल्या प्रतिकूल, सशर्त किंवा राखीव शेरे किंवा अस्वीकाराचे स्पष्टीकरण किंवा अभिप्राय</u> :

लेखापरीक्षकांच्या निरीक्षणांची संचालक मंडळाने नोंद घेतली आहे. संचालकांनी सर्व निरीक्षणांचे अनुपालन केले आहे. सचिविय लेखापरीक्षण अहवाल सादर करण्याविषयी असलेल्या तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.

<u>लेखापरीक्षक</u> :

भारताच्या महालेखापालांच्या व महालेखापरीक्षकांच्या आदेशानुसार कंपनीने मेसर्स पटेल, कलंत्री & असोसिएट्स नासिक यांची वित्तीय वर्ष २०२२ – २०२३ साठी वैधानिक लेखापरीक्षक म्हणून नियुक्ती केली आहे.

<u>लेखापरीक्षण समितीशी संबंधित कंपनीचे धोरण</u> :

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७७ सह कंपनी (मंडळाच्या सभा व अधिकार)नियम २०१४ मधील तरतुदीनुसार कंपनीने खालील सभासदांचा समावेश असलेली लेखापरीक्षण समिती गठीत केली आहे.

अ. क्र .	नाव
१	श्रीमती नयना गुंडे , भारतीय प्रशासकीय सेवा, आयुक्त , आदिवासी विकास विभाग नासिक
२	श्रीमती लीना बनसोड, भारतीय प्रशासकीय सेवा, व्यवस्थापकीय संचालिका शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
३	माननीय श्री रवींद्र जाधव, उपसचिव, आदिवासी विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन मंत्रालय, मुंबई

<u>उपकंपनी / संयुक्त उपक्रम / सहयोगी कंपनी</u> :

कंपनीच्या कुठल्याही उपकंपन्या किंवा सहयोगी संयुक्त उपक्रम नाहीत.

<u>जोखीम व्यवस्थापन</u> :

आदिवासी लोकांना वित्तीय सहाय्य प्रदान करून त्यांचा विकास व उन्नती साधणे हा कंपनीचा व्यवसाय आहे. शासकीय कंपनी असल्यामुळे कंपनीला किमान जोखमींना तोंड द्यावे लागते .

DISCLOSURE UNDER THE SEXUAL HARASSMENT OF WOMEN AT WORKPLACE (PREVENTION, PROHIBITION AND REDRESSAL) ACT, 2013:

The company has in place an anti sexual harassment policy in line with the requirement of the sexual harassment of women at workplace (prevention, prohibition & redressal) act, 2013, internal complaint committee (ICC) has been set up to redress complaints received regarding sexual harassment. All employees (permanent, contractual, temporary, trainees) are covered under this policy.

The following is a summary of sexual harassment complaints received and disposed off during the year 2022-2023

- No. of complaints received: Nil
- No. of complaints disposed off Nil

ACKNOWLEDGEMENT:

The Directors express their appreciation for the support and co-operation extended by the company's bankers, state and central government authorities. Your director sincerely thanks the customers, and suppliers, employees for their support and co-operation extended to the company.

FOR AND ON THE BEHALF OF THE BOARD,

Sd/

DIRECTOR
NAME : LEENA BANSOD, I.A.S
DIN: 09802091
Place: Nashik

कामाच्या ठिकाणी महिलांचे लैंगिक शोषण (प्रतिबंध, प्रतिषेध व निराकान) अधिनियम २०१३:

कामाच्या ठिकाणी महिलांचे लैंगिक शोषण (प्रतिबंध, प्रतिषेध व निराकान) अधिनियम २०१३ मधील तरतुदी नुसार कंपनीने लैंगिक शोषण विरोधी धोरण कार्यान्वित केले असून लैंगिक शोषण विषयक तक्रारींचे निवारण करण्यासाठी अंतर्गत तक्रार समिती गठीत केली आहे. सर्व (कायम, कंत्राटी, तात्पुरते, प्रशिक्षणार्थी) कर्मचारी सदर धोरणाच्या अंतर्गत समाविष्ट केले आहेत.

सन २०२२ – २०२३ दरम्यान लैंगिक शोषण विषयक तक्रारी प्राप्त झाल्याच्या व त्या निकाली काढल्याचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

- प्राप्त तक्रारींची संख्या : निरंक
- निकाली काढलेल्या तक्रारींची संख्या : निरंक

आभार :

कंपनीचे बँकर, राज्य व केंद्र शासनातील विविध प्राधिकारी यांनी वेळोवेळी दिलेल्या पाठबळासाठी व सहकार्यासाठी संचालक मंडळ त्यांचे आभार व्यक्त करीत आहे. तसेच कंपनीच्या ग्राहक, पुरवठादार व कर्मचाऱ्यांनी कंपनीला वेळोवेळी दिलेल्या पाठबळासाठी व सहकार्यासाठी संचालक मंडळ त्यांचे आभार व्यक्त करीत आहे.

संचालक मंडळाच्या वतीने व साठी,

स्वाक्षरीत
संचालक
नाव : लीना बनसोड, **भा.प्र.से.**
संचालक ओळख क्रमांक : ०९८०२०९१
स्थान : नासिक

PATEL KALANTRI & ASSOCIATE
CHARTERED ACCOUNTANTS
PKB HOUSE,
MATOSHRI NAGAR,
BEHIND HDFC BANK,
TIDKE COLONY, NASHIK

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To,
The Members,
SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747

I. Report on the Audit of the Financial Statements

1. Disclaimer of Opinion

A. We have audited the accompanying Financial Statements of **SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT** ("the Company"), which comprise the Balance Sheet as at March 31st, 2023, the Statement of Profit and Loss and the Statement of Cash Flows for the year ended on that date, and a summary of the significant accounting policies and other explanatory information (hereinafter referred to as "the Financial Statements").

B. We do not express as opinion on the accompanying financial statements of SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT Because of the significance of the matters described in the Basis for Disclaimer of opinion section of our report, we have not been able to obtain sufficient appropriate audit evidence to provide a basis for an audit opinion on these financial statements.

2. Basis for Disclaimer of Opinion

As mentioned in Note No. 4 to the Financial Statements, the Company was having outstanding balance of Rs. 75,28,961/- payable to TDC(MSCTDC separation) and Rs. 1,63,84,008/- (Payable) and Rs. 3,86,612/- (Receivable) from TDC. The said balances were old outstanding and same were carried forward from more than ten financial years. The Company has not made any payment or received any amount against the said outstanding balances.

पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएटस
सनदी लेखापाल
पी.के.बी. हाऊस, मातोश्री नगर,
एच.डी.एफ.सी. बँकेच्या मागे,
तिडके कॉलनी, नाशिक

स्वतंत्र लेखापरीक्षकाचा अहवाल

प्रती,
सभासद,
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
कंपनी ओळख क्रमांक : **U74210MH1999SGC118747**

I. आर्थिक विवरणाच्या लेखापरीक्षणाचा अहवाल

१. **अभिप्रायाबाबत अस्वीकार**

A. **शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित)** "**कंपनी** ") यांच्या सोबत जोडलेल्या वित्तीय विवरणाचे लेखा परीक्षण केले असून त्यामध्ये दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त वित्तीय वर्षाचा ताळेबंद, नफा तोटा पत्रक व रोख प्रवाह विवरण व महत्वाच्या लेखांकन नीतीचा गोषवारा व अन्य स्पष्टीकरणात्मक माहिती समाविष्ट आहे) यानंतर उल्लेख "वित्तीय विवरण" असा केला आहे.

B. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांच्या सोबत जोडलेल्या वित्तीय विवरणाबाबत आम्ही कोणताच अभिप्राय व्यक्त करणार नाही. आमच्या अहवालाच्या अभिप्रायाचा अस्वीकार सदरी नमूद महत्वाच्या बाबींमुळे सदर वित्तीय विवरणांचे लेखापरीक्षण करून त्यावर अभिप्राय देण्याइतपत पर्याप्त पुरावे संकलित करण्यास आम्ही असमर्थ ठरलो आहोत.

२ **अभिप्रायाच्या अस्वीकारासाठी आधार**

वित्तीय विवरणाच्या टीप क्रमांक ४ मध्ये नमूद केल्यानुसार महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी महामंडळ वेगळे होण्यापोती कंपनीने आदिवासी विकास महामंडळाला रक्कम रु ७५२८९६१ आणि रु १६३८४००८ (देय) रु ३८६६१२ (प्राप्तव्य) असलेली शिल्लक रक्कम आहे. सदर जुन्या बाकी रकमा सुमारे १० वित्तीय वर्षे पुढे ओढण्यात आल्या होत्या. सदर बाकी रकमांच्या पोटी कंपनीने कोणतीही रक्कम प्रदान किंवा प्राप्त केलेली नाही.

The management of the company has decided to write off this old balances at the year-end vide management letter dated 29/04/2024. After performing substantial audit procedures to verify and obtain evidence regarding the said transactions, the ultimate outcome of the outstanding balances cannot be certainly verified as on the date of audit report. The Company has not provided any written confirmation from the said Party with respect to the outstanding balance payable/ receivable written off by the company in its books of accounts. In view of the above and in the absence of appropriate and sufficient audit documents, we wish to reserve our comments upon irregularities that might be involved in complying with measurement, recognition and disclosure requirements; which are not evident on prima facie observation, but need more elaborative evidences and systematic methods to be established for accurate findings and reporting for further action and compliances.

The Company is following accrual system of accounting for maintaining its books of accounts. However, there are instances where it is found that the company has recorded expenses in the books of accounts on payment basis. Due to this the profit / loss is overstated / understated to that extent. After performing substantial audit procedures to verify and obtain evidence regarding the said transactions, the ultimate outcome of the transaction which are not recorded as per accounting method cannot be certainly verified as on the date of audit report. In view of the above and in the absence of appropriate and sufficient audit documents, we wish to reserve our comments upon irregularities that might be involved in complying with measurement, recognition and disclosure requirements; which are not evident on prima facie observation, but need more elaborative evidences and systematic methods to be established for accurate findings and reporting for further action and compliances.

During the year Company has purchased Assets (Computer & Printer) and has incurred Rs. 14,400/- on 02/11/2022 on account of installation of computer. According to the accounting principles, same should be capitalized to the asset. However, same has not been capitalised and recorded as recurring expenses in the books of accounts. It shows understatement of profit in the books of accounts.

दिनांक २९ एप्रिल २०२४ रोजीच्या पत्राद्वारे कंपनीच्या व्यवस्थापनाने सदर जुन्या बाकी रकमा निर्लेखित करायचे ठरविले आहे. सदर व्यवहारांचे पुरावे प्राप्त करून खातरजमा करण्यासाठी लेखापरीक्षणाच्या सर्व प्रक्रियांचा अवलंब केल्यावर लेखापरीक्षणाचा अहवाल सादर करण्याच्या दिनांकापर्यंत त्याबाबत कोणत्याही ठाम व विश्वासार्ह अशा निष्कर्षापर्यंत पोहोचता आलेले नाही. आपल्या हिशेबातून कंपनीने निर्लेखित केलेल्या बाकी रकमा देय / प्राप्तव्य असल्याबाबत कंपनी सदर पक्षकाराकडून लेखी स्वरूपातील पुष्टी सादर केलेली नाही. उपरोक्त बाबींचा विचार करून आणि योग्य व पर्याप्त लेखापरीक्षण दस्तैवजाच्या अभावी मूल्यमापन, अभिज्ञा व प्रकटीकरणाच्या पूर्ततांच्या प्रयोजनार्थ अंतर्भूत असू शकणाऱ्या अनियमिततेवरील आमचा अभिप्राय आम्ही राखून ठेवत आहोत ; सकृतदर्शनी तशी कुठल्याही प्रकारची अनियमितता दिसून येत नसली तरीही पुढील कार्यवाही व पूर्ततांच्या प्रतीवेदनार्थ आणि अचूक निष्कर्षाप्रत पोहोचण्यासाठी अधिक सविस्तर पुरावे व प्रणालीगत पद्धती स्थापित करणे आवश्यक आहे.

कंपनी आपल्या लेख्यांसाठी उपार्जित लेखे प्रणालीचा अवलंबत आहे. परंतु कंपनीने प्रदान प्रणालीने देखील खर्चाच्या नोंदी आपल्या लेख्यांमध्ये केल्याची काही उदाहरणे देखील आढळून आली आहेत. त्यामुळे त्या प्रमाणात नफा / तोटा अत्युक्त / प्रयुक्त झाला आहे. सदर व्यवहारांचे पुरावे प्राप्त करून खातरजमा करण्यासाठी लेखापरीक्षणाच्या सर्व प्रक्रियांचा अवलंब केल्यावर लेखापरीक्षणाचा अहवाल सादर करण्याच्या दिनांकापर्यंत त्याबाबत कोणत्याही ठाम व विश्वासार्ह अशा निष्कर्षापर्यंत पोहोचता आलेले नाही. आपल्या हिशेबातून कंपनीने निर्लेखित केलेल्या बाकी रकमा देय / प्राप्तव्य असल्याबाबत कंपनी सदर पक्षकाराकडून लेखी स्वरूपातील पुष्टी सादर केलेली नाही. उपरोक्त बाबींचा विचार करून आणि योग्य व पर्याप्त लेखापरीक्षण दस्तैवजाच्या अभावी मूल्यमापन, अभिज्ञा व प्रकटीकरणाच्या पूर्ततांच्या प्रयोजनार्थ अंतर्भूत असू शकणाऱ्या अनियमिततेवरील आमचा अभिप्राय आम्ही राखून ठेवत आहोत ; सकृतदर्शनी तशी कुठल्याही प्रकारची अनियमितता दिसून येत नसली तरीही पुढील कार्यवाही व पूर्ततांच्या प्रतीवेदनार्थ आणि अचूक निष्कर्षाप्रत पोहोचण्यासाठी अधिक सविस्तर पुरावे व प्रणालीगत पद्धती स्थापित करणे आवश्यक आहे.

गतवर्षात कंपनीने (संगणक व मुद्रक) मत्ता खरेदी केल्या असून संगणक स्थापित करण्यासाठी दिनांक २ नोव्हेंबर २०२२ रोजी रक्कम रु १४४०० खर्ची टाकली आहे. लेखांकनाच्या सर्वमान्य तत्वानुसार सदर मत्तांचे भांडवलीकरण करणे आवश्यक आहे. परंतु भांडवलीकरण न करता पुनरावर्ती खर्च म्हणून सदर खरेदीची लेख्यांमध्ये नोंद करण्यात आली आहे. त्यामुळे लेख्यांमध्ये नफा तेवढ्या प्रमाणात प्रयुक्त झाला आहे.

During the year company has made payment to party named C.S. Ashok Surana which is Shown as Advance Rs. 2,85,000/- for RCO compliance for which invoice dated 30/03/2023 of Rs. 2,93,900/- has been provided by said party. But said expense of ROC Compliance is recorded in financial year 2023-24 by the company instead of recording it in financial year 2022-23 in which invoice is received and payment is made. Due to which there is overstatement of profit in the books of accounts.

During the year, according to the information and explanations given to us, we have been informed about an instance of material fraud amounting to Rs. 4,75,189/- on the company by its officer or employee. Which raises concern about internal controls of Management over the Operations of the company. In view of the above, we wish to reserve our comments upon irregularities that might be involved in complying with measurement, recognition and disclosure requirements; which are not evident on prima facie observation, but need more elaborative evidences and systematic methods to be established for accurate findings and reporting for further action and compliances.

3. Other Information - Board of Directors' Report

A. The Company's Board of Directors is responsible for the preparation of other information and presentation of its report (herein after called as "Board Report") which comprises various information required under section 134(3) of the Companies Act 2013 but does not include the financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the financial statements does not cover the Other Information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

B. In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the Other Information and in doing so, consider whether the Other Information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained during the course of our audit or otherwise appears to be materially misstated.

If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement in this Other Information; we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

गतवर्षात कंपनीने कंपनी सचिव श्री अशोक सुराणा यांना कंपनी निबंधकांच्या पूर्ततेसाठी रक्कम रु २८५००० अग्रिम स्वरुपात प्रदान केले असून त्यापोटी सदर पक्षकाराने दिनांक ३० मार्च २०२३ रोजीचे रु २९३९०० रकमेचे बीजक जारी केले आहे. परंतु वित्तीय वर्ष २०२२ – २३ मध्ये बीजक प्राप्त होऊन प्रदान करून देखील कंपनीने मात्र कंपनी निबंधकांच्या पूर्ततेसाठी सोसलेला सदर खर्च वित्तीय वर्ष २०२३ – २४ मध्ये नोंदविला आहे. त्यामुळे लेख्यांमध्ये नफा तेवढ्या प्रमाणात अत्युक्त झाला आहे.

आम्हास सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार गतवर्षात कंपनीच्या अधिकारी किंवा कर्मचाऱ्याने रु ४७५१८९ रकमेच्या साहित्याची अफरातफर केली आहे. यामुळे व्यवस्थापनाच्या कंपनीच्या परिचालनावरील अंतर्गत संनियंत्रणाबाबत साशंकता वाटते. उपरोक्त बाबींचा विचार करून आणि योग्य व पर्याप्त लेखापरीक्षण दस्तैवजाच्या अभावी मूल्यमापन, अभिज्ञा व प्रकटीकरणाच्या पूर्ततांच्या प्रयोजनार्थ अंतर्भूत असू शकणाऱ्या अनियमिततेवरील आमचा अभिप्राय आम्ही राखून ठेवत आहोत ; सकृतदर्शनी तशी कुठल्याही प्रकारची अनियमितता दिसून येत नसली तरीही पुढील कार्यवाही व पूर्ततांच्या प्रतीवेदनार्थ आणि अचूक निष्कर्षाप्रत पोहोचण्यासाठी अधिक सविस्तर पुरावे व प्रणालीगत पद्धती स्थापित करणे आवश्यक आहे.

३. <u>अन्य माहिती – संचालक मंडळाचा अहवाल</u>

A. कंपनी बाबतची अन्य माहिती व त्यांचा अहवाल तयार करून सादर करण्याचे दायित्व कंपनीच्या संचालक मंडळावर असून) यानंतर उल्लेख “संचालक मंडळाचा अहवाल “ असा केला आहे (यामध्ये कंपनी अधिनियमाच्या कलम १३४) ३ (मध्य विहित विविध माहिती समाविष्ट आहे, परंतु त्यामध्ये वित्तीय विवरणे व त्यावरील आमचा लेखापरीक्षण अहवाल समाविष्ट नाही. वित्तीय विवरणावरील आमच्या अभिप्रायात अन्य माहिती समाविष्ट नाही व त्याबाबत कोणत्याही प्रकारचे आश्वासन किंवा निष्कर्ष आम्ही कथन करीत नाही.

B. अन्य माहिती वाचून ती वित्तीय विवरणांशी अथवा आमच्या लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान आम्ही प्राप्त केलेल्या माहितीशी सारतः विसंगत अथवा अन्यथा चुकीची विधाने केल्याचे निदर्शनास आल्यास ती अहवालात नमूद करणे.
अन्य माहितीत सारतः चुकीची विधाने असल्याचा निष्कर्ष आमच्या कामाच्या आधारे निघाल्यास ती अहवालात प्रतीवेदित करणे आमच्यासाठी अनिवार्य असते .या संदर्भात आम्हाला काहीही प्रतीवेदित करावयाचे नाही.

4. Management's Responsibility for the Financial Statements

A. The Company's Board of Directors is responsible for the matters stated in section 134(5) of the Act with respect to the preparation of these Financial Statements that give a true and fair view of the financial position, financial performance, and cash flows of the Company in accordance with the AS and other accounting principles generally accepted in India. This responsibility also includes maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of the Act for safeguarding the assets of the Company and for preventing and detecting frauds and other irregularities; selection and application of appropriate accounting policies; making judgments and estimates that are reasonable and prudent; and design, implementation and maintenance of adequate internal financial controls, that were operating effectively for ensuring the accuracy and completeness of the accounting records, relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

B. In preparing the Financial Statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

The Board of Directors are responsible for overseeing the Company's financial reporting process.

5. Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

A. Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the Financial Statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with SAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these Financial Statements.

४. **वित्तीय विवरणांबाबत व्यवस्थापनाची जबाबदारी**

अ. भारतीय कंपनी अधिनियमातील कलम १३३ सह वेळोवेळी सुधारित कंपनी (भारतीय लेखांकन मानांकने) नियम २०१५ विनिर्दिष्ट व भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकारण्यात आलेल्या लेखापरीक्षण मानांकने अन्य लेखांकन तत्वांच्या नुसार कंपनीची वित्तीय परिस्थिती व कामगिरी तसेच रोकड प्रवाहाचे खरेखुरे व न्याय्य चित्र प्रतिबिंबित करणारी वित्तीय विवरणे तयार करण्याबाबत सदर अधिनियमाच्या कलम १३४)५ (मध्ये नमूद बाबींसाठी कंपनीचे संचालक मंडळ उत्तरदायी असते. सदर दायीत्वामध्ये कंपनीची मत्ता सुरक्षित ठेवण्यासाठी व अपहार तसेच अन्य अनियमित बाबी न होण्यासाठी यथोचित लेखांकन नीतीची निवड व उपयोजन ; समंजस व सुज्ञ अंदाज व निर्णयाची कास धरणे ; कंपनीची वित्तीय परिस्थिती व कामगिरी प्रतिबिंबित करणाऱ्या वित्तीय विवरणाच्या तयारी व सादरीकरणासाठी लेखांकनाच्या अचूक व पूर्ण नोंदी होण्यासाठी तसेच अपहार किंवा चुकीमुळे सारतः चुकीची विधाने होऊ नयेत म्हणून प्रभावीपणे प्रचलित असणारी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा आराखडा कार्यान्वित करणे ; इत्यादी बाबत सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार लेखांकनाच्या पर्याप्त व समुचित नोंदी ठेवण्याचे दायित्व समाविष्ट आहे.

ब. कंपनी अवसायानात काढण्याचे किंवा तिचे प्रचालन थांबविण्याचे व्यवस्थापनाचे उद्दिष्ट नसल्यास किंवा तसे करण्याशिवाय दुसरा व्यवहार्य पर्याय उपलब्ध नसण्याची बाब वगळल्यास, सुस्थितीतील उपक्रम म्हणून कार्यरत राहण्याच्या कंपनीच्या क्षमतेचे मूल्यमापन करण्यासाठी कंपनीशी संबंधित व लागू असणाऱ्या बाबी उघड करणे ही वित्तीय विवरणे तयार करतानाचे व्यवस्थापनाचे दायित्व आहेत.

कंपनीच्या वित्तिय प्रतिवेदन प्रक्रियेवर देखरेख ठेवण्यासाठी संचालक मंडळ जबाबदार असेल.

५. <u>वित्तीय विवरणाचे लेखा परीक्षण करण्यासाठी लेखापरीक्षकांच्या जबाबदाऱ्या</u>

अ. एकुणातच वित्तीय विवरणे अपहार अथवा दोषामुळे सारतः चुकीच्या विधानापासून मुक्त असल्याची वाजवी खातरजमा करण्याचे व आमचा अभिप्राय समाविष्ट असणारा लेखापरीक्षकांचा अहवाल जारी करण्याचे आमचे उद्दिष्ट आहे .वाजवी खातरजमेचा स्तर उच्च असला तरीही लेखापरीक्षणाच्या मानांकनानुसार संचालित लेखापरीक्षणात सारतः चुकीची विधाने असली तरीही ती संसुचीत होतीलच याची कोणतीही शाश्वती देता येत नाही .अपहार अथवा दोषांमुळे सारतः चुकीची विधाने उद्भवू शकतात आणि सदर वित्तीय विवरणावर आधारित संबंधित उपयोगकर्त्यांचे वित्तीय निर्णय वैयक्तिक व सामूहिकरीत्या प्रभावित होत असल्यास सदर विधाने गंभीर असल्याचे मानण्यात येते.

B. As part of an audit in accordance with SAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

i) Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.

ii) Obtain an understanding of internal financial controls relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control systems.

iii) Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.

iv) Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the Financial Statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.

v) Evaluate the overall presentation, structure and content of the Financial Statements, including the disclosures, and whether the Financial Statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

ब. लेखापरीक्षण मानांकनानुसार लेखापरीक्षणाचा एक भाग म्हणून आम्ही लेखापारीक्षांच्या दरम्यान व्यावसायिक विवेकबुद्धी व संशयवादाचा अवलंब करतो . आम्ही सुद्धा:

i) अपहार किंवा दोषांमुळे होणाऱ्या सारतः चुकीच्या वित्तीय विधानामुळे उद्भवणाऱ्या जोखिमी निर्धारित करून त्यांचे मूल्यमापन करतो, सदर जोखीमींच्या अनुरूप लेखापरीक्षण प्रक्रिया संरचित करून कार्यान्वित करतो, आणि आमचा अभिप्राय भक्कम आधारावर असण्यासाठी पर्याप्त व समुचित लेखापरीक्षण पुरावे प्राप्त करतो .दोषांपेक्षा अपहारातून छडा न लागणाऱ्या सारतः चुकीच्या विधानांची जोखीम अधिक आहे कारण अपहारामध्ये संगनमत, बनावटपणा, जाणीवपूर्वक कृती टाळणे, विपर्यास किंवा अंतर्गत नियंत्रणे झुगारलेली असू शकतात.

ii) कंपनीच्या अंतर्गत नियंत्रण प्रणालीवर भाष्य करण्यासाठी नव्हे तर परिस्थितीशी अनुरूप लेखापरीक्षण प्रक्रिया संरचित करण्यासाठी लेखापरीक्षणाशी संबंधित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे समजून घेतो.

iii) व्यवस्थापनाने अंगिकारलेल्या लेखांकन नीतीची समुचितता व लेखांकन अंदाज व संबंधित प्रकटनाच्या सामंजस्याचे मूल्यमापन करतो.

iv) सुस्थितीतील उपक्रमाच्या व्यवस्थापनाने स्वीकारलेल्या लेखांकनाची समुचितत्ता व प्राप्त केलेल्या लेखापरीक्षण पुराव्याच्या आधारे कंपनीच्या आपली सुस्थिती टिकवून ठेवण्याच्या क्षमतेबाबत संशय उत्पन्न होणाऱ्या घटना किंवा प्रसंग लक्षात घेऊन काही गंभीर स्वरुपाची अनिश्चितता असण्याबाबत निष्कर्ष काढणे .काही गंभीर स्वरुपाची अनिश्चितता असल्याचा आमचा निष्कर्ष असल्यास वित्तीय विवरणातील संबंधित प्रकटनाकडे लेखापरीक्षण अहवालात लक्ष वेधतो अथवा सदर प्रकटन पर्याप्त नसल्यास आमचा अभिप्राय बदलतो .आमच्या लेखापरीक्षण अहवालाच्या दिनांकापर्यंत प्राप्त लेखापरीक्षण पुराव्यांवर आमचे निष्कर्ष आधारित असतात .मात्र भविष्यातील प्रसंग किंवा परिस्थितीमुळे एक सुस्थितीतील उपक्रम म्हणून कंपनीचा अस्तित्व धोक्यात येऊ शकते..

v) वित्तीय विवरणाचे एकूण सादरीकरण, संरचना व त्यातील प्रकटने तसेच त्यातील व्यवहार व प्रसंग यांचे न्याय्य सादरीकरण यांचे मूल्यमापन करतो.

C. Materiality is the magnitude of misstatements in the Financial Statements that, individually or in aggregate, makes it probable that the economic decisions of a reasonably knowledgeable user of the Financial Statements may be influenced. We consider quantitative materiality and qualitative factors in

(i) planning the scope of our audit work and in evaluating the results of our work; and

(ii) to evaluate the effect of any identified misstatements in the Financial Statements.

D. We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

E. We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

II. Report on Other Legal and Regulatory Requirements

1. As required by Section 143(3) of the Act, based on our audit we report that -

A We have sought and obtained all the information and explanations which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purposes of our audit.

B In our opinion, proper books of account as required by law have been kept by the Company so far as it appears from our examination of those books.

C The Balance Sheet, the Statement of Profit and Loss and the Statement of Cash Flow dealt with by this Report are in agreement with the relevant books of account.

D In our opinion, the aforesaid financial statements comply with the AS specified under Section 133 of the Act, read with Rule 7 of the Companies (Accounts) Rules, 2014.

E On the basis of the written representations received from the directors as on March 31st, 2023 taken on record by the Board of Directors, none of the directors are disqualified as on March 31st, 2023 from being appointed as a director in terms of Section 164(2) of the Act.

क. वित्तीय विवरणाचे रास्त आकलन असणाऱ्या उपयोगकर्त्यांच्या वित्तीय निर्णय प्रभावित होण्याची शक्यता एकल अथवा सामुहिकरित्या दुर्गोच्चर होईल अशी वित्तीय विवरणातील सारतः चुकीच्या विधानांच्या आवाक्याची भौतिकता असते. आम्ही खालील बाबीत परिमाणातमक भौतिकता आणि गुणात्मक घटक विचारात घेतो

(i) आमच्या लेखापरीक्षणाच्या कामाची व्याप्ती निर्धारित करणे आणि त्यातील निष्पत्तीचे मूल्यमापन करणे ; आणि

(ii) वित्तीय विवरणातील हुडकलेल्या चुकीच्या विवरणाच्या परिणामांचे मूल्यमापन करणे

ड. अन्य बाबींच्या सोबतच लेखापारीक्षणाची व्याप्ती व कालबद्धता तसेच लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान आढळून आलेल्या अंतर्गत नियंत्रणातील महत्वपूर्ण त्रुटी यासह लेखापरीक्षणातील महत्वाच्या निष्कर्षाबाबत आम्ही प्रशासनातील संबंधितांशी संवाद साधतो.

इ. त्रयस्थता विषयक सर्व नैतिक निकषांची पूर्तता केल्याबाबत तसेच त्रयस्थतेवर प्रभाव टाकू शकणाऱ्या संबंध व अन्य बाबी संविदित करण्याबाबत व लागू असेल तिथे संबंधित सर्व खबरदारी घेण्याबाबत आम्ही प्रशासनातील संबंधितांशी संवाद साधतो

1. **II. अन्य वैधानिक व नियामक गरजांशी संबंधित प्रतिवेदन**

१. सदर अधिनियमाच्या कलम १४३ (3) मध्ये नमूद केल्यानुसार व आमच्या अहवालाच्या आधारे आम्ही खालील प्रमाणे प्रतीवेदित करत आहोत -

A आमच्या ज्ञान , माहिती व समजुतीनुसार आमच्या लेखापरीक्षण प्रयोजनार्थ आवश्यक माहिती व स्पष्टीकरणे मागवून प्राप्त केली आहेत;

B हिशेब पुस्तकांच्या आम्ही केलेल्या परिक्षणानुसार व त्याआधारे आमच्या अभिप्रायानुसार कायद्याने आवश्यक असलेली सर्व पुस्तके कंपनीने ठेवली आहेत .

C सदर अहवालात निर्णित ताळेबंद,नफातोटा पत्रक व रोकड प्रवाहाचे विवरण हे संबंधित लेखा पुस्तकांशी सुसंगत आहेत.

D आमच्या अभिप्रायानुसार उपरोक्त वित्तीय विवरणे ही सदर अधिनियमाच्या कलम १३३ मध्ये तसेच कंपन्या (लेखा) (नियम २०१४ मधील नियम ७ मध्ये विहित लेखापरीक्षण मानांकनानुसार विहित निकषांचे अनुपालन करतात.

E संचालक मंडळाने दिनांक **३१ मार्च** २०२३ रोजी नोंदीवर घेतलेल्या संचालकांच्या लेखी अभिवेदनानुसार दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी कोणताही संचालक सदर अधिनियमाच्या कलम १६४ (2) नुसार संचालक म्हणून कार्यरत राहण्यास अपात्र नव्हता

F In our opinion, the provisions of Section 143(3)(i) with regard to opinion on internal financial controls with reference to financial statements and operating effectiveness of such controls is not applicable to the company.

G Report as per the directions and sub directions issued by the Comptroller & Auditor General of India u/s 143(5) vide letter No. 89 dated 19.10.2022 for the F.Y. 2022 - 23 is enclosed separately.

H We have to draw attention to certain issues which are attached to this report separately as **ANNEX - B** which is part of this report and the report is subject to the issues stated herein.

I With respect to the other matters to be included in the Auditor's Report in accordance with Rule 11 of the Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014, as amended in our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us:

i) The Company does not have any pending litigations which would impact its financial position.

ii) The Company has made provision, as required under the applicable law or accounting standards, for material foreseeable losses, if any, on long-term contracts including derivative contracts.

iii) There has been no delay in transferring amounts, required to be transferred, to the Investor Education and Protection Fund by the Company.

iv) (a) The management has represented that, to the best of its knowledge and belief, as disclosed in financial statements, no funds have been advanced or loaned or invested (either from borrowed funds or securities premium or any other sources or kind of funds) by the Company to or in any persons or entities, including foreign entities ('the intermediaries'), with the understanding, whether recorded in writing or otherwise, that the intermediary shall, whether, directly or indirectly lend or invest in other persons or entities identified in any manner whatsoever by or on behalf of the Company ('the Ultimate Beneficiaries') or provide any guarantee, security or the like on behalf of the Ultimate Beneficiaries;

F आमच्या अभिप्रायानुसार वित्तीय विवरणांच्या संदर्भाने अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण व त्यांच्या प्रभावी कार्यान्वयनाच्या संदर्भात सदर अधिनियमाच्या कलम १४३ (3)(1) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.

G FY२०२२ - २३ साठी दिनांक १९.१०.२०२२ चे पत्र क्रमांक ८९ द्वारे भारताचे नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक १४३(५) द्वारे जारी केलेल्या निर्देश आणि उपनिर्देशांनुसार अहवाल स्वतंत्रपणे संलग्न केला आहे.

H सदर अहवालाच्या सोबतच्या "परिशिष्ट बी मधील विशिष्ट बाबींकडे आम्हाला आपले लक्ष वेधायचे असून सदर अहवाल हा त्यातील सदर बाबींच्या अधीन आहे

I कंपनी (लेखापरीक्षण व लेखापरीक्षक) (नियम २०१४ मधील नियम ११ नुसार लेखापरीक्षकांच्या अहवालात समाविष्ट करण्याच्या अन्य बाबींच्या अनुषंगाने आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आमचा अभिप्राय खालील प्रमाणे आहे :

i) कंपनीच्या वित्तीय स्थितीवर विपरीत परिणाम होईल अशा कुठल्याही न्यायालयीन बाबी प्रलंबित नाहीत.

ii) महत्वाच्या संभाव्य नुकसानी पोटी)असल्यास (किंवा विकलज कंत्राटांसह दीर्घकालीन कंत्राटांसाठी कायद्याने आवश्यक असलेल्या तरतुदी कंपनीने केलेल्या नाहीत.
iii) गुंतवणूकदार प्रशिक्षण व संरक्षण निधीत आवश्यक असलेल्या रकमा वर्ग करण्याबाबत कंपनीकडून कोणताही विलंब झालेला नाही.

iv) (अ) आम्हास ज्ञात असल्यानुसार मध्यस्थ प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही पद्धतीने निर्धारित केलेल्या व्यक्ती किंवा संस्थांना) " अंतिम लाभार्थी ") कंपनीच्या वतीने निधी कर्जाऊ किंवा गुंतवणूक करून किंवा त्यांच्या वतीने कोणतीही हमी, तारण न घेण्याचा लेखी किंवा अन्यथा नोंदविलेला करार न करता, कंपनीने विदेशी अस्तित्वाच्या सह) " मध्यस्थ ") कोणत्याही व्यक्ती किंवा संस्थेस)कर्जाऊ निधी किंवा रोखे अधिमुल्य किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या स्त्रोत किंवा निधीतून (कर्जाऊ किंवा आगाऊ किंवा गुंतवणूक म्हणून कोणत्याही प्रकारची रक्कम अदा केलेली नाही.; असे प्रतिवेदन कंपनीच्या संचालकांनी सादर केले आहे;

iv) (b) The management has represented that, to the best of its knowledge and belief, as disclosed in financial statements, no funds have been received by the company from any person(s) or entity(ies), including foreign entities ("Funding Parties"), with the understanding, whether recorded in writing or otherwise, that the company shall, whether, directly or indirectly, lend or invest in other persons or entities identified in any manner whatsoever by or on behalf of the Funding Party ("Ultimate Beneficiaries") or provide any guarantee, security or the like on behalf of the Ultimate Beneficiaries;

(iv) (c) Based on the audit procedures that have been considered reasonable and appropriate in the circumstances performed by us on the Company and its subsidiaries which are companies incorporated in India whose financial statements have been audited under the Act, nothing has come to our notice that has caused us to believe that the representations under sub-clause (a) and (b) above contain any material misstatement.

(v) No dividend is declared and paid during the year by the company.

As required by the Companies (Auditor's Report) Order, 2020 ("the Order") issued by the Central Government in terms of Section 143(11) of the Act, we give in "**Annexure A**" a statement on the matters specified in paragraphs 3 and 4 of the Order.

FOR PATEL KALANTRI AND ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

S/d
HIMESH JAYANTI PATEL, FCA
PARTNER
M. NO.148879
NASHIK

Nashik
Date :05/08/2024

UDIN : 24148879BKEWXG3106

iv) ब (आम्हास ज्ञात असल्यानुसार तसेच वित्तीय विवरणात उघड केल्यानुसार मध्यस्थ प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही पद्धतीने निर्धारित केलेल्या व्यक्ती किंवा संस्थांकडून (" अंतिम लाभार्थी ") कंपनीला लेखी किंवा अन्यथा नोंदविलेला करार न करता, विदेशी अस्तित्वाच्या सह (" मध्यस्थ ")) कोणत्याही व्यक्ती किंवा संस्थेकडून कर्जाऊ निधी किंवा रोखे अधिमुल्य किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या स्त्रोत किंवा निधीतून (कर्जाऊ किंवा आगाऊ किंवा गुंतवणूक म्हणून कोणत्याही प्रकारची रक्कम प्राप्त झालेली नाही.; असे प्रतिवेदन कंपनीच्या संचालकांनी सादर केले आहे;

(iv) (क) आम्ही अधिनियमानुसार व परिस्थितीनुसार स्वीकारलेल्या रास्त व समुचित लेखापरीक्षण प्रक्रियांच्या व आधारावर कंपनी व तिच्या भारतातील सहयोगी कंपन्यांच्या वित्तीय विवरणांच्या केलेल्या लेखापरीक्षणानुसार, उपरोक्त परिच्छेद अ आणि ब अन्वये प्रसूत प्रतीवेदने सारतः चुकीची असल्याचे आमच्या निदर्शनाला आलेले नाही.

(v) कंपनीने गत वित्तीय वर्षासाठी कोणत्याही प्रकारचा लाभांश जाहीर आणि अदा केलेला नाही.
अधिनियमांच्या कलम १४३ (११) नुसार केंद्र शासनाने जारी केलेल्या निगमिय (लेखापरीक्षक अहवाल) आदेश २०२० अन्वये विहित केल्यानुसार, सदर आदेशातील परिच्छेद क्रमांक ३ व ४ मधील विहित बाबींवरील आमचे विवरण आम्ही परिशिष्ट अ मध्ये सादर केले आहे.

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

स्वाक्षरी
हिमेश जयंती पटेल, एफ.सी.ए.
भागीदार
सभासद क्र.१४८८७९
नाशिक

नाशिक
दिनांक - ०५/०८/२०२४

UDIN : 24148879BKEWXG3106

ANNEXURE A

ANNEXURE TO INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

Annexure referred to in paragraph 2 of our report of even date to the members of **SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT** on the accounts of the company for the year ended 31st March, 2023

(i) Fixed Assets-

(a) The Company has maintained proper records showing full particulars, including quantitative details and situation of property, plant and equipment.

The company is not having any intangible assets.

(b) As explained to us, fixed assets have not been physically verified by the management in a phased manner, designed to cover all the items over a period of three years, which in our opinion, is reasonable having regard to the size of the company and nature of its business. Pursuant to the program, a portion of the fixed asset has been physically verified by the management during the year and no material discrepancies between the books records and the physical fixed assets have been noticed. We, therefore, cannot comment on material discrepancies noticed, if any.

(c) The company do not own any immovable property (other than leasehold properties).

(d) The Company has not revalued its Property, Plant and Equipment (including Right of Use assets) or intangible assets or both during the year, hence this clause is not applicable.

(e) As per the information and explanation given to us and as per our examination of records, no proceedings have been initiated or are pending against the company for holding any benami property under the Benami Transactions (Prohibition) Act, 1988 (45 of 1988) and rules made thereunder hence no separate disclosure of the details required in its financial statements.

परिशिष्ट अ

स्वतंत्र लेखापरीक्षकांच्या अहवालाचे परिशिष्ट

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त वित्तीय वर्षासाठी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांच्या लेख्यांच्या आमच्या लेखापरीक्षण अहवालातील परिच्छेद २ मधील संदर्भित परिशिष्ट

(i) **स्थिर मत्ता** -

(a) मालमत्ता, संयंत्रे व उपकरणे यांचे परिमाणात्मक तपशील व स्थिती इत्यादी संपूर्ण तपशील दर्शविणाऱ्या यथोचित नोंदी कंपनीने ठेवल्या आहेत.

कंपनीच्या कोणत्याही अमूर्त मत्ता नाहीत.

(b) आम्हाला सादर स्पष्टीकरणानुसार तीन वर्षांच्या कालावधीत टप्पेवार सर्व स्थावर मत्ता समाविष्ट होतील अशा पद्धतीने व्यवस्थापनाने कंपनीच्या स्थावर मत्तांची प्रत्यक्ष पडताळणी नियमितपणे केलेली नाही .कंपनीचा आकार व व्यवसायांच्या व्याप्तीचा विचार करता आमच्या मते हे रास्त आहे. सदर नियोजनानुसार व्यवस्थापनाने गतवर्षात स्थिर मत्तांच्या काही भागाची प्रत्यक्ष पडताळणी केली असून नोंदवह्या व प्रत्यक्षातील स्थिर मत्ता यामध्ये कोणत्याही गंभीर स्वरूपाच्या त्रुटी आढळून आलेल्या नाहीत. त्यामुळे निदर्शनास आलेल्या काही महत्वाच्या त्रुटीवर) असल्यास (आम्ही भाष्य करू शकत नाही

(c) (भाडेपट्ट्याने घेतलेल्या मालमत्ता वगळता (कंपनीच्या कोणत्याही स्थावर मालमत्ता नाहीत.

(d) कंपनीने संपलेल्या वर्षात तिची मालमत्ता ,संयंत्रे आणि उपकरणे) वापरण्याच्या अधिकारासह (किंवा अमूर्त मालमत्तेचे पुनर्मूल्यांकन केलेले नाही, त्यामुळे सदर उपवाक्य लागू होत नाही.

(e) आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि आमच्या पडताळणीच्या आधारे ,आम्ही प्रतीवेदित करतो की बेनामी मालमत्ता व्यवहार प्रतिबंध अधिनियम ,१९८८ आणि त्या अंतर्गत नियमांनुसार कोणतीही बेनामी मालमत्ता ठेवल्याबद्दल कंपनीविरुद्ध कोणतीही कार्यवाही सुरू केलेली किंवा प्रलंबित नाही

(ii) **Inventory**

(a) As per the information and explanation given to us, inventories are physically verified by the management from time to time. But the record relating to physical verification of inventories was not available. During the year under review, management has decided to write off the same for the reason as mentioned aforesaid. Hence, we are unable to give opinion on the material discrepancies relating to existence, valuation and process of writing off the same. As on 31/03/2023 there is no closing inventory.

(b) As per the information and explanation given to us and as per our examination of records, the company has not been sanctioned working capital limits in excess of Rs. Five crores (at any point of time during the year), in aggregate, from any banks or financial institutions on the basis of security of current assets during the year. Accordingly, the provisions of clause 3(ii) of the Order are not applicable.

(iii) **LOAN GIVEN BY COMPANY**

(a) According to the information and explanations given to us, the Company has not granted any loans, secured or unsecured to companies, firms, Limited Liability Partnerships or other parties covered in the register maintained under section 189 of the Companies Act, 2013. Accordingly, paragraph 3(iii) (a), (b) and (c) are not applicable to the company

(iv) LOAN TO DIRECTOR & INVESTMENT BY COMPANY

In our opinion and according to the information and explanations given to us, the company has complied with the provisions of section 185 and 186 of the Companies Act, 2013 in respect of loans, investments, guarantees, and security. Hence, clause 3 (iv) of the order is not applicable.

(ii) **मालसाठा**

(a) व्यवस्थापन वेळोवेळी मालसाठ्याची प्रत्यक्ष पडताळणी करीत असल्याचे स्पष्टीकरण व माहिती आम्हास देण्यात आले आहे. मात्र मालसाठ्याच्या प्रत्यक्ष पडताळणीच्या कोणत्याही नोंदी उपलब्ध नव्हत्या. उपरोक्त नमूद कारणांसाठी व्यवस्थापनाने पुनरीक्षण वर्षात ते निर्लेखित करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे त्याचे अस्तित्व, मुल्यांकन व निर्लेखन प्रक्रियेशी संबंधित गंभीर त्रुटीबाबत भाष्य करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत. दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेर मालसाठा शिल्लक नाही.

(b) आर्थिक विवरणाच्या लेखा टिप्पणीत उघड केल्याप्रमाणे , कंपनीला आढावा वर्षामध्ये चालू मालमत्तेच्या तारणावर रु.५.०० कोटी पेक्षा जास्त रकमेची खेळत्या भांडवलाची मर्यादा मंजूर केलेली नाही .वित्तीय विवरणांच्या लेखापरीक्षणाच्या सर्वसामान्य ओघात आमच्याकडून तपासलेल्या नोंदींच्या आधारे ,कंपनीने अशा बँकांकडे दाखल केलेले तिमाही विवरण / विवरणे कंपनीच्या अलेखापरीक्षित लेख्याशी ताळमेळ साधतात .कंपनीला कोणत्याही वित्तीय संस्थांकडून चालू मालमत्तेच्या तारणावर रु .५.०० कोटी पेक्षा जास्त रकमेची खेळत्या भांडवलाची मर्यादा मंजूर केलेली नाही . त्यामुळे आदेशाचे खंड ३ (ii)(b) लागू होत नाही

(iii) **कंपनीने दिलेली कर्जे**

(a) कंपनी अधिनियम ,२०१३ मधील कलम १८९ अंतर्गत ठेवलेल्या रजिस्टरमध्ये समाविष्ट असलेल्या कंपनी ,संस्था ,मर्यादित दायित्व भागीदारी संस्था किंवा इतर कोणत्याही पक्षकारांना कंपनीने वर्षभरात कर्ज ,कर्जाच्या स्वरूपातील अग्रिम मंजूर केले नाही किंवा हमी देखील दिलेली नाही. त्यामुळे परिच्छेद ३ (iii) (अ), (ब) आणि (क) हे कंपनीला लागू होत नाहीत.

(iv) कंपनी अधिनियम ,२०१३ च्या कलम १८५ आणि १८६ मधील तरतुदी लागू होतील अशा कोणत्याही गुंतवणुकी, कर्जे, हमी व तारणे नसल्यामुळे आदेशातील परिच्छेद ३ (iv)नुसार प्रतिवेदन सादर करण्याची आवश्यकता कंपनीला लागू.नाही

(v) DEPOSIT FROM PUBLIC

The Company has not accepted any deposits from the public (except retention and trade deposits) and hence the directives issued by the Reserve Bank of India and the provisions of Sections 73 to 76 or any other relevant provisions of the Act and the Companies (Acceptance of Deposit) Rules, 2015 with regard to the deposits accepted from the public are not applicable.

Hence, clause 3 (v) of the order is not applicable.

(vi) COST ACCOUNT RECORDS

As informed to us, the maintenance of Cost Records has not been specified by the Central Government under sub-section (1) of Section 148 of the Act, in respect of the activities carried on by the company.

(vii) STATUTORY DUES

(a) According to information and explanations given to us and on the basis of our examination of the books of account, and records, the Company has been generally regular in depositing undisputed statutory dues including Provident Fund, Employees State Insurance, Income-Tax, Sales tax, Service Tax, Value added Tax, Cess and any other statutory dues with the appropriate authorities except a few cases where amount is outstanding for more than 6 months but the same is not paid by the concerned branch staff as follows –

Statutory Liability	Amount Rs.
Profession Tax (Nandurbar Branch)	16,760/-

(b) According to the information and explanation given to us, there are no dues of income tax, GST, PF, ESIC, duty of customs, cess and any other statutory dues that have not been deposited with the appropriate authorities on account of any dispute.

(v) **जनतेकडून ठेवी**

(धारणा व व्यापारी ठेवी वगळता) कंपनीने जनतेकडून कोणत्याही स्वरूपाच्या ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत व त्यामुळे जनतेकडून ठेवी स्वीकारण्याबाबत भारतीय रिझर्व बँकेने जारी केलेले निर्देश व कंपनी अधिनियमाच्या कलम ७३ ते ७६ मधील किंवा कंपनी (ठेवी स्वीकारणे) नियमातील अन्य संबंधित तरतुदी लागू होत नाहीत.

(vi) **परिव्यय खात्याच्या नोंदी**

आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती नुसार कंपनीच्या उपक्रमाबाबत अधिनियमाच्या कलम १४८ मधील उपकलम १ नुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या परीव्ययाच्या नोंदी ठेवण्याची आवश्यकता नाही.

(vii) **वैधानिक दायीत्वे**

(a) वस्तू आणि सेवा कर ,भविष्य निर्वाह निधी ,कर्मचाऱ्यांचा राज्य विमा ,प्राप्तिकर ,सीमा शुल्क , उपकर आणि इतर निर्विवाद वैधानिक देयके सामान्यतः यथोचित प्राधिकरणांकडे नियमितपणे जमा केली गेली असली तरीही काही बाबतीत थोडा विलंब दिसून येतो .आम्हास सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार व आमच्या पडताळणीच्या आधारे, **सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या देय असलेल्या** पण संबंधित शाखेच्या कर्मचाऱ्यांनी भरणा न केलेल्या खालील रकमा वगळल्यास , कंपनीने भविष्य निर्वाह निधी, राज्य कामगार विमा योजना, आयकर, मुल्यवर्धन कर, राज्य उत्पादन शुल्क व अन्य लागू होणाऱ्या सर्व वैधानिक दायित्वे यथोचित प्राधिकरणालकडे निभावली आहेत.

वैधानिक दायित्व	रक्कम रुपये
व्यवसाय कर (नंदुरबार शाखा)	१६७६० /-
एकूण	१६७६० /-

(b) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार वस्तू आणि सेवा कर ,भविष्य निर्वाह निधी ,कर्मचाऱ्यांचा राज्य विमा ,प्राप्तिकर ,विक्रीकर ,सेवा कर ,अबकारी शुल्क मूल्यवर्धित कर , उपकर आणि इतर वैधानिक देय यापैकी कोणतीही रक्कम विवादित असल्यामुळे भरलेली नाही अशी ,कोणत्याही प्रकारची बाब नाही.

(viii) **INCOME SURRENDER AND DISCLOSED**

In our opinion and according to the information and explanations given to us, the company does not have any transaction in books of accounts of surrender and disclosed as income during the year in tax assessment under Income Tax Act 1961.

(ix) **REPAYMENT OF DUES**

(a) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Company has not defaulted in the repayment of dues or other borrowings or in the payment of interest thereon to any lender during the year.

Similarly, no debentures have been issued by the company.

(b) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Company is not declared wilful defaulter by any bank or financial institution or other lender

(c) In our opinion and according to the information and explanations given to us, company has not availed any term loans during the year and hence, clause 3(ix)(c) of the order is not applicable.

(d) In our opinion and according to the information and explanations given to us, funds raised on short term basis have not been utilised for long term purposes.

(e) The company do not have any subsidiary / associate company. Hence, clause 3(ix)(c) of the order is not applicable.

(f) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the company has not raised loans during the year on the pledge of securities held in its subsidiaries, joint ventures or associate companies.

(x) **UTILISATION OF IPO & FPO**

(a) Based upon the audit procedures performed and the information and explanations given by the management, the company has not raised moneys by way of initial public offer or further public offer including debt instruments and term Loans. Accordingly, the provisions of clause 3 (x)(a) of the Order are not applicable to the Company and hence not commented upon.

(viii) **उत्पन्नाचे प्रत्यार्पण व प्रकटन**

आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार आयकर अधिनियम १९६१ अन्वयेच्या कर आकारणीत वर्षभरात उत्पन्नाचे प्रत्यार्पण व प्रकटन समजता येईल असा कोणताही व्यवहार कंपनीच्या लेख्यांमध्ये नाही.

(ix) **देय रकमांची परतफेड**

(a) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कोणत्याही वित्तीय संस्थेच्या देय रकमांची किंवा त्यावरील व्याजाची परतफेड करण्यात कंपनीने कुठेही कसूर केलेली नाही. त्याच प्रमाणे कंपनीने कोणतेही कर्जरोखे जारी केलेले नाहीत. .

(b) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कोणत्याही बँकेने किंवा वित्तीय संस्थेने किंवा शासनाने किंवा शासकीय प्राधिकरणाने कंपनीला " हेतुपुरस्सर थकबाकीदार " म्हणून घोषित केलेले नाही

(c) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीकडे वर्षभरात मुदत कर्जे उभारलेली नाहीत. त्यामुळे सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (ix) (क) लागू होत नाहीत.

(d) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने अल्प-मुदतीच्या प्रयोजनार्थ उभारलेला कोणताही निधी कंपनीने दीर्घकालीन प्रयोजनार्थ वापरलेला नाही.

(e) कंपनीची कोणतीही उपकंपनी / सहयोगी कंपनी नाही. त्यामुळे सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (ix) (क) लागू होत नाहीत.

(f) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, उपकंपनी / सहयोगी कंपनी किंवा संयुक्त उपक्रमातील धारण केलेल्या प्रतिभूती तारण ठेऊन कंपनीने वर्षभरात कोणतेही कर्ज उभारलेले नाही.

(x) **सार्वजनिक देकार / पुढील सार्वजनिक देकारांचा उपयोग**

(a) लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियेच्या आधारे व व्यवस्थापनाने आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने वर्षभरात प्रारंभिक सार्वजनिक देकार / पुढील सार्वजनिक देकार) कर्ज साधनांसह (द्वारे कोणतीही रक्कम उभी केलेली नाही. त्यामुळे आदेशाच्या खंड ३ (x)(a) आणि (b) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत व त्यामुळे त्यावर प्रतिवेदन देण्याची आवश्यकता नाही.

(b) According to the information and explanation given to us, the Company has not made any preferential allotment or private placement of shares or convertible debentures (fully, partially or optionally convertible) during the year. Hence, provisions of clause 3 (x)(b) of the Order are not applicable

(xi) **FRAUD**

(a) During the course of our examination of the books and records of the company, carried out in accordance with the generally accepted auditing practices in India, and according to the information and explanations given to us, we have been informed about an instance of material fraud on the company by its officers or employees. The details of same are as under -

Branch	**Name of Employee**	**Amount as per enquiry report**	**Amount recovered from employee**	**Difference**
Chandrapur	Kiran Chavan	4,75,189/-	4,70,567/-	4,622/-

(b) As per information and explanation given to us, no report under sub-section (12) of Section 143 of the Companies Act is to be required to be submitted by the auditors in Form ADT-4 as prescribed under rule 13 of Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014 with the Central Government.

(c) As per information and explanation given to us, no whistle blower complaints, received during the year by company.

(xii) **NIDHI COMPANY**

In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Company is not a Nidhi Company. Therefore, the provisions of clause 3 (xii) of the Order are not applicable to the Company.

(b) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार कंपनीने लेखापरीक्षणा खालील वर्षात शेअर्स / पूर्णपणे किंवा अंशतः किंवा वैकल्पिकरित्या परिवर्तनीय कर्जरोख्यांचे कोणतेही प्राधान्य वाटप किंवा खाजगी प्लेसमेंट केलेले नाही . त्यामुळे आदेशाच्या खंड ३ (x) (b)मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत

(xi) **अफरातफर**

(a) भारतात सर्वसाधारण स्वीकृत लेखापरीक्षण मानांकनाच्या आधारे व त्यामध्ये रुपरेखीत महत्वाच्या तत्वानुसार केलेल्या कंपनीच्या हिशोबाची पुस्तके व नोंदींच्या तपासणी व लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान कंपनीच्या अधिकारी किंवा कर्मचाऱ्यांनी केलेल्या अफरातफरिची माहिती आम्हाला देण्यात आली. त्याचे तपशील खालील प्रमाणे-

शाखा	कर्मचाऱ्याचे नाव	चौकशी अहवालानुसार रक्कम	कर्मचाऱ्या कडून वसूल केलेली रक्कम	फरक
चंद्रपूर	किरण चव्हाण	४,७५,१८९,/–	४,७०,५६७,	४,६२२/-

(b) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, केंद्र शासनाच्या कंपनी (लेखापरीक्षक व लेखापरीक्षण) नियम २०१४ मधील नियम १३ नुसार विहित केलेला नमुना क्रमांक ए डी टी ४ मधील कंपनी अधिनियमातील कलम १४३ मधील उपकलम १२ नुसारच कोणताही अहवाल लेखापरीक्षकांनी सादर केलेला नाही.

(c) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, सदर अहवालाच्या कालावधीत व्हिसल ब्लोअर प्रकारातील कुठलीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(xii) **निधी कंपनी**

आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, सदर कंपनी ही निधी कंपनी नाही त्यामुळे ,आदेशाच्या कलम ३ (xii) नुसार प्रतिवेदन देण्याची कंपनीला.आवश्यकता लागू नाही.

(xiii) **RELATED PARTY TRANSACTION**

In our opinion and according to the information and explanations given to us, there are no transactions with the related parties in accordance with section 177 and 188 of Companies Act, 2013 and therefore, the details of the same are not to be disclosed in the Financial Statements as required by the applicable accounting standards and Companies Act, 2013.

(xiv) **INTERNAL AUDIT**

In our opinion and based on our examination, the company is required to have an internal audit system as per provision of sec 138 of the Companies Act, 2013. However, company does not have an internal audit system commensurate with the size and nature of its business.

(xv) **NON CASH TRANSACTION**

Based upon the audit procedures performed and the information and explanations given by the management, the company has not entered into any non-cash transactions with directors or persons connected with him. Accordingly, the provisions of clause 3 (xv) of the Order are not applicable to the Company and hence not commented upon.

(xvi) **REGISTER UNDER RBI ACT 1934**

In our opinion, the company is not required to be registered under section 45 IA of the Reserve Bank of India Act, 1934 and the company is not a Core Investment Company (CIC) as defined in the regulations made by the Reserve Bank of India, accordingly, the provisions of clause 3 (xvi) of the Order are not applicable to the Company and hence not commented upon.

(xvii) **CASH LOSSES**

According to the information and explanations given to us and based on the audit procedures conducted we are of opinion that the company has not incurred any cash losses in the financial year. Accordingly, the provisions of clause 3 (xvii) of the Order are not applicable to the Company.

(xviii) **RESIGNATION OF THE STATUTORY AUDITOR**

There is no resignation of the Statutory Branch auditor during the year and accordingly, the provisions of clause 3(xviii) of the Order are not applicable.

(xiii) **संबंधित पक्षाकारशी व्यवहार**

आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनी अधिनियमाच्या कलम १७७ व १८८ नुसार संबंधित पक्षाकारांशी कंपनीचे कोणतेही व्यवहार नाहीत व त्यामुळे लागू लेखापरीक्षण प्रमाणकानुसार वित्तीय विवरणात त्याचे तपशील प्रकट करण्याची गरज नाही.

(xiv) **अंतर्गत लेखापरीक्षण**

आमच्या अभिप्रायानुसार व परीक्षणाच्या आधारे, कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३८ मधील तरतुदी नुसार कंपनीने अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणालीचा अवलंब करणे आवश्यक आहे. मात्र कंपनीकडे त्याच्या व्यवसायाच्या आकार आणि स्वरूपाशी अनुरूप अशी अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणाली नाही.

(xv) **बिगर रोख व्यवहार**

लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियांच्या आधारे व व्यवस्थापनाने आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार कंपनीचे संचालक किंवा त्यांच्याशी संबंधित व्यक्तींशी कंपनीने कोणताही बिगर रोख व्यवहार केलेला नाही. त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xv) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे त्यावर कोणताही अभिप्राय व्यक्त केलेला नाही.

(xvi) **भारतीय रिझर्व बँक अधिनियम १९३४ नुसार नोंदणी**

आमच्या अभिप्रायानुसार भारतीय रिझर्व बँकेच्या नियमावलीमध्ये परिभाषित केल्यानुसार सदर कंपनीचा मूळ गाभा हा गुंतवणूक कंपनीचा नसल्यामुळे भारतीय रिझर्व्ह बँक अधिनियम, १९३४ (१९३४ चा २) च्या कलम ४५-IA मधील तरतुदीनुसार नोंदणी करण्याची आवश्यकता नाही. त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xvi) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे त्यावर कोणताही अभिप्राय व्यक्त केलेला नाही.

(xvii) **रोख तोटे**

आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार आणि संचालित लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियांच्या आधारे, कंपनीने कोणत्याही प्रकारे रोख तोटे नोंदविलेले नाहीत असा आमचा अभिप्राय आहे. त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xvii) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.

(xviii) **वैधानिक लेखापरीक्षकाचा राजीनामा**

वर्षभरात वैधानिक शाखेच्या लेखापरीक्षकाने राजीनामा दिलेला नाही, त्यामुळे त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xviii) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाही.

(xix) **MATERIAL UNCERTAINITY ON MEETING LIABILITIES**

On the basis of the financial ratios, ageing and expected dates of realization of financial assets and payment of financial liabilities, other information accompanying the financial statements, our knowledge of the Board of Directors and management plans and based on our examination of the evidence supporting the assumptions, nothing has come to our attention, which causes us to believe that any material uncertainty exists as on the date of the audit report indicating that company is incapable of meeting its liabilities existing at the date of balance sheet as and when they fall due within a period of one year from the balance sheet date. We, however, state that this is not an assurance as to the future viability of the company. We further state that our reporting is based on the facts up to the date of the audit report and we neither give any guarantee nor any assurance that all liabilities falling due within a period of one year from the balance sheet date, will get discharged by the company as and when they fall due.

(xx) **TRANFER OF FUNDS SPECIFIED UNDER SCHEDULE VII OF COMPANIES ACT 2013 (CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITIES)**

Since provision of sub section (5) and (6) of section 135 of the Companies Act 2013, with regards to corporate social responsibility are not applicable to company hence clause 3 (xx) of the Order is not applicable.

(xxi) **QUALIFICATION OR ADVERSED REMARK IN OTHER GROUP OF COMPANIES**

The reporting under clause (xxi) is not applicable in respect of audit of standalone financial statements of the Company. Accordingly, no comment has been included in respect of said clause under this report.

FOR PATEL KALANTRI AND ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

S/d
HIMESH JAYANTI PATEL, FCA
PARTNER
M. NO.148879
NASHIK

Nashik
Date :05/08/2024

UDIN : 24148879BKEWXG3106

(xix) **दायीत्वे निभावण्यातील गंभीर स्वरूपाची अनिश्चितता**

वित्तीय विवरणातील वित्तीय गुणोत्तरे, वित्तीय मत्तांचे वय व वसुलीचे अपेक्षित कालावधी , वित्तीय दायित्वांचे प्रदान तसेच अन्य माहिती व संचालक मंडळाची आम्हाला असलेली माहिती व त्यांच्या भविष्यातील योजनांचा विचार करता लेखापरीक्षणाच्या दिनांकास कंपनीबाबत कोणत्याही प्रकारची अनिश्चितता आढळून येत नाही, तसेच ताळेबंदाच्या दिनांकास आढळणारी दायित्वे पुढील वर्षात त्या देय होतील तेव्हा फेडण्याची व निभावण्याची क्षमता कंपनीमध्ये आढळून आली.
तथापि ,कंपनीच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेचे आश्वासन नसल्याचे आम्ही येथे स्पष्ट करू इच्छितो. सदर विश्लेषण हे लेखापरीक्षण अहवालाच्या तारखेपर्यंतच्या तथ्यांवर आधारित आहे आणि ताळेबंद तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीत देय असलेल्या सर्व दायित्वे जशी आणि जेव्हा देय होतील तेव्हा कंपनी त्याचे निर्वाहन करेल , याबाबत आम्ही कोणतीही हमी किंवा आश्वासन देऊ इच्छित नाही. तथापि ,आर्थिक विवरणांमध्ये आर्थिक गुणोत्तरे प्रकट करण्यात आलेली नाहीत.

(xx) **कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अनुसूची VII नुसार निर्दिष्ट केलेल्या निधीमध्ये हस्तांतरित करणे (निगमिय सामाजिक दायित्वे)**

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ चे उपकलम ५ व ६ ,मधील निगमिया सामाजिक दायित्वाबाबतच्या तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे सदर आदेशाच्या उपवाक्य ३ (xx) मधील तरतुदी लागू होत नाहीत.

(xxi) **समूहातील अन्य कंपन्यांच्या बाबत प्रतिकूल किंवा सशर्त शेरे**

कंपनीच्या एकल वित्तीय विवरणाच्या लेखापरीक्षणाच्या बाबतीत उपवाक्य (xxi) अन्वये प्रतिवेदन आवश्यक नाही.

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

स्वाक्षरी
हिमेश जयंती पटेल, एफ.सी.ए.
भागीदार
सभासद क्र.१४८८७९
नाशिक

नाशिक
दिनांक - ०५/०८/२०२४

UDIN : 24148879BKEWXG3106

ANNEXURE B

Statement of observations as mentioned in 4(v) of the Statutory Auditor's Report

S N	Observation
1	We have made an attempt to analyze the data made available to us. There are 5865 borrowers having debit balance amounting to Rs. 1,03,39,47,536/- and 680 borrowers having credit balance amounting to Rs. 77,06,771/-. Thus, company has total 6545 beneficiaries from whom net sum of Rs. 1,02,62,40,764/- is recoverable. During the year there are no recovery in 5198 borrower account having balance Rs. 91,28,86,250/-. This constitutes 88.63% number of borrowers having debit balance and 88.29% in terms of amount recoverable from the borrowers. The branch-wise details of the same are as under –

Branch	Total Beneficiaries		Beneficiaries having Credit balance		Beneficiaries having Debit balance		Beneficiaries having no recovery during the year		% of non recovery account to beneficiaries having debit balance in	
	Nos	Amount Rs.	Nos	Amount Rs.	Nos	Amount Rs.	Nos	Amount Rs.	Nos (%)	Amt (%)
Chandrapur	263	28444582	36	358692	227	28803274	221	28109409	97.36	97.59
Deori	236	40196635	25	236586	211	40433221	192	33315060	91.00	82.40
Dharani	288	39743088	19	219800	269	39962888	204	28916474	75.84	72.36
Gadhchiroli	267	31358837	27	263355	240	31622192	226	27666417	94.17	87.49
Head Office	3	-187290	1	200000	2	12710	2	12710	100.00	100.00
Jawhar	482	46286418	88	717259	394	47003677	254	26456332	64.47	56.29
Junnar	724	140829541	88	832956	636	141662497	522	119921153	82.08	84.65
Kinwat	302	39140381	30	361624	272	39502005	238	34081159	87.50	86.28
Nagpur	444	27607373	85	960025	359	28567398	343	26079605	95.54	91.29
Nandurbar	1295	303735752	82	1366547	1213	305102300	1179	298876974	97.20	97.96
Nashik	1229	186985053	91	519177	1138	187504230	1041	172757391	91.48	92.14
Yawal	226	31362547	14	63763	212	31426310	187	23748786	88.21	75.57
Yawatmal	786	110737849	94	1606985	692	112344834	589	92944780	85.12	82.73
Total	6545	1026240764	680	7706771	5865	1033947536	5198	912886250	88.63	88.29

परिशिष्ट ब

वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या अहवालात ४ (v) मध्ये नमूद निरीक्षणांचे विवरण

अ क्र	निरीक्षण
१	आम्हाला उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विदेचे विश्लेषण करण्याचा आम्ही प्रयत्न केला. ५८६५ कर्जदारांच्या नावे रु १,०३,३९,४७,५३६ एवढी देणे रक्कम शिल्लक असून ६८० कर्जदारांची रु ७७,०६,७७१ देय रक्कम जमा आहे. अशा पद्धतीने कंपनीचे एकूण ६५४५ लाभार्थी असून त्यांच्याकडून रु १,०२,६२,४०,७६४ एवढी निव्वळ रक्कम वसुलीयोग्य आहे. संपूर्ण वर्षात एकूण रु ९१,२८,८६,२५० एवढी देणे रक्कम असलेल्या ५१९८ कर्जदारांच्या खात्यांमध्ये कोणतीही रक्कम वसूल झालेली नाही. यामध्ये देणे रक्कम असलेल्या कर्जदारांचे प्रमाण ८८.६३ % असून त्यांच्या कडून वसुली योग्य रकमेचे प्रमाण ८८.२९ % आहे. . याचे शाखा वार तपशील खालीलप्रमाणे आहेत

शाखा	एकूण लाभार्थी		जमा शिल्लक असलेले लाभार्थी		नावे शिल्लक असलेले लाभार्थी		वर्षभरात वसुली न झालेल्या कर्जदारांचा तपशील		वसुली न झालेल्या खात्यांचे नावे शिल्लक असलेल्या लाभार्थ्यांच्या खात्यांशी %	
	संख्या	रक्कम	संख्या	रक्कम	संख्या	रक्कम	संख्या	रक्कम	संख्या %	रक्कम %
चंद्रपूर	२६३	२८४४४५८२	३६	३५८६९२	२२७	२८८०३२७४	२२१	२८१०९४०९	९७.३६	९७.५९
देवरी	२३६	४०१९६६३५	२५	२३६५८६	२११	४०४३३२२१	१९२	३३३१५०६०	९१.००	८२.४०
धारणी	२८८	३९७४३०८८	१९	२१९८००	२६९	३९९६२८८८	२०४	२८९१६४७४	७५.८४	७२.३६
गडचिरोली	२६७	३१३५८८३७	२७	२६३३५५	२४०	३१६२२१९२	२२६	२७६६६४१७	९४.१७	८७.४९
मुख्य कचेरी	३	-१८७२९०	१	२०००००	२	१२७१०	२	१२७१०	१००.००	१००.००
जव्हार	४८२	४६२८६४१८	८८	७१७२५९	३९४	४७००३६७७	२५४	२६४५६३३२	६४.४७	५६.२९
जुन्नर	७२४	१४०८२९५४१	८८	८३२९५६	६३६	१४१६६२४९७	५२२	११९९२११५३	८२.०८	८४.६५
किनवट	३०२	३९१४०३८१	३०	३६१६२४	२७२	३९५०२००५	२३८	३४०८११५९	८७.५०	८६.२८
नागपूर	४४४	२७६०७३७३	८५	९६००२५	३५९	२८५६७३९८	३४३	२६०७९६०५	९५.५४	९१.२९
नंदुरबार	१२९५	३०३७३५७५२	८२	१३६६५४७	१२१३	३०५१०२३००	११७९	२९८८७६९७४	९७.२०	९७.९६
नाशिक	१२२९	१८६९८५०५३	९१	५१९१७७	११३८	१८७५०४२३०	१०४१	१७२७५७३९१	९१.४८	९२.१४
यावल	२२६	३१३६२५४७	१४	६३७६३	२१२	३१४२६३१०	१८७	२३७४८७८६	८८.२१	७५.५७
यवतमाळ	७८६	११०७३७८४९	९४	१६०६९८५	६९२	११२३४४८३४	५८९	९२९४४७८०	८५.१२	८२.७३
एकूण	६५४५	१०२६२४०७६४	६८०	७७०६७७१	५८६५	१०३३९४७५३६	५१९८	९१२८८६२५०	८८.६३	८८.२९

SN	Observation
	The efforts of the branch staff and administration from Head Office failed to recover the installments of the loans regularly. It was observed that income collected in cash / realized income is not enough to serve the branch expenses. Highest ratio of non-recovery accounts is 100% which indicates that the staff is negligent in recovery of the loans. The management of the company should fix the staff responsibility for recovery of the loans, give targets for the recovery and regularly review the recovery position.
2	As per State Government's Resolution (G.R.) dated 21/06/2010 and 22/02/2012, all profit-making Public Sector Undertakings (PSUs) of the State Government are mandated to pay a minimum dividend of five per cent of their net profits, to the State Government. If the Companies do not want to pay the same, they are mandated to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Finance Department of the State Government. During Audit, it is observed that the Company neither passed any Board Resolution regarding non-payment of dividend to the State Government nor provided for the dividend, despite earning profit since the issue of the G.R. dated 22/02/2012. As per Accounting Standard (AS) 29 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets, the Company is mandated to provide for the above liability. Not doing the same has led to the understatement of Long Term Provisions and overstatement of Reserves and Surplus to that extent. Same observation is also included in the C&AG Findings. No action taken on the matter by management of the company.
3	As per provisions of section 138 of Companies Act, 2013, every unlisted public company having paid up share capital of Rs. 50 crore or more during the preceding financial year is required to have internal auditor. However, the company does not have internal audit system as per provisions of sec 138 of Companies Act, 2013.
4	The management of the company had made rules that the amount recovered from beneficiaries by the branch should be transferred to Head Office. Head Office will then repay the amount recovered to NSFTDC. The branches used the loan recovery for its advance / expense purposes. This is against the prudent practice of the company to transfer loan recovery to Head Office.
5	Last year figures are taken as per financial statements submitted to BOD and not audited financial statements as per management letter dated 26/06/2024.
6	During the year, it is observed that in some cases, cash received from beneficiaries on account of loan recovery is not deposited in bank.
7	The management of the company has made rule that the cash for expenses should be withdrawn from bank and same should be demanded to HO. However, there are instances that the cash is utilized out of loan amount recovered from beneficiary. Cash for expenses should be withdrawn from bank or should be demanded from HO.

अ क्र	निरीक्षण
	मुख्यालयातील प्रशासन आणि शाखांमधील कर्मचाऱ्यांनी प्रयत्न करून देखील कर्जांचे परतफेडीचे हप्ते नियमितपणे वसूल होत नाहीत. रोख स्वरुपातील / वसूल झालेले उत्पन्न शाखेचा खर्च भरून काढण्यासाठी पर्याप्त नसल्याचे आढळून आले. वसुली होत नसलेल्या खात्यांचे कमाल प्रमाण १०० % असून कर्ज खात्यातील वसुलीबाबत कर्मचारी बेफिकीर असल्याचे हे द्योतक आहे. कंपनीच्या व्यवस्थापनाने कर्जाच्या वसुलीची जबाबदारी निर्धारित करून त्यासाठी प्रत्येकाला लक्ष्य ठरवून देऊन वसुलीचा नियमित आढावा घेणे आवश्यक आहे.
२	राज्य शासनाच्या दिनांक २१ जून २०१० व दिनांक २२ फेब्रुवारी २०१२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार राज्य शासनाच्या सर्व नफा प्राप्त करणाऱ्या उपक्रमांनी त्यांच्या निव्वळ नफ्याच्या किमान पाच टक्के रक्कम राज्य शासनाला लाभांशांच्या स्वरुपात प्रदान करणे बंधनकारक आहे. परंतु संबंधित कंपन्यांची तसे करण्याची इच्छा नसल्यास संचालक मंडळाने तसा ठराव पारित करून राज्य शासनाच्या वित्त विभागाकडून त्यास मान्यता प्राप्त करणे बंधनकारक आहे. नफा कमावून देखील कंपनीने राज्य शासनाला लाभांश अदा केलेला नाही किंवा राज्य शासनाच्या दिनांक २२ जून २०१२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार लाभांश प्रदान न करण्याबाबत संचालक मंडळाकडून आवश्यक तो ठराव पारित करून त्यास राज्य शासनाची मान्यता देखील घेतलेली नाही. लेखा प्रमाणक २९ - आकस्मिक दायित्वे व मत्ता मधील तरतुदीनुसार कंपनीने उपरोक्त दायित्वापोटी तरतूद करणे अनिवार्य आहे. असे न केल्यामुळे दीर्घकालीन तरतुदी तेवढ्या प्रमाणात अत्युक्त झाल्या आहेत आणि राखीव व अधिक्य निधी तेवढ्या प्रमाणात प्रत्युक्त झाला आहे. महानियंत्रक व महालेखापालांच्या निष्कर्षांमध्ये देखील सदर निरीक्षण नमूद आहे. परंतु कंपनीच्या व्यवस्थापनाने यावर काहीही कार्यवाही केलेली नाही.
३	कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३८ मधील तरतुदीनुसार विगत वित्तवर्षात रु ५० कोटी किंवा त्यापेक्षा अधिक भागभांडवल असलेल्या प्रत्येक बिगरसूचित कंपनीने अंतर्गत लेखापरीक्षक नेमणे आवश्यक आहे. परंतु कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३८ मधील तरतुदीनुसार कंपनी मध्ये अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणाली अस्तित्वात नाही.
४	शाखांनी लाभार्थ्यांकडून वसूल केलेली रक्कम मुख्यालयात वर्ग करण्याचा नियम व्यवस्थापनाने लागू केला आहे. त्यानंतर मुख्यालय सदर वसूल झालेली राक्का राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाला परतफेड करेल. परंतु शाखांनी वसुलीच्या रकमेचा उपयोग आपल्या अग्रिम / खर्च रकमांच्या प्रयोजनासाठी केला. वसुलीची रक्कम मुख्यालयात वर्ग करण्याच्या सुज्ञ पद्धतीच्या हे विपरीत आहे.
५	व्यवस्थापनाच्या दिनांक २६ जून २०२४ रोजीच्या पत्रानुसार गतवर्षातील आकडेवारी ही लेखापरीक्षण झालेल्या वित्तीय विवरणातून न घेता संचालक मंडळाला सादर झालेल्या वित्तीय विवरणानुसार घेण्यात आले आहेत.
६	गतवर्षात कर्जाच्या वसुलीपोटी लाभार्थ्यांकडून प्राप्त रोकड रकमा बँकेत जमा केलेल्या नसल्याचे काही बाबतीत आढळून आले आहे.
७	खर्चासाठी आवश्यक रोख रक्कम बँकेतून आहरीत करून तशी मागणी मुख्यालयाकडे करण्याचा नियम कंपनीच्या व्यवस्थापनाने विहित केला आहे. परंतु लाभार्थ्याकडून झालेली कर्ज वसुलीची रक्कम परस्पर वापरण्यात आल्याची काही उदाहरणे निदर्शनास आली आहेत. खर्चासाठी आवश्यक रोख रक्कम बँकेतून आहरीत करून तशी मागणी मुख्यालयाकडे नोंदविणे आवश्यक आहे.

SN	Observation
8	It has been observed during the audit that in case of expenses, person authorizing expenses and person incurring expenses are same person. Expenses to be incurred should be authorized by higher authorities.
9	Training programs should be conducted specially for staff of TDC having additional charge.
10	During the course of our audit it was observed from the record that some of the Documents relating to beneficiary loans are missing and documents of beneficiaries are not maintained properly. It is recommended that all the branches should be inspected by the Head Office to verify the books of accounts and other documents and to ensure whether the record is actually available or not.
11	Reconciliation of Head Office and Branches is as under -

Branch	As Per HO Books	As Per BO Books	Difference
Chandrapur Branch	37486815.97	37486815.97	0.00
Deori Branch	41739131.2	41739131.2	0.00
Dharani Branch	54534294.89	54534294.89	0.00
Gadchiroli Branch	54243701.18	54243701.18	0.00
Javhar Branch	64048564.91	64048564.91	0.00
Junnar Branch	117728067.3	117728067.3	0.00
Kinvat Branch	46570358.27	46570358.27	0.00
Nagpur Branch	45959355.62	45959355.62	0.00
Nandurbar Branch	221213086.9	221213086.9	0.00
Nasik Branch	147190896.7	147190896.7	0.00
Yawal Branch	41085697.32	41085697.32	0.00
Yawatmal Branch	109739093.8	109739093.8	0.00
Total	981539064/-	981539064/-	0.00

	There was difference in interbranch balances since opening totaling to Rs. 2253184.60/-. Out of Rs. 2253184.60/-, difference of Rs. 15,91,000/- was on account of Bank Reconciliation which was cleared in current year and remaining difference is old difference prior to F.Y. 2018-19. Balance Rs. 3180/- and Rs. 3847365/- was debited to Miscellaneous expenses and credited to Miscellaneous income respectively as per management letter dated 29/04/2024. In case above mentioned amounts are payable/ receivable then reverse effect of the same will be given in Profit & Loss A/c.
12	There is difference in opening and closing balance of Bank of Maharashtra bearing account No. 0817 (Chandrapur Branch) amounting to Rs. 2001/- and reconciliation of the same is not done.
13	Bank of Maharashtra – 778 in Chandrapur branch is not provided for our verification. Hence, we are unable to comment on correctness of the same.

अ क्र	निरीक्षण
८	खर्च करणारा आणि त्यास मान्यता देणारी व्यक्ती एकच असल्याचे लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे. सोसावायाच्या खर्चास वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी मान्यता देणे आवश्यक आहे.
९	अतिरिक्त कार्यभार असणाऱ्या आदिवासी विकास महामंडळाच्या कर्मचाऱ्यांसाठी विशेष प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करणे आवश्यक आहे.
१०	लाभार्थ्यांच्या कर्जाशी संबंधीत दस्तऐवज गहाळ असल्याचे व त्याची व्यवस्थित निगा राखली जात नसल्याचे लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान अभिलेखांच्या नोंदींवरून दिसून आले. लेख्यांच्या पुस्तकांची व अन्य दस्तऐवजाची पडताळणी करण्यासाठी व सर्व अभिलेख प्रत्यक्षात उपलब्ध आहेत किंवा नाही याची खातरजमा करण्यासाठी मुख्यालयाने सर्व शाखांची नियमित तपासणी करण्याची शिफारस करीत आहोत.
११	Reconciliation of Head Office and Branches is as under -

Branch	As Per HO Books	As Per BO Books	Difference
चंद्रपूर शाखा	३७४८६८१५.९७	३७४८६८१५.९७	०.००
देवरी शाखा	४१७३९१३१.२	४१७३९१३१.२	०.००
धारणी शाखा	५४५३४२९४.८९	५४५३४२९४.८९	०.००
गडचिरोली शाखा	५४२४३७०१.१८	५४२४३७०१.१८	०.००
मुख्य कचेरी	६४०४८५६४.९१	६४०४८५६४.९१	०.००
जव्हार शाखा	११७७२८०६७.३	११७७२८०६७.३	०.००
जुन्नर शाखा	४६५७०३५८.२७	४६५७०३५८.२७	०.००
किनवट शाखा	४५९५९३५५.६२	४५९५९३५५.६२	०.००
नागपूर शाखा	२२१२१३०८६.९	२२१२१३०८६.९	०.००
नंदुरबार शाखा	१४७१९०८९६.७	१४७१९०८९६.७	०.००
नाशिक शाखा	४१०८५६९७.३२	४१०८५६९७.३२	०.००
यावल शाखा	१०९७३९०९३.८	१०९७३९०९३.८	०.००
एकूण	**९८१५३९०६४**/-	**९८१५३९०६४**/-	०.००

	अंतरशाखीय शिल्लक रकमांमध्ये रु २२५३१८४.६० एवढा एकूण फरक आहे. सदर फरका पैकी रु १५९१००० हा बँक खात्याशी ताळमेळ बाबत होता आणि उर्वरित फरकाची रक्कम ही सन २०१८ – १९ पूर्वीची जुनी नोंद आहे. व्यवस्थापनाच्या दिनांक २९ एप्रिल २०२४ रोजीच्या निर्णयानुसार किरकोळ उत्पन्नाला नावे टाकून किरकोळ उत्पन्नाला जमा दाखविण्यात आला. उपरोक्त रकमा प्रदेय असल्यास सदर नोंद उलटफेर करून नफा तोटा खात्यास द्यावा लागेल.
१२	बँक ऑफ महाराष्ट्राच्या चंद्रपूर शाखेतील खाते क्रमांक ०८१७ मधील सुरवातीची श्रीशिल्लक व अंतिम शिल्लक रकमेत रु २००१ फरक असून त्यांचा ताळमेळ केलेला नाही .
१३	बँक ऑफ महाराष्ट्राच्या चंद्रपूर शाखेतील खाते क्रमांक ७७८ आमच्या समक्ष पडताळणीसाठी सादर करण्यात आलेला नसल्यामुळे त्याच्या अचूकतेबाबत अभिप्राय व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.

SN	Observation
14	There is inoperative account (bank name not in records) in Jawhar Branch which is not provided for our verification. Hence, we are unable to comment on correctness of the same.
15	There is mismatch in closing balance of Bank of Maharashtra bearing account No. 7600293 of Junnar branch amounting to Rs. 6700/- and reconciliation of the same is not done.
16	As per rules of company, Loan recovered by branches from beneficiaries on account of loan recovery should be transferred to HO on timely basis. But there are instances, where loan recoveries are not transferred to HO on timely basis.
17	In following branches, there is heavy closing balance in bank excluding amount available for loan distribution. However, said fund was not transferred to HO at year end. Excess amount with branches should be transferred to HO on timely basis. 1. Ddharni 2. Gadchiroli 3. Jawhar 4. Nagpur 5. Nashik 6. Nandurbar 7. Yawal
18	In some branches, HO transfers specific amount to branches for expenses. However, same are not fully expended and balance amount is not refunded back to HO. 1. Deori 2. Dharani 3. Gadchiroli 4. Nagpur
19	Interest Receivable (Loans & Advances) amounting to Rs. 75,28,961/- under various schemes against which neither list was made available to us nor any amount has been recovered over the number of years (more than 18 years). In the absence of any list, we are unable to comment on the same. It was explained to us that SHABARI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT formed as separate entity from MSCTDC, the said amount is accounted at the time of takeover of assets and liabilities from MSCTDC and the same are required to be adjusted. The amount has been written off by transferring it to Miscellaneous Expenses with approval of management vide letter dated 29/04/2024.
20	Proper explanation for the nature of liability and details of amount payable to TDC, Nashik amounting to Rs. 1,63,84,008.43/- has not been given to us. Balance Confirmation from TDC has not been provided. Moreover, the payments are not made since long time. Company has decided to write off, and transferred the same to miscellaneous income with approval of management vide letter dated 29/04/2024.

अ क्र	निरीक्षण
१४	नोंदीवर नाव नसलेल्या बँकेच्या जव्हार शाखेतील निष्क्रिय खाते त्यात आमच्या समक्ष पडताळणीसाठी सादर करण्यात आलेला नसल्यामुळे त्याच्या अचूकतेबाबत अभिप्राय व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत .
१५	बँक ऑफ महाराष्ट्राच्या जुन्नर येतील खाते क्रमांक ७६००२९३ च्या अंतिम शिल्लक रकमेमध्ये रु ६७०० फरक असून त्यांचा ताळमेळ केलेला नाही. .
१६	कंपनीच्या नियमानुसार शाखांनी लाभार्थ्यांकडून कर्जाच्या केलेल्या वसुलीची रक्कम वेळोवेळी मुख्यालयाकडे वर्ग करणे आवश्यक आहे. परंतु कर्ज वसुलीच्या रकमा मुख्यालयाकडे वर्ग न केल्याची काही उदाहरणे आढळून आली आहेत.
१७	कर्ज वितरणासाठी उपलब्ध रकमांच्या व्यतिरिक्त खालील शाखांची भरपूर अंतिम शिल्लक रक्कम आहे. मात्र वर्ष अखेरीस सदर रक्कम मुख्यालयाकडे कडे वर्ग करण्यात आलेले नाहीत. शाखांकडील अतिरिक्त रक्कम वेळोवेळी मुख्यालयाकडे वर्ग करणे आवश्यक आहे. १. धारणी २. गडचिरोली ३. जव्हार ४. नागपूर ५. नाशिक ६. नंदुरबार ७. यावल
१८	मुख्यालयाकडून काही शाखांमध्ये खर्चाच्या प्रयोजनार्थ विनिर्दिष्ट रकमा वर्ग करण्यात येतात. मात्र सदर रकमा खर्ची पडत नाहीत आणि शिल्लक रक्कम परत मुख्यालयाकडे वर्ग करण्यात येत नाहीत. १. देवरी २. धारणी ३. गडचिरोली ४. नागपूर
१९	विविध योजनांच्या अंतर्गत दिलेल्या कर्जाऊ व अग्रिम रकमांच्या वरील व्याजाची येणे रक्कम रुपये ७५,२८,९६१ बाबत कोणतीही यादी किंवा तपशील आमच्या समक्ष सादर न झाल्यामुळे त्याबाबत कोणताही अभिप्राय व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत. महाराष्ट्र अनुसूचित जाती व जमाती विकास महामंडळापासून विलगीत झालेल्या शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाच्या मत्ता व दायित्वे संपादित होताना सदर रकमेचा हिशेब झाला असून आता ती समायोजित करण्याची आवश्यकता असल्याचे स्पष्टीकरण आम्हाला देण्यात आले. व्यवस्थापनाच्या दिनांक २९ एप्रिल २०२४ रोजीच्या पत्राद्वारे प्राप्त परवानगीनुसार सदर रक्कम निर्लेखित करण्यात आली आहे.
२०	आदिवासी विकास महामंडळाला देय रक्कम रु १,६३,८४,००८.४३ चे दायित्वाचे स्वरूप व तपशील याबाबत आम्हाला कोणतेही योग्य व उचित असे स्पष्टीकरण सादर करण्यात आलेले नाही. आदिवासी विकास महामंडळाकडून शिल्लक रकमेची पुष्टी करण्यात आलेली नाही. शिवाय प्रदाने दीर्घकाळ करण्यात आलेली नाहीत. व्यवस्थापनाच्या दिनांक २९ एप्रिल २०२४ रोजीच्या पत्राद्वारे प्राप्त परवानगीनुसार सदर रक्कम संकीर्ण उत्पन्न खाती जमा करून निर्लेखित करण्यात आली आहे.

S N	Observation
21	Proper explanation for the nature of liability and details of amount receivable from TDC, Nashik as Profit & Loss Account(Old Bal.) amounting to Rs. 3,86,612/- has not been given to us. Balance Confirmation from TDC has not been provided. Moreover, the payments are not made since long time. Company has decided to write off, and written off it by transferring the same to Miscellaneous Expenses with approval of management vide letter dated 29/04/2024.
22	Credit balance on Loans to beneficiaries amounting to Rs. 77.07 Lakhs as on 31.03.2023. These amounts should be refunded to the beneficiaries. The amount of credit is on account of – A] Beneficiary share received but loan not yet disbursed. B] Excess recovery on loan account not yet refunded. C] Recovery on loan accounts where effect of overdue loan waiver scheme 2008 has been given without considering the recoveries till the date of waiver entry passed in the books of accounts. The necessary working to quantify the said amounts be made and the management should take decision as to whether the said sums are repayable or not. If the sums are payable, these should be paid at war front and if not payable, the same should be properly accounted for in the books of accounts.
23	Company has not taken any strict action against the beneficiary for non recovery of loan. Management should look into matter and take strict action against the beneficiary for non recovery of loan.
25	Several advances are given to staff members for travelling, tour, festival, food grain, etc. Some advances are outstanding for more than two years in case of many branches. Some accounts have credit balance (excess recovery). Internal Control over advances needs to be strengthened. Further, during the year, management has written off various advances to staff in Profit and Loss Account due to non payable/ receivable of the same. The details of same are as under-

अ क्र	निरीक्षण
२१	आदिवासी विकास महामंडळाला देय रक्कम रु ३,८६,६१२ चे दायित्वाचे स्वरूप व तपशील याबाबत आम्हाला कोणतेही योग्य व उचित असे स्पष्टीकरण सादर करण्यात आलेले नाही. आदिवासी विकास महामंडळाकडून शिल्लक रकमेची पुष्टी करण्यात आलेली नाही. शिवाय प्रदाने दीर्घकाळ करण्यात आलेली नाहीत. व्यवस्थापनाच्या दिनांक २९ एप्रिल २०२४ रोजीच्या पत्राद्वारे प्राप्त परवानगीनुसार सदर रक्कम संकीर्ण उत्पन्न खाती जमा करून निर्लेखित करण्यात आली आहे.
२२	लाभार्थ्यांच्या कर्ज खात्यातील दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजीची जमा शिल्लक रु ७७.०७ लाख रक्कम लाभार्थ्यांना परत केली पाहिजे. सदर जमा रकमा खालील कारणांमुळे आहेत ःं अ] लाभार्थ्याचा हिस्सा प्राप्त होऊन देखील कर्जाचे वितरण झालेले नाही. ब] कर्ज खात्यातील अतिरिक्त वसूल रक्कम परत करण्यात आलेली नाही क] हिशेबाच्या वहीत सन २००८ च्या कर्ज माफी योजनेतील शिल्लक रकमा जमा करताना त्या दिनांकापर्यंत खात्यात जमा झालेल्या रकमा गृहीत न धरल्यामुळे खात्यात शिल्लक जमा रक्कन दिसून एतत. सदर रकमा परीमाणीत करण्यासाठी आवश्यक ती परिगणना करून सदर रकमा परतफेडयोग्य आहेत अथवा नाही याबाबत व्यवस्थापनाने निर्णय घ्यावा. रकमा देय असल्यास त्या युद्धपातळीवर प्रदान कराव्यात आणि देय नसल्यास त्यांचा योग्य तो हिशोब करावा.
२३	कर्जाच्या अवसूल रकमेबाबत कंपनीने कोणत्याही लाभार्थ्यावर कोणत्याही प्रकारची सख्त कारवाई केलेली नाही. व्यवस्थापनाने यात लक्ष घालून कर्जाच्या अवसूल रकमेबाबत लाभार्थ्यांवर सख्त कारवाई केली पाहिजे.
२५	कर्मचाऱ्यांना प्रवास, दौरे, सण, धन्य खरेदी इत्यादी प्रयोजनार्थ अनेक अग्रिम रकमा अदा करण्यात आल्या आहेत. अनेक शाखांमध्ये सदर अग्रिम रकमा २ वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झाला तरीही अदत्त आहेत. काही खात्यांमध्ये जमा शिल्लक आहे (अतिरिक्त वसुली). अग्रिम रकमांवरील अंतर्गत नियंत्रण मजबूत करणे आवश्यक आहे.. तसेच कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या अग्रिम रकमा देय / प्राप्तव्य नसल्यामुळे गतवर्षात व्यवस्थापनाने त्या निर्लेखित केल्या असून त्याचे तपशील खालील प्रमाणे आहे

S N	Observation

Branch	Account	Amount
Chandrapur	Miscellaneous expenses	47924/-
Chandrapur	Miscellaneous income	4800/-
Deori	Miscellaneous expenses	108792/-
Deori	Miscellaneous income	2770/-
Dharani	Miscellaneous expenses	36135/-
Dharani	Miscellaneous income	24680/-
Gadchiroli	Miscellaneous expenses	52129/-
Gadchiroli	Miscellaneous income	47977/-
Head Office	Miscellaneous expenses	7200/-
Head Office	Miscellaneous income	14611/-
Jawhar	Miscellaneous expenses	26867/-
Jawhar	Miscellaneous income	43852/-
Junnar	Miscellaneous expenses	6964/-
Junnar	Miscellaneous income	2350/-
Kinwat	Miscellaneous expenses	106760/-
Kinwat	Miscellaneous income	32217/-
Nagpur	Miscellaneous expenses	30700/-
Nagpur	Miscellaneous income	19092/-
Nandurbar	Miscellaneous expenses	115667/-
Nandurbar	Miscellaneous income	12503/-
Nashik	Miscellaneous expenses	5237/-
Nashik	Miscellaneous income	14770/-
Yawal	Miscellaneous expenses	8627/-
Yawal	Miscellaneous income	13637/-
Yawatmal	Miscellaneous expenses	10345/-
Yawatmal	Miscellaneous income	73935/-

Miscellaneous expenses totaling to Rs. 563347/- are debited to Profit & Loss A/c and Miscellaneous income totaling to Rs. 307194/- are credited to Profit & Loss A/c.

In case, above mentioned advances of staff are recovered/ payable, then the reverse effect of the same will be given in profit and loss A/c to account same in the books of accounts.

S N	Observation
26	It has been observed during the audit, that there are employees whom advance is given but invoices are not recorded as vouchers have not been provided by staff yet. Same will be recorded when invoices will be produced for reimbursement. It has also been observed that some employees do not submit bills on timely basis on account of expenses incurred by them on behalf of company. This results in delay in booking expenses in books of accounts. As prudent practice the expenses incurred during the year should have been debited to Profit & Loss A/c in that Financial Year irrespective of the payment. Due to this the branch profit / loss is overstated / understated to that extent. Hence, employees should provide expenses vouchers on timely basis so that expenses are recorded as and when incurred.

<table>
<tr><th>अ क्र</th><th>निरीक्षण</th></tr>
<tr><td>२५</td><td>

शाखा	खाते	रक्कम
चंद्रपूर	संकीर्ण खर्च	४७९२४
चंद्रपूर	संकीर्ण उत्पन्न	४८००
देवरी	संकीर्ण खर्च	१०८७९२
देवरी	संकीर्ण उत्पन्न	२७७०
धारणी	संकीर्ण खर्च	३६१३५
धारणी	संकीर्ण उत्पन्न	२४६८०
गडचिरोली	संकीर्ण खर्च	५२१२९
गडचिरोली	संकीर्ण उत्पन्न	४७९७७
मुख्यालय	संकीर्ण खर्च	७२००
मुख्यालय	संकीर्ण उत्पन्न	१४६११
जव्हार	संकीर्ण खर्च	२६८६७
जव्हार	संकीर्ण उत्पन्न	४३८५२
जुन्नर	संकीर्ण खर्च	६९६४
जुन्नर	संकीर्ण उत्पन्न	२३५०
किनवट	संकीर्ण खर्च	१०६७६०
किनवट	संकीर्ण उत्पन्न	३२२१७
नागपूर	संकीर्ण खर्च	३०७००
नागपूर	संकीर्ण उत्पन्न	१९०९२
नंदुरबार	संकीर्ण खर्च	११५६६७
नंदुरबार	संकीर्ण उत्पन्न	१२५०३
नाशिक	संकीर्ण खर्च	५२३७
नाशिक	संकीर्ण उत्पन्न	१४७७०
यावल	संकीर्ण खर्च	८६२७
यावल	संकीर्ण उत्पन्न	१३६३७
यवतमाळ	संकीर्ण खर्च	१०३४५
यवतमाळ	संकीर्ण उत्पन्न	७३९३५

उपरोक्त संकीर्ण खर्च व उत्पन्नाची एकूण अनुक्रमे रक्कम रु ५६३३३४७ व ३०७१९४ ही नफा तोटा खात्यास अनुक्रमे नावे टाकण्यात व जमा करण्यात आली आहे.

कर्मचाऱ्यांच्या उपरोक्त अग्रिम रकमा वसूल झाल्यास / देय असल्यास लेख्यांच्या नोंदीत नफा व तोटा खात्यात त्याचा उलटफेर करण्यात येईल.
</td></tr>
<tr><td>२६</td><td>
ज्या कर्मचाऱ्यांना अग्रिम रक्कम अदा केली आहे, त्यांनी अद्याप प्रमाणके दिलेली नसल्यामुळे त्यांची बिजक म्हणून नोंद झालेली नाही असे लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान आढळून आले आहे. प्रतिपूर्तीसाठी बिजके सादर झाल्यानंतर त्याची नोंद करण्यात येईल.

कंपनीच्या वतीने कर्मचारी सोसत असलेल्या खर्चाची बिजके वेळोवेळी सादर करीत नसल्याचे देखील आढळून आले आहे. त्यामुळे लेख्यांमध्ये सदर खर्च नोंद करण्यास विलंब होतो.

एक सुज्ञ पद्धत म्हणून त्या वर्षातील झालेले खर्च त्याच वर्षाच्या नफा तोटा पत्रकात नावे टाकले जाणे आवश्यक होते. यामुळे शाखेचा नफा / तोटा त्या प्रमाणात अत्युक्त / कमी दाखविला जातो. त्यामुळे कर्मचाऱ्यांनी वेळोवेळी खर्चाची बिजके सादर करून खर्च सोसल्यावर त्वरित नोंदविता येईल.
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>S N</th><th>Observation</th></tr>
<tr><td>27</td><td>Stand-up India Scheme - All the documents were not provided by branch office on account of Grant paid. Only basic documents were available at HO. Hence, documents in respect of Stand Up India Scheme were not provided to us for verification and hence, we are unable to comment on the same.</td></tr>
<tr><td>28</td><td>During the year, Vandhan Scheme was transferred to Tribal Commissioner. Due to this files were with the custody of Tribal Commissioner and same were not provided to us for verification and hence, we are unable to comment on the same.</td></tr>
<tr><td>29</td><td>Chandrapur branch and Yawatmal branches have not responded/ solved audit queries sent to them.</td></tr>
<tr><td>30</td><td>Debit and credit balances of the parties are subject to confirmation and reconciliation. There are several pending litigations of the parties. The bills issued by the suppliers are not recorded in past since the terms and conditions of the supply are not fulfilled.</td></tr>
<tr><td>31</td><td>There is dead stock reflecting in fixed assets schedule. However, the existence of the same cannot be verified and hence, we are unable to comment on correctness of the same.</td></tr>
<tr><td>32</td><td>Company follows accrual system of accounting.
As per accrual system of accounting, expenses should be recorded in books of accounts when incurred. However, the company has recorded expenses in the books of accounts on payment basis. Due to this the profit / loss is overstated / understated to that extent. Company should adhered to the accounting standards and accounting policies.</td></tr>
<tr><td>33</td><td>The company is showing Stock of Toolkits amounting to Rs. 29.01 Lakhs, which is prior to f.y.2018-19 having same balance as it is. It was orally explained to us that the stock is old and outdated. The beneficiaries are not accepting the same. As per the Accounting Standards and prudent accounting practice the same should be valued at lower of cost or net realizable value and loss on impairment should be provided for.
The management of the company has decided to write off the same vide letter dated 29/04/2024 on the basis that there is no net realizable value of the same and also the existence of the same cannot be verified.
The branch wise details of Stock of Toolkit written of are as under-
<table>
<tr><th>Sr. No.</th><th>Branch</th><th>Amount (Rs.)</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Chandrapur</td><td>81412</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Nandurbar</td><td>19480</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Junnar</td><td>43508</td></tr>
<tr><td>4</td><td>Jawhar</td><td>2074428</td></tr>
<tr><td>5</td><td>Deori</td><td>5636</td></tr>
<tr><td>6</td><td>Nashik</td><td>676680</td></tr>
<tr><td colspan="2">Total</td><td>2901144/-</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

अ क्र	निरीक्षण
२७	उत्तिष्ठत भारत योजना - अदा केलेल्या अनुदान रकमेपोटी शाखा कार्यालायंनी सर्व दस्तऐवज सादर केलेले नाहीत. मुख्यालयात फक्त मुलभूत दस्तऐवजच उपलब्ध आहेत. उत्तिष्ठत भारत योजनेतील दस्तऐवज आम्हाला पडताळणीसाठी सादर न झाल्यामुळे आम्ही त्यावर भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.
२८	गतवर्षात वंदन योजना आदिवासी आयुक्तालयाकडे वर्ग करण्यात आली आहे. सादर योजनेशी संबंधित सर्व धारिका आदिवासी आयुक्तांच्या ताब्यात असल्यामुळे आणि आम्हाला पडताळणीसाठी सादर न झाल्यामुळे आम्ही त्यावर भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.
२९	चंद्रपूर व यवतमाळ शाखांनी लेखापरीक्षण पृछांना कोणत्याही प्रकारे प्रतिसाद दिलेला नाही / निराकरण केलेले नाही.
३०	पक्षकारांचे नावे व जमा शिल्लक रकमा या पुष्टी व ताळमेळ यांच्या अधीन आहेत. पक्षकारांमध्ये अनेक खटले प्रलंबित आहेत. पुरवठा करण्याच्या अटी व शर्तींचे पालन न झाल्यामुळे पुरवठादारांनी जारी केलेल्या बिजकांची नोंद पूर्वी होत नसे.
३१	स्थिर मत्तांच्या अनुसूचीमध्ये मृत मालसाठा प्रतिबिंबित झाला आहे. मात्र तो अस्तित्वात असल्याची खातरजमा न करता आल्यामुळे त्याच्या अचूकतेविषयी भाष्य करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.
३२	कंपनी लेखांकनाच्या अर्जन प्रणालीचा अवलंब करते . लेखांकनाच्या अर्जन प्रणाली नुसार खर्च अर्जित केल्यावर लेख्यांमध्ये नोंदविण्याची पद्धत आहे. मात्र कंपनीने प्रदानानुसार लेख्यांमध्ये खर्चाची नोंद केली आहे. त्यामुळे त्या प्रमाणात नफा / तोटा अत्युक्त / प्रयुक्त झाला आहे. कंपनीने लेखांकन प्रमाणके व धोरणांचे पालन केले पाहिजे.
३३	कंपनी आर्थिक वर्ष २०१८ – १९ पासून रु २९.०१ लाख मूल्याच्या औजारसंचांचा मालसाठा दाखवीत आहे. सदर मालसाठा जुना व कालबाह्य असल्यामुळे लाभार्थी ते स्वीकारत नसल्याचे आम्हाला तोंडी सांगण्यात आले. लेखापरीक्षण मानांकनानुसार व हिशेब ठेवण्याच्या सुज्ञ पद्धतीनुसार सदर माल्साठ्याचे कमी किंवा निव्वळ वसुलीयोग्य मुल्यास मुल्यांकन करून मूल्यऱ्हासातील हानीची तरतूद करणे आवश्यक आहे . सदर मृत मालसाठ्याचे नक्त वसुली मूल्य नसल्यामुळे आणि त्याची पडताळणी करणे शक्य नसल्याच्या आधारावर कंपनीच्या व्यवस्थापनाने दिनांक २९ एप्रिल २०२४ च्या पत्राद्वारे सदर रक्कम निर्लेखित करण्याचा निर्णय घेतला आहे. निर्लेखित केलेल्या शाखा निहाय औजारांच्या साठ्याचा तपशील खालील प्रमाणे आहे -

अनुक्रमांक	शाखा	रक्कम रुपये
१	चंद्रपूर	८१४१२
२	नंदुरबार	१९४८०
३	जुन्नर	४३५०८
४	जव्हार	२०७४४२८
५	देवरी	५६३६
६	नाशिक	६७६६८०
एकूण		२९०११४४

<table>
<tr><th>S N</th><th>Observation</th></tr>
<tr><td>34</td><td>Paid up share capital of the company as on 31.03.2023 is as under –
<table>
<tr><th>Shareholding of</th><th>Amt of Capital Rs.</th><th>%</th></tr>
<tr><td>Central Government</td><td>4,52,97,000/-</td><td>4.04%</td></tr>
<tr><td>Government of Maharashtra</td><td>83,59,21,000/-</td><td>95.96%</td></tr>
<tr><td>Total</td><td>88,12,18,000/-</td><td>100%</td></tr>
</table>
The shareholding pattern of the company is 49% Central Government and 51% State Government. The said ratio of shareholding has not been adhered to by the company.
During the year Share Capital of Rs.1,00,97,000 has been allotted to Central Government.</td></tr>
<tr><td>35</td><td>Other Advances at Head Office includes 15 parties having opening debit balance amounting to ` 174.79 Lakhs (Highest ` 75 Lakhs and Lowest ` 1,200/-) and 3 parties having credit balance (Highest ` 3,120/- and Lowest ` 19/-). There are no transactions in these ledgers. The transactions relating to purchases / supplies are not accounted for in past in some cases due to issues in supplies relating to quality, quantity, specification, documentation, etc. The management of the company should consider these pending issues and guide the staff members for the proper accounting / adjustment of the transactions.</td></tr>
<tr><td>36</td><td>The company has not made provision against the doubtful Loans to beneficiaries & Other Advances. Working relating to provision to be made against doubtful loans to beneficiaries is not available.</td></tr>
<tr><td>37</td><td>details of disposed cases or Orders passed by the courts in case of cases filed by the branch are not provided to us, hence we are unable to comment on the same.</td></tr>
<tr><td>38</td><td>There is no office in name of shabari in cities where branches are located. Hence, branches operate their working from office of TDC. Some expenses are incurred by shabari for office day to day working. There is no written agreement between TDC and Shabari relating to various expenses i.e. rent, electricity, office cleaning expenses, etc. Due to this there is inconsistency in expenses incurred in books of accounts. Hence, there should be written agreement between TDC and Shabari in respect of expenses.</td></tr>
<tr><td>39</td><td>As per GR, company’s contribution in loan should be transferred from PLA A/c. When amount is recovered from beneficiaries against loan then same is first repaid to NSTFDC and not transferred back to PLA A/c. Moreover, there is no specific guidelines on account of treatment of loan recovery.</td></tr>
<tr><td>40</td><td>As per GR, company’s contribution in loan should be transferred from PLA A/c. In case of non distribution of loan, the contribution of shabari should be transferred back to PLA A/c.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>अ
क्र</th><th>निरीक्षण</th></tr>
<tr><td>३४</td><td>३१.०३.२०२३ रोजी कंपनीचे भरणा झालेले शेअर भांडवल खालीलप्रमाणे आहे ः

<table>
<tr><th>भाग भांडवल धारण करण्याचे प्रमाण</th><th>भांडवलाची रक्कम रु</th><th>%</th></tr>
<tr><td>केंद्र सरकार</td><td>४,५२,९७,००० /-</td><td>४.०४ %</td></tr>
<tr><td>महाराष्ट्र शासन</td><td>८३,५९,२१,००० /-</td><td>९५.९६ %</td></tr>
<tr><td>एकूण</td><td>८८,१२,१८,००० /-</td><td>१०० %</td></tr>
</table>

कंपनीच्या भाग भांडवलाच्या आकृतीबंधानुसार ४९ %केंद्र शासनाने व ५१ %राज्य शासनाने धारण करणे आवश्यक आहे .भाग भांडवल धारण करण्याच्या सदर प्रमाणाचे पालन झालेले नाही.
गतवर्षामध्ये केंद्र शासनाला रु १,००,९७,००० रकमेचे भाग भांडवल वाटप करण्यात आले.</td></tr>
<tr><td>३५</td><td>मुख्यालयी अन्य अग्रीमांमध्ये रु १७४.७९ लाख नावे रक्कम शिल्लक असलेले १५ पक्षकार (कमाल रु ७५.०० लाख व किमान रु १२००) व जमा रक्कम शिल्लक असलेले ३ पक्षकार (कमाल रु ३१२० आणि किमान १९) अदत्त होत्या. सदर खतावणी मध्ये कोणतेही व्यवहार नाहीत. पुरवठा केलेल्या मालसाठ्याची गुणवत्ता, प्रमाण, विनिर्दिष्ट, दस्तऐवजीकरण इत्यादी बाबत वाद झाल्याने सदर खरेदी / पुरवठ्याच्या व्यवहारांचे लेखांकन करण्यात आलेले नाही. कंपनीच्या व्यवस्थापनाने प्रलंबित बाबींचा विचार करून सदर व्यवहारांचे समुचित लेखांकन / समायोजन करण्यासाठी कर्मचाऱ्यांना मार्गदर्शन केले पाहिजे .</td></tr>
<tr><td>३६</td><td>लाभार्थ्यांना दिलेल्या संशयित व बुडीत कर्जापोटी व अन्य अग्रिमापोटी कंपनीने कुठलीही तरतूद केलेली नाही संबंधित तरतुदीशी केलेल्या कर्जापोटी बुडीत व संशयित दिलेल्या ाभार्थ्यांना . नाही उपलब्ध रिगणनप</td></tr>
<tr><td>३७</td><td>विल्हेवाट लावलेल्या बाबींचे किंवा शाखेने दाखल केलेल्या खटल्यात न्यायालयाने पारित केलेल्या आदेशांचे तपशील आम्हाला सादर न केल्यामुळे आम्ही त्याबाबत भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.</td></tr>
<tr><td>३८</td><td>शबरी महामंडळाच्या शाखा ज्या शहरांमध्ये आहेत, तेथील कोणतेही कार्यालय त्या नावाने नाही. सदर शाखा आदिवासी विकास महामंडळाच्या कार्यालयातून आपला कारभार करीत आहेत. कार्यालयाच्या दैनंदिन कामकाजात शबरी महामंडळाला काही खर्च सोसावा लागतो. परंतु जागेचे भाडे व साफसफाई, वीज इत्यादी अशा विविध खर्चाबाबत शबरी व आदिवासी विकास महामंडळ यांच्या दरम्यान कोणताही लेखी करार करण्यात आलेला नाही. त्यामुळे झालेल्या खर्चाबाबत लेख्यात मोठ्या विसंगती आढळून येतात. त्यामुळे खर्चाच्या बाबत शबरी व आदिवासी विकास महामंडळ यांच्या दरम्यान लेखी करार असणे आवश्यक आहे.</td></tr>
<tr><td>३९</td><td>शासन निर्णयानुसार कर्जातील कंपनीचा हिस्सा व्यक्तिगत खतावणी खात्यातून वर्ग करणे आवश्यक आहे. दिलेल्या कर्जाऊ रकमेची वसुली झाल्यावर सदर रक्कम व्यक्तिगत खतावणी खात्यावर वर्ग न करता राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्त व विकास महामंडळाला प्रथम परतफेड केली पाहिजे. कर्ज रकमेच्या वसुलीचे वर्गीकरणाबाबत कोणत्याही विनिदिष्ट मार्गदर्शक सूचना नाहीत.</td></tr>
<tr><td>४०</td><td>शासन निर्णयानुसार कर्जातील कंपनीचा हिस्सा व्यक्तिगत खतावणी खात्यातून वर्ग करणे आवश्यक आहे. कर्ज वितरण न झाल्यास शबरी महामंडळाचा हिस्सा व्यक्तिगत खतावणी खात्यात परत वर्ग करण्यात आला पाहिजे.</td></tr>
</table>

SN	Observation
41	TDS has not been deducted on the following expenses/ provisions/ advances- <table><tr><th>Name</th><th>Nature of Payment</th><th>Amount</th></tr><tr><td>KNBJ & ASSOCIATES</td><td>Accounting Charges</td><td>275000/-</td></tr><tr><td>Shree Ambika Printers & Publications</td><td>Advertisement</td><td>90090/-</td></tr><tr><td>Patel Kalantri & Associates</td><td>Audit Fees</td><td>254600/-</td></tr><tr><td>Patel Kalantri & Associates</td><td>Tax Audit Fees</td><td>38190</td></tr><tr><td>Ashok Surana</td><td>Advance payment for ROC fees</td><td>285000/-</td></tr></table>
42	Company has incurred Rs. 14,400/- on 02/11/2022 on account of installation of computer. According to the accounting principles, same should be capitalized to the asset. However, same has not been capitalised and recorded as recurring expenses in the books of accounts. It shows understatement of profit.
43	As per GR of Grant Released to company, 2% of grant should be recorded as management cost of company which will comprise of administrative expenses incurred by the company. However, during the audit, it is observed that the advertisement expenses incurred for grant is recorded as grant released instead of utilizing the same from Management Cost.
44	As per vandhan MFP scheme interest should be charged for outstandings more than six months. Afterward management decided wide letter dated 19/12/2022, such Interest shall not be charged on loan given as per Vandhan MFP Scheme. However, while repaying loan, some beneficiaries of Vandhan MFP Scheme have repaid loan along with interest. Said interest instead of returning back, they have recorded as interest income in the books of accounts.
45	Nandurbar has paid Rs. 5,00,000/- in last year to Yadh Gudari Bhagoriya Vandhan Vikas Kendra as Grant paid. During the year, Rs. 5,17,500/- was received back from Yadh Gudari Bhagoriya Vandhan Vikas Kendra on 15/06/2022. Said amount received back is shown as Other payables clubbed under Other current liabilities. Said amount is to be reconciled and appropriate action needs to be taken.
46	During the year, Vandhan Scheme has been transferred to Tribal Commissionerate. However, there was Rs. 20,47,000/- as balance. In next year said scheme is again transferred back to the company and hence the balance amount will be reconciled in next year.
47	Yawatmal Branch- Rs. 12,90,000/- has received from beneficiaries on account of Vandhan Scheme MFP. However, while transferring only Rs. 5,30,000/- is transferred to HO. Also, interbranch balance of HO and Yawatmal Branch in respect of Vandhan Scheme MFP was Rs. 3,80,000/-. Payment of Rs. 5,30,000/- resulted in negative balance of Rs. 1,50,000/-. Said balance fund need to be reconciled.

<table>
<tr><th>अ क्र</th><th>निरीक्षण</th></tr>
<tr><td>४१</td><td>खालील खर्च / तरतुदी / अग्रिम रकमा यातून कर कपात स्त्रोतीत करण्यात आलेली नाही. -
<table><tr><th>नाव</th><th>प्रदानाचे स्वरूप</th><th>रक्कम</th></tr><tr><td>के एन बी जे & असोसिएट</td><td>लेखांकन शुल्क</td><td>२७५०००/-</td></tr><tr><td>श्री अंबिका प्रिंटर्स & पब्लिकेशन</td><td>जाहिरात</td><td>९००९०/-</td></tr><tr><td>पटेल कलंत्री & असोसिएट</td><td>लेखापरीक्षण शुल्क</td><td>२५४६००/-</td></tr><tr><td>पटेल कलंत्री & असोसिएट</td><td>कर लेखापरीक्षण शुल्क</td><td>३८१९०/-</td></tr><tr><td>अशोक सुराणा</td><td>कंपनी निबंधका शुल्काची प्रदान करण्यासाठी अग्रिम रक्कम</td><td>२८५०००/-</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>४२</td><td>संगणक स्थापित करण्यासाठी कंपनीने दिनांक २ नोव्हेंबर २०२२ रोजी रक्कम रु १४४०० खर्च केली आहे. लेखांकन तत्वप्रणाली नुसार मत्ता म्हणून त्याचे भांडवलीकरण आवश्यक आहे. मात्र तसे न करता पुनरावर्ती खर्च म्हणून लेख्यांमध्ये नोंद करण्यात आली आहे. त्यामुळे नफा समतुल्य रकमेने प्रयुक्त झाला आहे.</td></tr>
<tr><td>४३</td><td>शासन निर्णयानुसार अनुदानाची २ % रक्कम ही कंपनीचे प्रशासकीय खर्च समाविष्ट असणारे व्यवस्थापन खर्च म्हणून नोंदविणे आवश्यक आहे. मात्र जाहिरातीचा खर्च व्यवस्थापन खर्चातून करण्याच्या ऐवजी विमोचीत केलेले अनुदान म्हणून त्याची नोंद करण्यात येत असल्याचे लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान आढळून आले.</td></tr>
<tr><td>४४</td><td>वनधन किरकोळ वनोपज योजनेत सहा महिन्यांपेक्षा जास्त काळ थकीत रकमांवर व्याज आकारणे आवश्यक आहे. परंतु वनधन किरकोळ वनोपज योजनेच्या अंतर्गत दिलेल्या कर्जावर व्याज न आकारण्याचा निर्णय व्यवस्थापनाने दिनांक १९ डिसेंबर २०२२ रोजीच्या पत्राद्वारे घेतला. मात्र कर्जाची परतफेड करताना वनधन किरकोळ वनोपज योजनेतील काही लाभार्थ्यांनी व्याजासह कर्ज रकमेची परतफेड केली आहे. सदर व्याज परत करण्याच्या ऐवजी व्याज उत्पन्न म्हणून त्याची लेख्यात नोंद करण्यात आली आहे.</td></tr>
<tr><td>४५</td><td>गतवर्षात नंदुरबार शाखेने यध गुडरी भगोरिया वनधन विकास केंद्राला रु ५००००० अनुदान अदा केले. यध गुडरी भगोरिया वनधन विकास केंद्राकडून दिनांक १५ जून २०२२ रोजी रक्कम रु ५१७५०० पुनर्प्राप्त झाले. सदर पुनर्प्राप्त रक्कम ही अन्य देय रकमांशी एकत्रित करून अन्य चालू दायित्वाच्या अंतर्गत वर्ग करण्यात आले आहे. सदर रकमेचा ताळमेळ घेऊन यथोचित कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.</td></tr>
<tr><td>४६</td><td>गतवर्षात वनधन योजना आदिवासी आयुक्तालयाकडे वर्ग करण्यात आली आहे. मात्र रक्कम रु २०४७००० अद्याप शिल्लक आहे. पुढील वर्षात योजना परत कंपनीकडे परत वर्गीकृत करण्यात आली असल्यामुळे सदर शिल्लक रकमेचा ताळमेळ करणे आवश्यक आहे.</td></tr>
<tr><td>४७</td><td>यवतमाळ शाखा -
किरकोळ वनोपज वनधन योजनेच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांकडून रक्कम रु १२९०००० प्राप्त झाली आहे. मात्र मुख्यालयास फक्त रक्कम रु ५३०००० वर्ग करण्यात आली आहे. .
त्याचप्रमाणे मुख्यालय व यवतमाळ शाखेतील किरकोळ वनोपज वनधन योजनेच्या अंतर्गत अंतरशाखीय शिल्लक रक्कम रु ३८०००० आहे. रक्कम रु ५३०००० प्रदान केल्यामुळे शिल्लक रक्कम उणे रु १५०००० झाली आहे. सदर शिल्लक निधीचा ताळमेळ साधणे आवश्यक आहे.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>SN</th><th>Observation</th></tr>
<tr><td>48</td><td>In Yawatmal Branch, Grant has been paid to Jagruti VDVK Zari Jamani (MVM) Rs. 12,30,000/- on account of Manav Vikas Mission. Out of this, Rs. 3,10,000/- is contribution of Vandhan Vikas Kendra in the said scheme. Hence, net grant paid by the company amount to Rs. 9,20,000/-. However, while recording in books of accounts Grant paid is recorded as Rs. 9,25,000/- which resulted in credit balance of Rs. 5,000/-. Difference of Rs. 5,000/- should be reconciled.</td></tr>
<tr><td>49</td><td>As per GR of Manav Vikas Mission, 3% of grant forms part of Management Cost. During the Audit, it is observed that the Management cost Rs. 2,12,628/- is wrongly recorded which resulted in increase in grand paid and grant released amount to the extent of Rs. 2,12,628/-.</td></tr>
<tr><td>50</td><td>Manav Vikas Mission files were not provided by the branch. Therefore, we have not verified the files of Manav Vikas Mission and hence, we are unable to comment on the same.</td></tr>
<tr><td>51</td><td>It has been observed that all the photo copies of training program conducted for Vandhan Scheme were not available. Moreover, in some cases photo copies were available but there was no date on the same.</td></tr>
<tr><td>52</td><td>During the verification, documents of many beneficiaries are not provided for verification hence we are unable to comment on the same.</td></tr>
<tr><td>53</td><td>Ledger Confirmation of TDC having closing balance of Rs. 45,774/- is not provided to us.</td></tr>
<tr><td>54</td><td>It has been observed that there is no uniformity between branches for collecting documents before loan disbursement. Standard checklist should be formed and circulated to branches for loan disbursement procedure and same should be followed by the branches.</td></tr>
<tr><td>55</td><td>During the year Company’s Various Ledgers having old balances which was not identifiable or traceable by company has written off As per decision taken by management and approved by MD of the company through letter dated 29/04/2024. Details of some ledgers already mentioned above and details of remaining ledgers not mentioned above are as follows:

Head Office
<table>
<tr><th>Ledger</th><th>Miscellaneous Expense</th><th>Miscellaneous Income</th></tr>
<tr><td>Reco Diff</td><td></td><td>236</td></tr>
<tr><td>Audit Fees Payable</td><td></td><td>128011</td></tr>
<tr><td>Unpaid Salary</td><td></td><td>19755</td></tr>
<tr><td>RO Yavatmal</td><td></td><td>200000</td></tr>
<tr><td>Professional Tax</td><td>2800</td><td></td></tr>
<tr><td>Inter Shceme Receivable</td><td>10800</td><td></td></tr>
</table>

Chandrapur Branch
<table>
<tr><th>Ledger</th><th>Miscellaneous Expense</th><th>Miscellaneous Income</th></tr>
<tr><td>other deposit</td><td>590</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

अ क्र	निरीक्षण
४८	यवतमाळ शाखेने जागृती वनधन विकास केंद्र झरी झमनी यांना किरकोळ वनोपज योजनेतील मानव विकास अभियानाच्या अंतर्गत रु १२३०००० अनुदान प्रदान केले. यापैकी रक्कम रु ३१०००० हे वनधन विकास केंद्राचा हिस्सा आहे. त्यामुळे कंपनीने दिलेले निव्वळ अनुदान रक्कम रु ९२०००० आहे. मात्र लेख्यांमध्ये सदर अनुदान रक्कम रु ९२५००० नोंदविण्यात येत आहे. त्यामुळे रु ५००० जमा शिल्लक दिसून येते. सदर रु ५००० फरकाचा ताळमेळ करणे आवश्यक आहे.
४९	मानव विकास अभियानाच्या शासन निर्णयानुसार अनुदानाची ३ % रक्कम ही व्यवस्थापन खर्च म्हणून गृहीत आहे. परंतु रु २१२६२८ ही व्यवस्थापन खर्च म्हणून नोंद केलेली रक्कम चुकीची असून अनुदान प्रदान व विमोचीत रक्कम यामध्ये रु २१२६२८ एवढी वाढ झाली आहे.
५०	शाखेने मानव विकास अभियानाच्या धारिका सादर केलेल्या नाहीत. त्यामुळे मानव विकास अभियानाच्या धारिकांची पडताळणी केली नसल्यामुळे आम्ही आम्ही त्याबाबत भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.
५१	वनधन योजनेसाठी आयोजित प्रशिक्षण कार्यक्रमांच्या छायाप्रती उपलब्ध नसल्याचे आढळून आले आहे. काही बाबतीत छायाप्रती उपलब्ध होत्या, पण त्यावर दिनांक नमूद करण्यात आला नव्हता.
५२	पडताळणीच्या दरम्यान अनेक लाभार्थ्यांच्या धारिका आम्हाला सादर केलेल्या नसल्यामुळे आम्ही त्यावर भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.
५३	आदिवासी विकास महामंडळाची अंतिम शिल्लक रक्कम रु ४५७७४ बाबत कोणत्याही प्रकारची खतावणी पुष्टी आम्हाला देण्यात आलेली नाही.
५४	कर्ज वितरण करण्यापूर्वी शाखांकडून संकलित केलेल्या दस्तऐवजात एकवाक्यता दिसून येत नाही. कर्ज वितरण प्रक्रियेबाबत प्रमाणित तपाससूची तयार करून ती शाखांमध्ये वितरीत करण्यात आली पाहिजे व शाखांनी त्याचे कसोशीने पालन करणे आवश्यक आहे.
५५	व्यवस्थापनाने दिनांक २९ एप्रिल २०२४ रोजी केलेल्या निर्णयानुसार कंपनीच्या विविध खतावण्यात असलेल्या अनिर्धारीत किंवा शोध न लागणाऱ्या जुन्या शिल्लक रकमा कंपनीने गतवर्षात निर्लेखित केल्या आहेत. उपरोल्लेखित असलेल्या व नसलेल्या सदर खतावण्या यांचे तपशील खालील प्रमाणे आहेत :

मुख्यालय

खतावणी	संकीर्ण खर्च	संकीर्ण उत्पन्न
नोंदवलेला फरक		२३६
देय लेखापरीक्षण शुल्क		१२८०११
अदत्त वेतन		१९७५५
प्रादेशिक कार्यालय यवतमाळ		२०००००
व्यावसायिक कर	२८००	
अंतर योजना प्राप्तव्य रक्कम	१०८००	

चंद्रपूर शाखा

खतावणी	संकीर्ण खर्च	संकीर्ण उत्पन्न
अन्य जमा	५९०	

S N	Observation
55	Deori Branch Ledger / Miscellaneous Expense / Miscellaneous Income Foodgrain / 200 /

Deori Branch

Ledger	Miscellaneous Expense	Miscellaneous Income
Foodgrain	200	

Jawhar Branch

Ledger	Miscellaneous Expense	Miscellaneous Income
Bills Payable	200	
Deposit Payable		38700

Kinwat Branch

Ledger	Miscellaneous Expense	Miscellaneous Income
Outstanding Expenses	2921	27684
Sundry Debtors	1475	

Nandurbar Branch

Ledger	Miscellaneous Expense	Miscellaneous Income
Security Depsoit		10000
Sundry Creditors		6365
HODD in hand	510	

Yawatmal Branch

Ledger	Miscellaneous Expense	Miscellaneous Income
Society Loan		51629

S N	Observation
56	As per information provided to us, Management of Company has not presented Audited Financial Statements of Financial Year 2020-21 & 2021-22 in Annual General Meeting.
57	During the year company has made payment to party named C.S. Ashok Surana which is Shown as Advance Rs. 2,85,000/- for RCO compliance for which invoice dated 30/03/2023 of Rs. 2,93,900/- has been provided by said party. But said expense of ROC Compliance is recorded in financial year 2023-24 by the company instead of recording it in financial year 2022-23 in which invoice is received and payment is made. Due to which there is overstatement of profit.
58	During the year company has incurred advertisement expense for which invoice dated 12/11/2022 amounting to Rs. 90,090/- has been provided by the party named Shree Ambika Printers & Publications. Instead of recording invoice in books of accounts, company has made a provision for Advertisement Expense.
59	During the year company has incurred expenses for computer for which invoice dated 24/03/2023 amounting to Rs. 3,600/- and invoice dated 24/03/2023 amounting to Rs. 4,500/- has been provided by the party named Meditech Solutions, company not had recorded Both invoices but provision has been made for the same.

<table>
<tr><th>अ क्र</th><th>निरीक्षण</th></tr>
<tr><td>५५</td><td>
देवरी शाखा
<table>
<tr><th>खतावणी</th><th>संकीर्ण खर्च</th><th>संकीर्ण उत्पन्न</th></tr>
<tr><td>अन्नधान्य</td><td>२००</td><td></td></tr>
</table>
जव्हार शाखा
<table>
<tr><th>खतावणी</th><th>संकीर्ण खर्च</th><th>संकीर्ण उत्पन्न</th></tr>
<tr><td>प्रदेय बिजके</td><td>२००</td><td></td></tr>
<tr><td>प्रदेय जमा</td><td></td><td>३८७००</td></tr>
</table>
किनवट शाखा
<table>
<tr><th>खतावणी</th><th>संकीर्ण खर्च</th><th>संकीर्ण उत्पन्न</th></tr>
<tr><td>खर्चाची थकबाकी</td><td>२९२१</td><td>२७६८४</td></tr>
<tr><td>संकीर्ण देणेकरी</td><td>१४७५</td><td></td></tr>
</table>
नंदुरबार शाखा
<table>
<tr><th>खतावणी</th><th>संकीर्ण खर्च</th><th>संकीर्ण उत्पन्न</th></tr>
<tr><td>अनामत रक्कम जमा</td><td></td><td>१००००</td></tr>
<tr><td>किरकोळ देणेकरी</td><td></td><td>६३६५</td></tr>
<tr><td>हातातील रोकड रक्कम</td><td>५१०</td><td></td></tr>
</table>
यवतमाळ शाखा
<table>
<tr><th>खतावणी</th><th>संकीर्ण खर्च</th><th>संकीर्ण उत्पन्न</th></tr>
<tr><td>संस्थेचे कर्ज</td><td></td><td>५१६२९</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>५६</td><td>आम्हाला देण्यात आलेल्या माहितीनुसार कंपनीच्या व्यवस्थापनाने वित्तीय वर्ष २०२० – २१ व २०२१ – २२ ची लेखापरीक्षित वित्तीय विवरणे वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या समक्ष सादर केलेली नाहीत.</td></tr>
<tr><td>५७</td><td>गतवर्षात कंपनीने कंपनी सचिव श्री अशोक सुराणा यांना कंपनी निबंधकांच्या पूर्ततेसाठी रक्कम रु २८५००० अग्रिम स्वरुपात प्रदान केले असून त्यापोटी सदर पक्षकाराने दिनांक ३० मार्च २०२३ रोजीचे रु २९३९०० रकमेचे बीजक जारी केले आहे. परंतु वित्तीय वर्ष २०२२ – २३ मध्ये बीजक प्राप्त होऊन प्रदान करून देखील कंपनीने मात्र कंपनी निबंधकांच्या पूर्ततेसाठी सोसलेला सदर खर्च वित्तीय वर्ष २०२३ – २४ मध्ये नोंदविला आहे. त्यामुळे लेख्यांमध्ये नफा तेवड्या प्रमाणात अत्युक्त झाला आहे</td></tr>
<tr><td>५८</td><td>गतवर्षात कंपनीने जाहिरातीवर केलेल्या खर्चापोटी श्री अंबिका प्रिंटर्स व पब्लिकेशन्स नामक पक्षकाराने दिनांक १२ नोवेंबर २०२२ रोजीचे रु ९००९० रकमेचे बीजक सादर केले आहे. सदर बीजक लेख्यात नोंदविण्याच्या ऐवजी कंपनीने सदर जाहिरात खर्चापोटी तरतूद केली आहे.</td></tr>
<tr><td>५९</td><td>गतवर्षात कंपनीने संगणकावर केलेल्या खर्चापोटी मेडीटेक सोल्युशन्स नामक पक्षकाराने दिनांक २४ मार्च २०२३ रोजीची रु ३६०० व रु ४५०० रकमेची दोन बिजके सादर केली आहेत. सदर बीजके लेख्यात नोंदविण्याच्या ऐवजी कंपनीने सदर जाहिरात खर्चापोटी तरतूद केली आहे.</td></tr>
</table>

SN	Observation
60	During the year company has written off balances of following ledgers Unpaid Salary Rs. 19,755/- (Head Office) LIC Rs. 27,684/- (Kinwat Branch) Society Loan Rs. 3,921/- (Kinwat Branch) Society Loan Rs. 51,629/- (Yawatmal Branch) As per our opinion, above mentioned liability are related to deduction from salary of employees hence effect of the said write off should be given to respective employees instead of transferring same to miscellaneous income/ expenses.
61	During the year management has written off various advances to staff in Profit and Loss Account due to non payable/ receivable of the same. It is not allowed to write off balances within three years, but in Nagpur branch it is found Rs. 2,472 is written off which are less than three years.
62	Deficiencies in Presentation of financial statements found which are as follows: 1) TDC have Debit balance which means have receivable from TDC of 1,40,000 shown as long term liabilities. 2) Advance given to CS Ashok Surana amounting Rs. 2,85,000/- is for Short term period but it is shown as long term advance. 3) Loans granted to FPO's amounting Rs. 4,85,50,000/- which are long term in nature but it is shown as short term loans and advances. 4) Loans granted to cage fisheries amounting Rs. 1,17,45,582/- are long term in nature but it is shown as short term loans and advances. 5) Staff advances shown as long term loans and advances which are short term in nature amounting Rs. 11,24,534/- 6) In current year regrouping for Unrealized Interest has been made by the Company. In profit and loss account of the company Unrealized Interest shown separately under expenses for the F.Y. 21-22 and in current year it is F.Y. 22-23 it is adjusted in Revenue from Operation. 7) In Cash Flow Statement interest on FDR Rs. 20,86,36,750/- shown as income from operating activities, but in nature it is income from investing activities.

FOR PATEL KALANTRI AND ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

S/d
HIMESH JAYANTI PATEL, FCA
PARTNER
M. NO.148879
NASHIK

Nashik
Date :05/08/2024

UDIN : 24148879BKEWXG3106

अ क्र	निरीक्षण
६०	गतवर्षात कंपनीने खालील खतावण्या निर्लेखित केल्या आहेत अदत्त वेतन रु १९७५५ (मुख्यालय) आयुर्विमा महामंडळ रु २७६८४ (किनवट शाखा) संस्थेचे कर्ज रु ३९२१ (किनवट शाखा) संस्थेचे कर्ज रु ५१६२९ (यवतमाळ शाखा) आमच्या मते उपरोक्त नमूद दायित्व हे कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून होणाऱ्या कपातीशी संबंधित असून सदर निर्लेख संकीर्ण उत्पन्न / खर्चाच्या ऐवजी संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या खाती प्रतिबिंबित होणे आवश्यक आहे.
६१	कर्मचाऱ्यांकडून विविध अग्रिम रकमा अदेय / अप्राप्तव्य असल्यामुळे व्यवस्थापनाने गतवर्षात त्या निर्लेखित केल्या आहेत. सदर शिल्लक रकमा तीन वर्षेपर्यंत निर्लेखित करता येत नाहीत, परंतु नागपूर शाखेने निर्लेखित केली रक्कम रु २४७२ ही तीन वर्षांपेक्षा जुनी नाही.
६२	वित्तीय विवरणाच्या सादरीकरणातील आढळलेल्या काही त्रुटी खालील प्रमाणे : १) आदिवासी विकास महामंडळ खाती नावे शिल्लक म्हणजे त्यांना देय रक्कम रु १४०००० ही दीर्घकालीन दायित्व म्हणून दर्शविली आहे. २) कंपनी सचिव श्री अशोक सुराणा यांना अदा केलेली अग्रिम रक्कम रु २८५००० ही अल्पकालीन असूनही दीर्घकालीन अग्रिम म्हणून दर्शविली आहे. ३) शेतकरी उत्पादक संघटनांना देण्यात आलेले कर्ज रक्कम रु ४८५५०००० हे दीर्घकालीन स्वरूपाचे असले तरीही ते अल्पकालीन कर्ज व अग्रिम म्हणून दर्शविले आहे. ४) मासेमारी जाळ्यांसाठी देण्यात आलेले कर्ज रक्कम रु ११७४५५८२ हे दीर्घकालीन स्वरूपाचे असले तरीही ते अल्पकालीन कर्ज व अग्रिम म्हणून दर्शविले आहे ५) कर्मचाऱ्यांना अल्पकालीन उचल म्हणून देण्यात आलेली रक्कम रु ११२४५३४ ही दीर्घकालीन कर्ज व अग्रिम म्हणून दर्शविली आहे. ६) कंपनीने चालू वर्षातील वसूल न झालेल्या व्याजाचे पुनर्गटन केले आहे. कंपनीने वित्तीय वर्ष २०२१ - २२ मधील वसूल न झालेले व्याज हे खर्चापोटी व सद्य वित्तीय वर्षातील म्हणजेच सन २०२२ - २३ मधील वसूल न झालेले व्याज हे परिचालनातील महसुलातून समायोजित केले आहे. रोकड प्रवाह विवरणात मुदत ठेवीवरील व्याज रक्कम रु २०८६३६७५० हे परिचालनातील उत्पन्न म्हणून दर्शविले असले तरीही स्वभावतः ते गुंतवणुकीतून प्राप्त झालेले उत्पन्न आहे.

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

स्वाक्षरी
हिमेश जयंती पटेल, एफ.सी.ए.
भागीदार
सभासद क्र.१४८८७९
नाशिक

नाशिक
दिनांक - ०५/०८/२०२४

UDIN : 24148879BKEWXG3106

SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

Auditors Report as per the directions under Section 143(5) of the Companies Act, 2013 for the **Financial Year 2022 - 23**

1. Whether the Company has system in place to process all the accounting transactions through IT system? If yes, the implications of processing of accounting transactions outside IT system on the integrity of the accounts along with the financial implications, if any, may be stated.

   The company does not have any system in place to process all the accounting transactions though IT system. However the same is outsourced to the external agency on contractual basis.

2. Whether there is any restructuring of an existing loan or cases of waiver/write off of debts/loans/interest etc. made by a lender of the company due to company's inability to repay the loan? If yes, the financial impact may be stated. Whether such cases are properly ê accounted for? (In case, lender is a Government company, then this direction is also applicable for statutory auditor of lender Company.

   No such case has been observed during the period under review.

3. Whether funds (grants/subsidy etc.) received/receivable for the specific schemes from Central/State Government or its agencies were properly accounted for/utilized as per its terms and conditions? List the cases of deviation.

Sr. No.	Particulars	Opening Balance as on 01/04/2022	Amount Received during the year	Expenditure during the year	Closing Balance as on 31/03/2023
1	2	3	4	5	6 (3+4-5)
A	**Details of Article 275(1) Scheme During the year 2022-23**				
1	BAIF -Seed Bank for Ingenious seed conservation production, Marketing & Sale Scheme	0.00	23,01,000.00	15,28,000.00	7,73,000.00

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

कंपनी अधिनियम ,२०१३ च्या कलम १४३)५ (अंतर्गत जारी केलेल्या निर्देशांनुसार वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ साठी लेखापरीक्षकांचा अहवाल

१. माहिती तंत्रज्ञान प्रणाली द्वारे सर्व लेखा व्यवहारांवर प्रक्रिया करण्यासाठी कंपनीकडे यंत्रणा आहे का ? असल्यास ,माहिती तंत्रज्ञानाचे प्रणालीबाहेरील लेखा व्यवहारांच्या प्रक्रियेचे खात्यांच्या गोपनीयतेवर परिणाम आणि आर्थिक परिणाम (काही असल्यास) कथन करावेत.

माहिती तंत्रज्ञान प्रणालीद्वारे सर्व लेखा व्यवहारांवर प्रक्रिया करण्यासाठी कंपनीकडे कोणतीही यंत्रणा नाही . तथापि ते कंत्राटी पद्धतीने अभिकरणाला बाह्यस्रोतित केले जाते.

२. कंपनीच्या कर्जाची परतफेड करण्यास असमर्थतेमुळे विद्यमान कर्जाची पुनर्रचना केली आहे का किंवा कंपनीच्या कर्जदाराने घेतलेले कर्ज / कर्ज / व्याज इत्यादी माफ / निर्लेखित केल्याची प्रकरणे आहेत का? असल्यास, त्याचे आर्थिक आघात नमूद करावेत अशा प्रकरणांचा योग्य हिशोब व आढावा घेतला जातो की नाही? (कर्जदाता ही शासकीय कंपनी असेल, तर सदर दिशानिर्देश सदर कंपनीच्या वैधानिक लेखापरीक्षकासाठी देखील लागू आहे).

लेखापरीक्षण कालावधीत असे कोणतेही प्रकरण आढळून आले नाही.

३. केंद्र / राज्य सरकार किंवा त्यांच्या अभिकरणाकडून विनिर्दिष्ट योजनांसाठी प्राप्त झालेला / प्राप्य असलेला निधी (अनुदान / सवलती इ.) त्याच्या अटी व शर्तींनुसार योग्यरित्या जमा / वापरण्यात आला होता का? विचलन असलेल्या प्रकरणांची यादी करा.

अ. क्र.	तपशील	१ एप्रिल २०२२ रोजीची प्रारंभिक शिल्लक	वर्षभरात प्राप्त रक्कम	वर्षभरात खर्चित रक्कम	दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेरची शिल्लक
१	२	३	४	५	६ (३+४-५)
अ	**सन २०२२ – २३ वर्षातील कलम २७५ (१) अन्वये योजनांचे तपशील**				
१	भारतीय कृषी उद्योग न्यासाची – कल्पक बीज संवर्धन, उत्पादन, विपणन व विक्री योजनेसाठी बीज कोश	०.००	२३,०१,०००.००	१५,२८,०००.००	७,७३,०००.००

Sr. No.	Particulars	Opening Balance as on 01/04/2022	Amount Received during the year	Expenditure during the year	Closing Balance as on 31/03/2023
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6 (3+4-5)**
2	BRLF (BHARAT RURAL LIVELIHOODS FOUNDATION -Improving livelihood conditions by augmenting land & water resources, sustainable agriculture practices, enhancing livestock productivity, capacity building of GPs for IFR/CFR & convergence of government schemes.(Fund Received by TRIBAL DEV MS NASHIK)	0.00	1,86,54,643.00	1,26,54,643.00	60,00,000.00
3	Organizing FPOs of 15000 farmer for processing, distribution, branding and retailing	32,27,08,000.00	0.00	0.00	32,27,08,000.00
	Total A	**32,27,08,000.00**	**2,09,55,643.00**	**1,41,82,643.00**	**32,94,81,000.00**
B	**Details of PVTG Scheme During the year 2022-23**				
1	EAGL - GOAT REARING INTERVENTION FOR KATKARI TRIBES	4,71,25,171		3,61,76,491	1,09,48,680
	Total B	**4,71,25,171**	**0**	**3,61,76,491**	**1,09,48,680**
C	**Details of Special Central Assistance Scheme During the year 2022-23**				
1	Organizing FPOs of 15000 Farmers for Processing Distribution Branding and Retailing	23,16,31,663	0	68974374	16,26,57,289
2	CCD NGO - Formation of FPOs in Yawtmal District so as to leverage the benefits arising from collectivizing and to market the produce more efficiently or better price realization	27,478	0	0	27,478
3	Organizing FPOs of 15000 farmer for processing, distribution, branding and retailing	24,40,00,000	0	0	24,40,00,000

अ. क्र.	तपशील	१ एप्रिल २०२२ रोजीची प्रारंभिक शिल्लक	वर्षभरात प्राप्त रक्कम	वर्षभरात खर्चित रक्कम	दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेरची शिल्लक
१	२	३	४	५	६ (३+४-५)
२	भारत ग्रामीण उपजीविका न्यास - जल व जमिनी संसाधने वाढवून, शाश्वत कृषी पद्धत अवलंबून, पशुधनाची उत्पादकता वाढवून, ग्राम पंचायतींची क्षमता बांधणी करून व शासकीय योजनाचे अभिसरण करून उपजीविकेत सुधारणा घडवून आणणे (महाराष्ट्र राज्याच्या आदिवासी विकास विभागाला निधी प्राप्त)	०.००	१,८६,५४,६४३.००	१,२६,५४,६४३.००	६०,००,०००.००
३	अन्न प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५०० शेतकरी उत्पादक संघांचे एकत्रीकरण	३२,२७,०८,०००.००	०.००	०.००	३२,२७,०८,०००.००
	एकूण अ	**३२,२७,०८,०००.००**	**२,०९,५५,६४३.००**	**१,४१,८२,६४३.००**	**३२,९४,८१,०००.००**
B	**सन २०२२ – २३ दरम्यान विशेष वंचित आदिवासी समूहांसाठी योजनांचे तपशील**				
१	कातकरी जमाती साठी शेळी मेंढी पालन आंतर निरसन योजना	४,७१,२५,१७१		३,६१,७६,४९१	१,०९,४८,६८०
	एकूण ब	**४,७१,२५,१७१**	**०**	**३,६१,७६,४९१**	**१,०९,४८,६८०**
C	**सन २०२२ – २३ दरम्यान विशेष केंद्रीय सहाय्य योजनेचे तपशील.**				
१	अन्न प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५००० शेतकरी उत्पादक संघांचे एकत्रीकरण	२३,१६,३१,६६३	०	६८९७४३७४	१६,२६,५७,२८९
२	सामुहिक विकसन केंद्र – बिगर शासकीय संघटना - कृषी उत्पादनाचे अधिक कार्यक्षमतेने विपणन करून किंवा विफायतशीर किंमत प्राप्त करण्यासाठी एकत्रितपणे प्रयत्नांचे महत्व जाणून यवतमाळ जिल्ह्यात शेतकरी उत्पादक संघटनांचे गठन करणे	२७,४७८	०	०	२७,४७८
३	अन्न प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५००० शेतकरी उत्पादक संघांचे एकत्रीकरण	२४,४०,००,०००	०	०	२४,४०,००,०००

Sr. No.	Particulars	Opening Balance as on 01/04/2022	Amount Received during the year	Expenditure during the year	Closing Balance as on 31/03/2023
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6 (3+4-5)**
4	CAGE FISHERY SCHEME	8,01,68,500	2,38,418*	23047860	5,73,59,058
5	Biodiversity	10000000	0	2174112	78,25,888
6	Tata Trust (Collective for livelihoods initiatives - improving HH income through layered agriculture based livelihoods intervention (6000 HH, Nandurbar)	6,20,00,000.00	0.00	22976175	3,90,23,825
7	Padkaivikas (Bench Terracing)	252111000	0	0	25,21,11,000
	Total C	**87,99,38,641**	**0**	**11,71,72,521**	**76,30,04,538**
D	**Details of State Scheme During the year 2022-23**				
1	(National Institute Of Naturopathy (NIN) Pune Rs.7,50,000/- & Rs.2,50,000/- (Rs.2.5 lakh for every year 10 student)	7,50,000.00	0	0.00	7,50,000
2	Maharashtra EX-Servicemens Corporation (MESCO) Nashik Rs.1,00,00,000/-	68,83,198.00	0	56,64,000.00	12,19,198
3	Maharashtra State Road Transport Corporation (MSRTC) - Pandharkavda Dist. Yavatmal Rs.74,40,000/-	74,40,000.00	0	0.00	74,40,000
4	National Institute of Naturopathy (NIN) under AYUSH GoI	1,28,30,000.00	0	7,93,964.00	1,20,36,036
5	Maharashtra State Road Transport Corporation (MSRTC) - Shahada, Dhule Dist, Nashik	5,34,00,000.00	0	0.00	5,34,00,000
6	Mohaful	3,36,36,000.00	0	10,85,000.00	3,25,51,000
7	Amchur	5,44,50,000.00	0	0	5,44,50,000
	Total D	**16,93,89,198.00**	**0.00**	**75,42,964.00**	**16,18,46,234.00**

अ. क्र.	तपशील	१ एप्रिल २०२२ रोजीची प्रारंभिक शिल्लक	वर्षभरात प्राप्त रक्कम	वर्षभरात खर्चित रक्कम	दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेरची शिल्लक
१	२	३	४	५	६ (३+४-५)
४	मासेमारीसाठी पिंजरे योजना	८,०१,६८,५००	२,३८,४१८*	२३०४७८६०	५,७३,५९,०५८
५	जैववैविध्य	१००००००००	०	२१७४११२	७८,२५,८८८
६	टाटा न्यास (सामुहिक उपजीविका सुधारणा उपक्रम) – शेती आधारित उपजीविकेत स्तरीय आंतर निरासानाच्या माध्यमातून (नंदुरबार जिल्ह्यातील सुमारे ६००० कुटुंबांचे) कौटुंबिक उत्पन्नात सुधारणा करणे	६,२०,००,०००.००	०.००	२२९७६१७५	३,९०,२३,८२५
७	पडकाई विकास	२५२१११०००	०	०	२५,२१,११,०००
	एकूण क	**८७,९९,३८,६४१**	**०**	**११,७१,७२,५२१**	**७६,३०,०४,५३८**
D	**सन २०२२- २३ मधील राज्य शासनाच्या योजनांचे तपशील**				
१	(राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था पुणे रु ७५०००० व रु २५०००० (दरवर्षी १० विद्यार्थ्यांना रु २.५० लाख साहाय्य	७,५०,०००.००	०	०.००	७,५०,०००
२	महाराष्ट्र भूतपूर्व सैनिक महामंडळ नाशिक रु १००००००००	६८,८३,१९८.००	०	५६,६४,०००.००	१२,१९,१९८
३	महाराष्ट्र राज्य रस्ते वाहतूक महामंडळ पांढरकवडा जिल्हा यवतमाळ रु ७४४००००	७४,४०,०००.००	०	०.००	७४,४०,०००
४	भारत सरकारच्या आयुष अंतर्गत राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था पुणे	१,२८,३०,०००.००	०	७,९३,९६४.००	१,२०,३६,०३६
५	महाराष्ट्र राज्य रस्ते वाहतूक महामंडळ -शहादा, जिल्हा धुळे	५,३४,००,०००.००	०	०.००	५,३४,००,०००
६	मोहफुल	३,३६,३६,०००.००	०	१०,८५,०००.००	३,२५,५१,०००
७	आमचूर	५,४४,५०,०००.००	०	०	५,४४,५०,०००
	एकूण ड	**१६,९३,८९,१९८.००**	**०.००**	**७५,४२,९६४.००**	**१६,१८,४६,२३४.००**

Sr. No.	Particulars	Opening Balance as on 01/04/2022	Amount Received during the year	Expenditure during the year	Closing Balance as on 31/03/2023
1	2	3	4	5	6 (3+4-5)
E	**Other Schemes**				
1	Tribal Development Dairy Scheme	0.00	1,59,30,50,000.00	0.00	1,59,30,50,000
2	Manav Vikas Mission Scheme	0.00	1,35,67,000.00	74,09,400.00	61,57,600
	Total E	**0.00**	**1,60,66,17,000.00**	**74,09,400.00**	**1,59,92,07,600.00**
	Total A + B + C + D+E	**1,41,91,61,010.00**	**1,62,75,72,643.00**	**18,24,84,019.00**	**2,86,44,88,052.00**

a) List of Scheme having funds on 31/03/2024.
b) *Rs.2,38,418/- is received from beneficiaries on account of recovery of loan given under Cage Fishery Scheme hence it is added in fund of said scheme.
c) Balance of Vandhan Scheme is not Considered in above table cause it is transferred from company to Commissioner Tribal Commissionarate Office.

The funds received from agencies for each scheme have been accounted as per the guidelines of the scheme. Periodical reconciliation has not been made since the expenses are minimal during the year. There is timing difference in receipt of the grants and expenditure of the grant amount. The company had deposited the said amounts in FDRs. In current year, interest on FDR has recorded as interest income in Profit and Loss A/c.

However, during the previous years, Interest on these FDRs is added to the unexpended grant amounts since the management was of the opinion that the interest earned on FDRs made out of the grant amounts is not income of the company.

The grants received under many schemes are for disbursement of the grant amount to the beneficiaries which means that the upper cap for utilization of the grant amount is the amount received form the said agency. Interest received and added to the unexpended grant amount cannot be utilized for further disbursement and hence, the interest should be considered as income of the company.

अ. क्र.	तपशील	१ एप्रिल २०२२ रोजीची प्रारंभिक शिल्लक	वर्षभरात प्राप्त रक्कम	वर्षभरात खर्चित रक्कम	दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेरची शिल्लक
१	२	३	४	५	६ (३+४-५)
इ	**अन्य योजना**				
१	आदिवासी विकास विभाग – दुग्ध व्यवसाय विकास	०.००	१,५९,३०,५०,०००.००	०.००	१,५९,३०,५०,०००
२	मानव विकास अभियान योजना	०.००	१,३५,६७,०००.००	७४,०९,४००.००	६१,५७,६००
	एकूण इ	**०.००**	**१,६०,६६,१७,०००.००**	**७४,०९,४००.००**	**१,५९,९२,०७,६००.००**
	एकूण अ + ब + क + ड + इ	**१,४१,९१,६१,०१०.००**	**१,६२,७५,७२,६४३.००**	**१८,२४,८४,०१९.००**	**२,८६,४४,८८,०५२.००**

अ) दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी निधी असलेल्या योजनांची यादी.

ब) *मासेमारी जाळे योजनेच्या अंतर्गत दिलेल्या कर्ज रकमेतील लाभार्थ्यांकडून रक्कम रु २३८४१८ वसुलीपोटी प्राप्त झाली असून ती सदर योजनेच्या निधीत समाविष्ट केली आहे.

क) वनधन योजना ही आदिवासी आयुक्तालयाकडे वर्ग केलेली असल्यामुळे उपरोक्त तक्त्याच्या प्रयोजनार्थ त्यामधील शिल्लक निधी विचारात घेतलेला नाही.

प्रत्येक योजनेच्या प्रयोजनार्थ संबंधित अभिकरणाकडून प्राप्त निधीचे लेखे सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांच्या नुसार लेखांकित करण्यात आले आहेत. गतवर्षात खर्च किमान स्तरावर झाल्यामुळे वेळोवेळी ताळमेळ करण्यात आलेला नाही. अनुदानाची प्राप्ती व खर्च होण्याच्या वेळे मध्ये फरक दिसून येतो. कंपनीने सदर सर्व रकमा मुदत ठेवीत गुंतविल्या होत्या. सद्य वर्षात मुदत ठेवींवरील व्याज हे नफा तोटा खात्यात व्याजापासून उत्पन्न म्हणून नोंदविण्यात आले आहे.

मात्र गतवर्षीपर्यंत अनुदान रकमांच्या मुदत ठेवींवरील व्याज हे कंपनीचे उत्पन्न नसल्याचा व्यवस्थापनाची धारणा असल्यामुळे मुदत ठेवींवरील व्याज हे अनुदान रकमांमध्ये समाविष्ट करण्यात येत होते.

अनेक योजनांच्या अंतर्गत प्राप्त अनुदाने ही लाभार्थ्यांना संवितरीत करण्यासाठी असल्यामुळे सदर अभिकरणाकडून प्राप्त अनुदानाची रक्कम हीच वापराची अंतिम मर्यादा असते. त्यावरील प्राप्त व्याज अखर्चित अनुदान रकमेत समाविष्ट करून पुढील संवितरण करता येत नसल्यामुळे व्याज हे कंपनीला प्राप्त झालेले उत्पन्न म्हणूनच गृहीत धरले पाहिजे.

Hence, the management has decided that this interest which was added back to the grant needs to be reversed and same has shown as interest income on FD and credited to Profit and Loss A/c. The details of interest reversed grant wise and year wise are as under-

Scheme Detais	19-20	20-21	21-22	Total Interest
TRTI - Mah.Ex.Sercicemens Corpn (MESCO)	288019	445512	423036	1156567
TRTI - Mah.State Rd Transp.Corpn (MSRTC) Yavatmal	214286	335640	382414	932340
TRTI - National Inst.of Naturopathy (NIN)	28802	42770	39322	110894
TRTI - Mah.State Rd Transp.Corpn (MSRTC) Dhule	1133280	2391284	2724523	6249087
TRTI - National Inst.of Naturopathy (NIN) Ayush GOI	282259	591178	655874	1529311
BAIF - Seed Bank for Inegenius Seed Cons.Prod. Mktg	30734	21598	7011	59343
Special Organizing CCD NGO Formation	906166	827726	84303	1818195
Special Organizing FPOS	6805512	10941367	11936324	29683203
Vandhan Yojna (TRIFED)	2833067	3921782	1515721	8270570
Vandhan Yojna (TRIFED)	15881	34680	39513	90074.34
Vandhan Yojna (TRIFED)		6728	24253	30981
Vandhan Yojna (TRIFED)		18021	7180163	7198184
Vandhan Scheme - Procurment of Minor Forest (PMF) & Minor Forest Produce (MFP)		203872	52048	255920
Bharat Rural Livelihoods Foundation BRLF		206851	39287	246138
TRTI, Pune - Organising FPO's		8853509.761	12103247	20954656
TRTI, Pune - Organising FPO's		11707358.24	16004619	27714078
CAGE Fishery Scheme - Tribal Development		1690243	4443145	6133388
Eagl Goat Scheme - Tribal Development		724530	3178449	3902979
Tribal Development - Biodiversity Scheme		60068.84	481495	541564
Aamchur Nirmiti Va Vikri Scheme (TDC)			7140	7140
Mohphul Upjivika Scheme (TDC)			8821	8821
Commissioner of Tibal Development Tata Trust			2674765	2674765
Com Tribal Development Padkaivikas Bench Terracing			8926487	8926487
Total	**12538006**	**43024718.84**	**72931960**	**128494685**

त्यामुळे व्याजाच्या ज्या रकमा अनुदान रकमेत समाविष्ट केल्या होत्या त्यामध्ये उलटफेर करून त्या मुदतठेविवरील व्याज उत्पन्न म्हणून नफा तोटा खात्यात जमा करण्याचे व्यवस्थापनाने ठरविले आहे. उलटफेर केलेल्या व्याजाचे अनुदान व वर्ष निहाय तपशील खालील प्रमाणे -

योजनेचे तपशील	**१९-२०**	**२०-२१**	**२१-२२**	**एकूण व्याज**
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था - महाराष्ट्र भूतपूर्व सैनिक महामंडळ	२८८०१९	४४५५१२	४२३०३६	११५६५६७
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था - महाराष्ट्र राज्य रस्ते परिवहन महामंडळ , यवतमाळ	२१४२८६	३३५६४०	३८२४१४	९३२३४०
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था - राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था	२८८०२	४२७७०	३९३२२	११०८९४
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था - महाराष्ट्र राज्य रस्ते परिवहन महामंडळ धुळे	११३३२८०	२३९१२८४	२७२४५२३	६२४९०८७
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था -राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था आयुष, भारत सरकार	२८२२५९	५९११७८	६५५८७४	१५२९३११
भारत कृषी उद्योग न्यास - कल्पक बीज संवर्धन, उत्पादन, विपणन व विक्री	३०७३४	२१५९८	७०११	५९३४३
समूह विकसन केंद्र बिगर शासकीय संस्था - विशेष संघटन	९०६१६६	८२७७२६	८४३०३	१८१८१९५
शेतकरी उत्पादक संघांचे विशेष संघटन	६८०५५१२	१०९४१३६७	११९३६३२४	२९६८३२०३
भारतीय आदिवासी सहकारी विपणन विकास महासंघ - वनधन योजना	२८३३०६७	३९२१७८२	१५१५७२१	८२७०५७०
भारतीय आदिवासी सहकारी विपणन विकास महासंघ - वनधन योजना	१५८८१	३४६८०	३९५१३	९००७४.३४
भारतीय आदिवासी सहकारी विपणन विकास महासंघ - वनधन योजना		६७२८	२४२५३	३०९८१
भारतीय आदिवासी सहकारी विपणन विकास महासंघ - वनधन योजना		१८०२१	७१८०१६३	७१९८१८४
वनधन योजना - लघु वनोपज व लघु वने प्रापण		२०३८७२	५२०४८	२५५९२०
भारत ग्रामीण उपजीविका न्यास		२०६८५१	३९२८७	२४६१३८
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था पुणे - शेतकरी उत्पादक संघांचे संघटन		८८५३५०९.७६१	१२१०३२४७	२०९५४६५६
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था पुणे - शेतकरी उत्पादक संघांचे संघटन		११७०७३५८.२४	१६००४६१९	२७७१४०७८
आदिवासी विकास - मासेमारी जाळी योजना		१६९०२४३	४४४३१४५	६१३३३८८
आदिवासी विकास - शेळी मेंढी पालन योजना		७२४५३०	३१७८४४९	३९०२९७९
आदिवासी विकास - जैवविविधता योजना		६००६८.८४	४८१४९५	५४१५६४
आमचूर निर्मिती व विक्री योजना (आदिवासी विकास महामंडळ)			७१४०	७१४०
मोहफुल उपजीविका योजना (आदिवासी विकास महामंडळ)			८८२१	८८२१
आदिवासी विकास आयुक्त - टाटा न्यास			२६७४७६५	२६७४७६५
आदिवासी विकास आयुक्त पदकाई विकास मजगीयन			८९२६४८७	८९२६४८७
एकूण	**१२५३८००६**	**४३०२४७१८.८४**	**७२९३१९६०**	**१२८४९४६८५**

The investments in FDRs made by the company do not have one to one relation with the grants received.

FOR PATEL KALANTRI AND ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

S/d
HIMESH JAYANTI PATEL, FCA
PARTNER
M. NO.148879
NASHIK

UDIN : 24148879BKEWXG3106

Nashik
Date :05/08/2024

कंपनीने मुदतठेवीत गुंतवणूक केलेल्या रकमांचा प्राप्त झालेल्या अनुदानांच्या रकमाशी एकास एक अशा प्रकारचा कुठलाही संबंध नाही .

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

स्वाक्षरी
हिमेश जयंती पटेल, एफ.सी.ए.
भागीदार
सभासद क्र.१४८८७९
नाशिक

नाशिक
दिनांक - ०५/०८/२०२४

UDIN : 24148879BKEWXG3106

SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

Auditors Report as per the directions under Section 143(5) of the Companies Act, 2013 for the **Financial Year 2022 – 23** vide letter No.89 dated 19.10.2022

(Sector Specific sub directions)

1. **As per Schedule III of the Companies Act 2013 Share Application Money Pending Allotment should be shown distinctly/separate under Share Capital and also whether the Books of Accounts has been maintained as per provisions of Companies Act 1956/2013 at HO level and District level?**

   During the year company has allotted share from previous years Share Application Money Pending Allotment. Hence, company don't have any pending allotments as on 31/03/2023.

   As per Companies Act, company should follow accrual concept and books should be maintained on double entry system but it is observed that company is recording invoices on payment basis, same has also been mentioned in our audit report.

   Moreover, Company has maintained only manual cash book at branch level. Company has appointed professionals for entering transactions from manual cash book to computer software(tally). Branches have not maintained ledger, personal ledgers of the beneficiaries, etc.

2. **Whether Bank Reconciliation Statement has been prepared at HO level and District level in case of companies having division offices, relevant documents such as Bank Statement, Certification of Bank Balances etc, existed and produced during audit and also whether the Company maintains Fixed Asset Register?**

   Bank reconciliation statements are maintained at Head Office as well as branch levels. In Some Branches Reconciliation of Bank Statement have difference which is nominal.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

कंपनी अधिनियम ,२०१३ च्या कलम १४३)५ (अंतर्गत जारी केलेल्या निर्देशांनुसार व दिनांक १९ ऑक्टोबर २०२२ रोजीच्या पत्र क्रमांक ८९ नुसार वित्तीय वर्ष २०२२ – २३ साठी लेखापरीक्षकांचा अहवाल

(क्षेत्र विशिष्ट उपनिर्देश)

१. कंपनी अधिनियमाच्या अनुसूची ३ नुसार भाग अर्जासोबत भरलेल्या रकमा भाग वाटप होईपर्यंत ते सुस्पष्टपणे / वेगळेपणाने भाग भांडवल शिर्षाखाली दर्शविण्यात आले आहे काय ? तसेच मुख्यालय स्तर व जिल्हा स्तरावर कंपनीची हिशेबाची पुस्तके ही कंपनी अधिनियम १९५६ / २०१३ नुसार ठेवण्यात आली आहेत काय?

गतवर्षीच्या भाग अर्ज रकमेतील प्रलंबित वाटपातून कंपनीने चालू वर्षात भागांचे वाटप केले आहे. त्यामुळे दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी कंपनीकडे कोणतेही वाटप प्रलंबित नाही.

कंपनी अधिनियमानुसार कंपनीने अर्जन संकल्पना अवलंबून दुहेरी नोंद प्रणालीनुसार लेखे ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु बिजकांचे प्रदान झाल्यावर कंपनी त्यांची नोंद करते असे आढळून आले असून आमच्या लेखापरीक्षण अहवालात तसे नमूद करण्यात आले आहे.

शाखा स्तरावर कंपनीने फक्त हाती लिहिली जाणारी रोकड नोंदवही ठेवली आहे. हाती लिहिल्या जाणाऱ्या रोकड वहीतून संगणक आज्ञावलीत (tally software) व्यवहारांची नोंद करण्यासाठी कंपनीने व्यावसायिकांची नियुक्ती केली आहे. शाखांनी लाभार्थ्यांसाठी व्यक्तिगत खतावण्या व अन्य खतावण्या ठेवलेल्या नाहीत.

२. विभागीय कार्यालये असणाऱ्या कंपन्यांच्या बाबतीत मुख्यालय स्तर व जिल्हा स्तरावर बँक खात्याचे ताळमेळ विवरण तयार करण्यात येते काय ? तसेच बँक खात्याचे विवरण, बँक खात्यातील शिल्लक रकमेचे प्रमाणपत्र असे संबंधित दस्तऐवज लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान अस्तित्वात असून ते दाखविण्यात आले होते काय ? तसेच कंपनीने स्थावर मत्तांची नोंदवही ठेवली आहे काय?

मुख्यालय तसेच शाखा स्तरावर बँक ताळमेळ विवरण ठेवण्यात आले आहे. मासिक बँक ताळमेळ विवरण उपलब्ध आहे. काही शाखांमध्ये बँक खात्याच्या ताळमेळात किरकोळ फरक आहे.

Moreover, statement of some bank account are not produced during audit for verification as same are inoperative accounts. Details of same are mentioned in our audit report.

Company has maintained Fixed Asset Register at Head Office level. However, there is Dead Stock reflecting in the books of accounts of company whose existence cannot be verified.

3. **In case of Government Scheme implemented by the Companies; whether maintained age-wise analysis of the Accounts and money due from the beneficiaries and there was a system of making provision for outstanding dues in the Accounts?**

The company is implementing government schemes for tribal development. Company gives loans to the beneficiaries. Age wise analysis of the amounts due from the beneficiaries is not available. Further, the company has not made provision against the outstanding dues.

We have made an attempt to analyze the data made available to us. There are 5865 borrowers having debit balance amounting to Rs. 1,03,39,47,536/- and 680 borrowers having credit balance amounting to Rs. 77,06,771/-. Thus, company has total 6545 beneficiaries from whom net sum of Rs. 1,02,62,40,764/- is recoverable.

During the year there are no recovery in 5198 borrower account having balance Rs. 91,28,86,250/-. This constitutes 88.63% number of borrowers having debit balance and 88.29% in terms of amount recoverable from the borrowers.

Management should frame policy for making provision against the amounts due from beneficiaries.

4. **Whether Profit/Loss mentioned in Audit Report is as per Profit & Loss Statement of the Company?**

Profit & Loss a/c has been prepared as per revised schedule III to the companies act.

तसेच काही बँक खाती अप्रचलित असल्यामुळे त्यांचे बँक विवरण लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान सादर केलेले नाही. त्याचे तपशील आमच्या लेखापरीक्षण अहवालात नमूद करण्यात आले आहेत.

कंपनीने मुख्यालय स्तरावर स्थावर मत्तांची नोंदवही ठेवली आहे. मात्र कंपनीच्या लेख्यांमध्ये मृत साठा दिसून येत असून त्याची पडताळणी होऊ शकली नाही.

३. कंपनी शासकीय योजनांची अंमलबजावणी करीत असल्यास : तिने लाभार्थ्यांकडून प्राप्य रकमा व द्रव्य यांचे वय निहाय विश्लेषण ठेवले आहे काय ? तसेच खात्यातील परतफेड न झालेल्या रकमेपोटी तरतूद करण्याची पद्धत आहे काय ?

आदिवासींच्या विकासासाठी कंपनी शासकीय योजनांची अंमलबजावणी करते लाभार्थ्यांना कंपनी . तसेच नाही उपलब्ध विश्लेषण निहाय वय रकमांचे प्राप्य लाभार्थ्यांकडून .देते कर्जेखात्यातील परतफेड न झालेल्या रकमेपोटी कंपनीने कोणतीही तरतूद केलेली नाही.

आम्हाला उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विदेचे विश्लेषण करण्याचा आम्ही प्रयत्न केला. ५८६५ कर्जदारांच्या नावे रु १,०३,३९,४७,५३६ एवढी देणे रक्कम शिल्लक असून ६८० कर्जदारांची रु ७७,०६,७७१ देय रक्कम जमा आहे. अशा पद्धतीने कंपनीचे एकूण ६५४५ लाभार्थी असून त्यांच्याकडून रु १,०२,६२,४०,७६४ एवढी निव्वळ रक्कम वसुलीयोग्य आहे.

संपूर्ण वर्षात एकूण रु ९१,२८,८६,२५० एवढी देणे रक्कम असलेल्या ५१९८ कर्जदारांच्या खात्यांमध्ये कोणतीही रक्कम वसूल झालेली नाही. यामध्ये देणे रक्कम असलेल्या कर्जदारांचे प्रमाण ८८.६३ % असून त्यांच्या कडून वसुली योग्य रकमेचे प्रमाण ८८.२९ % आहे.

लाभार्थ्यांकडून देय रकमांची तरतूद करण्याबाबत व्यवस्थापनाने धोरण निश्चित करणे आवश्यक आहे.

४. लेखापरीक्षण अहवालात नमूद नफा / तोटा हा कंपनीच्या नफा तोटा खात्यानुसार आहे काय ?

नफा तोटा खाते हे कंपनी अधिनियमाच्या सुधारित अनुसूची III नुसार तयार करण्यात आले आहे.

5. Whether the funds received from agencies for each scheme have been accounted for as per specific guidelines of the scheme and their balances were periodically reconciled and discrepancies noticed, if any, have been properly accounted for in the Financial Statements?

Company is implementing various schemes. The funds received from agencies for each scheme have been accounted as per the guidelines of the scheme. Periodical reconciliation has not been made since the expenses are minimal during the year. There is timing difference in receipt of the grant and expenditure of the grant amount. The company had deposited the said amounts in FDRs. The investments in FDRs made by the company do not have one to one relation with the grants received.

In some cases deficiencies in accounting and balances of funds found which are mentioned below.

Yawatmal Branch –

Rs. 12,90,000/- has received from beneficiaries on account of Vandhan Scheme MFP. However, while transferring only Rs. 5,30,000/- is transferred to HO.
Also, interbranch balance of HO and Yawatmal Branch in respect of Vandhan Scheme MFP was Rs. 3,80,000/-. Payment of Rs. 5,30,000/- resulted in negative balance of Rs. 1,50,000/-. Said balance fund need to be reconciled.

In Yawatmal Branch, Grant has been paid to Jagruti VDVK Zari Jamani (MVM) Rs. 12,30,000/- on account of Manav Vikas Mission. Out of this, Rs. 3,10,000/- is contribution of Vandhan Vikas Kendra in the said scheme. Hence, net grant paid by the company amount to Rs. 9,20,000/-. However, while recording in books of accounts Grant paid is recorded as Rs. 9,25,000/- which resulted in credit balance of Rs. 5,000/-. Difference of Rs. 5,000/- should be reconciled.

As per GR of Manav Vikas Mission, 3% of grant forms part of Management Cost. During the Audit, it is observed that the Management cost Rs. 2,12,628/- is wrongly recorded which resulted in increase in grant paid and grant released amount to the extent of Rs. 2,12,628/-.

५. अभिकरणाकडून प्रत्येक योजनेसाठी प्राप्त झालेला निधी हा योजनेच्या विनिर्दिष्ट मार्गदर्शक सूचनांच्या नुसार लेखांकित करण्यात येतो काय ? तसेच सदर शिल्लक रकमांचे वेळोवेळी ताळमेळ साधून त्रुटी निदर्शनाला आल्या असल्यास वित्तीय विवरणात त्यांचे यथायोग्य लेखांकन करण्यात आले आहे काय ?

लेखापरीक्षित वित्तीय विवरणाच्या टीप क्रमांक ५ नुसार सूचीबद्ध केलेल्या विविध योजनाची अंमलबजावणी कंपनी करीत आहे . अभिकरणाकडून प्रत्येक योजनेसाठी प्राप्त झालेला निधी हा योजनेच्या विनिर्दिष्ट मार्गदर्शक सूचनांच्या नुसार लेखांकित करण्यात येतो. अनुदानाची प्राप्ती व खर्च होण्याच्या वेळे मध्ये फरक दिसून येतो.होत्या गुंतविल्या ठेवीत मुदत रकमा सर्व सदर कंपनीने . कंपनीने मुदतठेवीत गुंतवणूक केलेल्या रकमांचा प्राप्त झालेल्या अनुदानांच्या रकमाशी एकास एक अशा प्रकारचा कुठलाही संबंध नाही.

काही बाबतीत निधीच्या लेखांकन व शिल्लक रकमांमध्ये आढळून आलेल्या त्रुटी खाली नमूद केल्या आहेत.

यवतमाळ शाखा -

किरकोळ वनोपज वनधन योजनेच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांकडून रक्कम रु १२९०००० प्राप्त झाली आहे. मात्र मुख्यालयास फक्त रक्कम रु ५३०००० वर्ग करण्यात आली आहे.

त्याचप्रमाणे मुख्यालय व यवतमाळ शाखेतील किरकोळ वनोपज वनधन योजनेच्या अंतर्गत अंतरशाखीय शिल्लक रक्कम रु ३८०००० आहे शिल्लक केल्यामुळे प्रदान ५३०००० रु रक्कम . १५० रु उणे रक्कम००० झाली आहे .आहे आवश्यक साधणे ताळमेळ निधीचा शिल्लक सदर .

यवतमाळ शाखेने जागृती वनधन विकास केंद्र झरी झमनी यांना किरकोळ वनोपज योजनेतील मानव विकास अभियानाच्या अंतर्गत रु १२३०००० अनुदान प्रदान केले रु रक्कम यापैकी . रक्कम अनुदान निव्वळ दिलेले कंपनीने त्यामुळे .आहे हिस्सा केंद्राचा विकास वनधन हे ३१०००० .आहे ९२०००० रुमात्र लेख्यांमध्ये सदर अनुदान रक्कम रु ९२५००० नोंदविण्यात येत आहे . आवश्यक करणे ताळमेळ फरकाचा ५००० रु सदर .येते दिसून शिल्लक जमा ५००० रु त्यामुळे आहे .

मानव विकास अभियानाच्या शासन निर्णयानुसार अनुदानाची ३ खर्च व्यवस्थापन ही रक्कम % रंतुप .आहे गृहीत म्हणून रु २१२६२८ ही व्यवस्थापन खर्च म्हणून नोंद केलेली रक्कम चुकीची असून अनुदान प्रदान व विमोचीत रक्कम यामध्ये रु २१२६२८ एवढी वाढ झाली आहे .

Nandurbar has paid Rs. 5,00,000/- in last year to Yadh Gudari Bhagoriya Vandhan Vikas Kendra as Grant paid. During the year, Rs. 5,17,500/- was received back from Yadh Gudari Bhagoriya Vandhan Vikas Kendra on 15/06/2022. Said amount received back is shown as Other payables clubbed under Other current liabilities. Said amount is to be reconciled and appropriate action needs to be taken.

6. **Whether the Company has a policy for appropriation of repayments received from beneficiaries and the policy complies with the scheme guidelines under which the beneficiary had received the funds?**

The company had advanced loans to the beneficiaries in tribal area in past from the financial assistance received from NSTFDC. As per the said scheme the recoveries from beneficiaries are to be deposited with the NSTFDC (scheme-wise). Recovery of the loans is minimal.

It is explained to us, there are no guidelines as to amount received from beneficiaries against loan recoveries whether it should be adjust firstly towards shabari contribution to loan or should be first repaid to NSTFDC. Management has view that to save interest on NSTFDC loan amount received from beneficiaries are fully used to repay the loan of NSTFDC.

7. **Whether the Company had timely submitted the claims on time for grant of subsidy by Government. If the claims were filed with delay whether the same has been properly accounted for in the books of the company?**

During the year under review, company has not claimed any subsidy from the government.

गतवर्षात नंदुरबार शाखेने यध गुडरी भगोरिया वनधन विकास केंद्राला रु ५००००० अनुदान अदा केले विकास वनधन भगोरिया गुडरी यध .केंद्राकडून दिनांक १५ जून २०२२ रोजी रक्कम रु ५१७५०० पुनर्प्राप्त झाले अन्य करून एकत्रित रकमांशी देय अन्य ही रक्कम पुनर्प्राप्त सदर . यथोचित घेऊन ताळमेळ रकमेचा सदर .आहे आले करण्यात वर्ग अंतर्गत दायित्वाच्या चालू आहे आवश्यक करणे कार्यवाही.

६. लाभार्थ्यांकडून प्राप्त परतफेडीच्या रकमांचे विनियोजन करण्याचे कंपनीचे धोरण आहे काय व सदर धोरण हे लाभार्थ्याला ज्या योजनेच्या अंतर्गत निधी प्राप्त झाला , त्या योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांशी सुसंगत आहे काय?

राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून पूर्वी प्राप्त वित्तीय सहाय्यातून कंपनीने आदिवासी क्षेत्रातील लाभार्थ्यांना कर्जाऊ रकमा दिल्या आहेत. सदर योजनेनुसार लाभार्थ्यांकडून वसूल झालेल्या रकमा राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडे (योजना निहाय) जमा करावयाच्या आहेत मात्र गेली कित्येक वर्षे वसुलीचे प्रमाण खूपच कमी आहे.

लाभार्थ्यांकडून प्राप्त वसुली रकमांच्या समायोजनाविषयी - म्हणजेच प्रथम शबरी महामंडळाच्या नावे किंवा राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाच्या नावे वर्ग करायची, याविषयी कुठल्याही मार्गदर्शक सूचना नाहीत. राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून घेतलेल्या कर्जावरील व्याजाची बचत करण्याची व्यवस्थापनांनी धारणा असल्यामुळे लाभार्थ्यांकडून प्राप्त वसुली रकमांचे राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाच्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी पूर्णपणे समायोजन केले जाते असे स्पष्टीकरण आम्हाला देण्यात आले. .

७. शासनाने अर्थसहाय्य वेळेवर प्रदान करण्यासाठी कंपनीने आपले दावे वेळेवारी सादर केले आहेत काय ? दावे विलंबाने सादर केलेले असल्यास कंपनीच्या हिशेब पुस्तकात त्याचे योग्य ते लेखांकन करण्यात आले आहे काय ?

आढावा वर्षात कंपनीने शासनाकडे कुठल्याही अनुदानाचा दावा सादर केलेला नाही.

8. Examine whether the provisions of the Companies Act were followed w.r.t. reporting and disclosure of CSR activities.

Net worth of the company is below Rs.500 Crores, Turnover of the company is below Rs.1000 Crores and Net Profit of the company during immediately preceding financial year is below Rs. 5 Crores and hence, provision of CSR are not applicable. Therefore, company has not been made provision for CSR.

For **PATEL KALANTRI & ASSOCIATES**
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

Nashik
Date : 05/08/2024

Himesh J. Patel, FCA
M. No. 148879
Partner

UDIN : 24148879BKEWXG3106

८. निगमीय सामाजिक दायित्व उपक्रमासाठी प्रतिवेदन व प्रगटीकरण करण्याच्या बाबतीत कंपनी अधिनियमातील तरतुदींचे पालन केले आहे किंवा नाही, याची तपासणी करा.

कंपनीचे निव्वळ मूल्य रु ५०० कोटीच्या पेक्षा कमी आहे. लगतच्या वित्त वर्षात कंपनीची उलाढाल रु १००० कोटी पेक्षा कमी असून निव्वळ नफा हा रु ५ कोटी पेक्षा कमी आहे. त्यामुळे निगमीय सामाजिक दायित्व उपक्रमासाठीच्या तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत. त्यामुळे निगमीय सामाजिक दायित्व उपक्रमासाठीच्या तरतुदी कंपनीने केलेल्या नाहीत.

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

स्वाक्षरी
हिमेश जयंती पटेल, एफ.सी.ए.
भागीदार
सभासद क्र.१४८८७९
नाशिक

नाशिक
दिनांक - ०५/०८/२०२४

UDIN : 24148879BKEWXG3106

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Balance Sheet as at 31st March 2023

(Rupees In Lakhs)

Particulars	Note No.	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
1	*2*	*3*	*4*
I. Equity and Liabilities			
(1) Shareholders' funds			
(a) Share capital	1	8812.18	8711.21
(b) Reserves and surplus	2	6422.46	4067.18
(c) Money received against share warrants			
(2) Share application money pending allotment		0.00	100.97
(3) Non-current liabilities			
(a) Long-term borrowings	3	1584.09	1232.49
(b) Deferred tax liabilities (Net)	10	0.00	0.00
(c) Other Long term liabilities	4	3798.35	3581.41
(d) Long-term provisions	5	133.53	110.91
(4) Current liabilities			
(a) Short-term borrowings	6	0.00	0.00
(b) Trade payables:-	7		
(A) total outstanding dues of micro enterprises and small enterprises; and		0.00	0.00
(B) total outstanding dues of creditors other than micro enterprises and small enterprises.]		0.00	0.00
(c) Other current liabilities	8	29273.96	17577.83
(d) Short-term provisions	9	36.71	51.60
Total		**50061.28**	**35433.60**
II. Assets			
Non-current assets			
(1)(a) Property Plant & Equiqment and intangible assets			
(i) Property Plant & Equiqment	10	39.56	28.76
(ii) Intangible assets	11	0.00	0.00
(iii) Capital work-in-progress			
(iv) Intangible assets under development			
(b) Non-current investments	12	0.00	0.00
(c) Deferred tax assets (net)	10		
(d) Long-term loans and advances	13	10536.63	9879.38
(e) Other non-current assets	14	0.27	29.28
(2) Current assets			
(a) Current investments		0.00	0.00
(b) Inventories		0.00	0.00
(c) Trade receivables	15	0.00	0.00
(d) Cash and cash equivalents	16	31144.77	25227.14
(e) Short-term loans and advances	17	602.91	253.13
(f) Other current assets	18	7737.15	15.91
Total		**50061.28**	**35433.60**
Contingent liabilities and commitments	19		
Summary of Significant Accounting Policies			
The accompanying notes form an integral part of these financial statements		-	-

As per our Report of even date attached.

For and on Behalf of

PATEL KALANTRI & ASSOCIATES

Chartered Accountants
Firm Regn No. 112273W

Sd/-
CA HIMESH J. PATEL
Partner
UDIN : 24148879BKEWXG3106
Date: 05/08/2024
Place: NASHIK

For and on Behalf of Board of Directors of
SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK

Sd/-
Leena Bansod, IAS
DIN : 09802091
Managing Director

Sd/-
Nayana Gunde, IAS
DIN : 08083786
Director

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

CIN : U74210MH1999SGC118747

आदिवासी विकास भवन , तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक ४२२००२

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजीचा ताळेबंद

(रक्कम रुपये लाख)

तपशील	टिप्पणी क्रमांक	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
1	2	3	4
I. भागधारकांचा हिस्सा व दायीत्वे			
(1) भागधारकांचा निधी			
(a) भाग भांडवल	1	8812.18	8711.21
(b) राखीव व अधिक्य निधी	2	6422.46	4067.18
(c) भाग अधिपत्राच्या बद्दल प्राप्त रक्कम			
(2) वाटप न झालेले भाग अर्ज		0.00	100.97
(3) बिगर चालू उत्तरदायित्व			
(a) दीर्घकालीन कर्जे	3	1584.09	1232.49
(b) विलंबित कर दायीत्वे (निव्वळ)	10	0.00	0.00
(c) अन्य दीर्घकालीन दायित्वे	4	3798.35	3581.41
(d) दीर्घकालीन तरतुदी	5	133.53	110.91
(4) सद्य दायित्वे			
(a) अल्पकालीन कर्जे	6	0.00	0.00
(b) व्यापारातील प्रदाने-	7		
(A) सूक्ष्म व लघु उपक्रमांना एकूण देय रकमा ; आणि		0.00	0.00
(B) सूक्ष्म व लघु उपक्रमांच्या व्यतिरिक्त अन्य देणेकर्यांच्या देय रकमा.]		0.00	0.00
(c) अन्य सद्य दायीत्वे	8	29273.96	17577.83
(d) अल्पकालीन तरतुदी	9	36.71	51.60
एकूण		**50061.28**	**35433.60**
II. मत्ता			
बिगर चालू मत्ता			
(1)(a) मिळकत, संयंत्रे, उपकरणे व अमूर्त मत्ता			
(i) मिळकत, संयंत्रे, उपकरणे	10	39.56	28.76
(ii) अमूर्त मत्ता	11	0.00	0.00
(iii) निर्माणाधीन भांडवली कार्य			
(iv) Intangible assets under development			
(b) बिगर चालू गुंतवणुकी	12	0.00	0.00
(c)विलंबित कर मता (नक्त	10		
(d) दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम	13	10536.63	9879.38
(e) अन्य बिगर चालू मत्ता	14	0.27	29.28
(2) चालू मत्ता			
(a) चालू गुंतवणुकी		0.00	0.00
(b) साठा		0.00	0.00
(c) व्यापारातील प्राप्तव्ये	15	0.00	0.00
(d) रोकड व रोकड समतुल्य	16	31144.77	25227.14
(e) अल्प कालीन कर्जे व अग्रिम	17	602.91	253.13
(f) अन्य चालू मत्ता	18	7737.15	15.91
एकूण		**50061.28**	**35433.60**
आकस्मिक दायीत्वे व बांधिलकी	19		
महत्वाच्या लेखांकन धोरणांचा गोषवारा			
उपरोक्त नमूद सोबत जोडलेल्या टिप्पण्या या सदर आर्थिक विवरणाचा अविभाज्य हिस्सा आहेत		-	-

सम दिनांकाच्या आमच्या प्रतिवेदनानुसार .

पटेल कलंत्री & असोसियेटस करिता व वतीने

सनदी लेखाकार

भागीदारी संस्था नोंदणी क्रमांक. 112273W

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित नाशिक

संचालक मंडळाच्या वतीने व करिता

स्वाक्षरी

सनदी लेखाकार हिमेश जे पटेल
भागीदार
युडीआयएन : 24148879BKEWXG3106
दिनांक : ०५/०८/२०२४
ठिकाण : नाशिक

स्वाक्षरी

लीना बनसोड
व्यवस्थापकीय संचालिका
DIN - 09802091

स्वाक्षरी

नयना गुंडे
संचालिका
DIN - 08083786

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Statement of Profit and Loss for the Year ending 31st March 2023

(Rupees In Lakhs)

Particulars	Note No.	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
1	2	3	4
I. Revenue from operations	20	1364.25	15.28
II. Other income	21	2707.36	1641.30
III. Total Income (I + II)		4071.60	1656.58
IV. Expenses:			
Cost of materials consumed		0.00	
Purchases of Stock-in-Trade		0.00	
Changes in inventories of	22		
finished goods		0.00	0.00
work-in-progress and		0.00	0.00
Stock-in-Trade		0.00	0.00
Employee benefits expense	23	143.93	67.22
Finance costs	24	37.00	35.14
Depreciation and amortisation expense	10	5.19	2.33
Other expenses	25	1530.20	1162.43
Total expenses		1716.32	1267.11
V. Profit before exceptional and extraordinary items and tax (III - IV)		2355.28	389.46
VI. Exceptional items			
VII. Profit before extraordinary items and tax (V - VI)		2355.28	389.46
VIII. Extraordinary items			
IX. Profit before tax (VII- VIII)		2355.28	389.46
X. Tax expense:			
XI. Profit (Loss) for the period from continuing operations (VII-VIII)		2355.28	389.46
XII. Profit/(loss) from discontinuing operations			
XIII. Tax expense of discontinuing operations			
XIV. Profit/(loss) from Discontinuing operations (after tax) (XII-XIII)		0.00	0.00
XV. Profit (Loss) for the period (XI + XIV)		2355.28	389.46
Earnings per equity share: (In Rs)			
(1) Basic	26	26.88	4.47
(2) Diluted	27	26.88	4.47

The accompanying notes form an integral part of these financial statements
As per our Report of even date attached.

For and on Behalf of

PATEL KALANTRI & ASSOCIATES

Chartered Accountants
Firm Regn No. 112273W

Sd/-
CA HIMESH J. PATEL
Partner
UDIN : 24148879BKEWXG3106
Date: 05/08/2024
Place: NASHIK

For and on Behalf of Board of Directors of
SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK

Sd/-	**Sd/-**
Leena Bansod, IAS	**Nayana Gunde, IAS**
DIN : 09802091	**DIN : 08083786**
Managing Director	**Director**

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

CIN : U74210MH1999SGC118747

आदिवासी विकास भवन , तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक ४२२००२

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त कालावधीसाठी नफा तोटा विवरण

(रक्कम रुपये लाख)

तपशील	टिप्पणी क्रमांक	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
1	2	3	4
I. परीचालानातून प्राप्त होणारा महसूल	20	1364.25	15.28
II. अन्य उत्पन्न	21	2707.36	1641.30
III. एकूण उत्पन्न (I + II)		4071.60	1656.58
IV. खर्च :			
वापरलेल्या कच्चा माल आणि घटकांचा खर्च		0.00	
व्यापारातील साठ्याची खरेदी		0.00	
वस्तूसाठ्यातील बदल	22		
तयार वस्तू		0.00	0.00
प्रक्रियांतर्गत वस्तूसाठा ; आणि		0.00	0.00
धंदेमाल		0.00	0.00
कर्मचारी लाभ खर्च	23	143.93	67.22
वित्त पुरवठा खर्च	24	37.00	35.14
घसारा आणि परतफेडीचा खर्च	10	5.19	2.33
अन्य खर्च	25	1530.20	1162.43
एकूण खर्च		1716.32	1267.11
V.कर तसेच अपवादात्मक व असाधारण बाबींच्या पूर्वीचा नफा (III - IV)		2355.28	389.46
VI. अपवादात्मक बाबी			
VII. कर व असाधारण बाबींच्या पूर्वीचा नफा (V - VI)		2355.28	389.46
VIII. असाधारण बाबी			
IX. करपूर्व नफा (VII- VIII)		2355.28	389.46
X. कर खर्च:			
XI. सततच्या परीचालनातून सदर कालावधीत झालेला नफा / (तोटा) (VII-VIII)		2355.28	389.46
XII. परिचालन थांबविल्यामुळे झालेला नफा /(तोटा)			
XIII. थांबविलेल्या परिचालनामुळे कर खर्च			
XIV. परिचालन थांबविल्यामुळे झालेला नफा /(तोटा (करोत्तर) (XII-XIII)		0.00	0.00
XV. सदर कालावधीतील नफा / (तोटा) (XI + XIV)		2355.28	389.46
रु १० दर्शनी मूल्याच्या प्रत्येक सामान्य भागावरील अर्जन			
(1) मुलभूत	26	26.88	4.47
(2) विरलीत	27	26.88	4.47

उपरोक्त नमूद सोबतच्या टिप्पण्या सदर वित्तीय विवरणाचा हिस्सा आहेत
सम दिनांकाच्या आमच्या प्रतिवेदनानुसार.

पटेल कलंत्री & असोसियेटस करिता व वतीने
सनदी लेखाकार
भागीदारी संस्था नोंदणी क्रमांक. 112273W

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित नाशिक
संचालक मंडळाच्या वतीने व करिता

स्वाक्षरी
सनदी लेखाकार हिमेश जे पटेल
भागीदार
युडीआयएन : 24148879BKEWXG3106
दिनांक : ०५/०८/२०२४
ठिकाण : नाशिक

स्वाक्षरी
लीना बनसोड
व्यवस्थापकीय संचालिका
DIN - 09802091

स्वाक्षरी
नयना गुंडे
संचालिका
DIN - 08083786

CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH, 2023

(Rupees In Lakhs)

	Particulars		Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
A	**CASH FLOW FROM OPERATING ACTIVITIES:**			
	Profit before tax		2355.28	389.46
	Adjustment for:			
	Depreciation and amortisation		5.19	2.33
	Preliminary Expenses w/off		0.00	0.00
	Operating profit before working capital changes		2360.47	391.79
	Adjustments for movement in working capital :			
	Adjustments for (increase) / decrease in operating assets:			
	Trade receivables		0.00	0.00
	Increase in Stock		0.00	0.00
	Short-term loans and advances		-349.77	-115.63
	Other Non-Current Assets		29.02	0.01
	Other Current Assets		-7721.24	-15.91
	Long-term loans and advances		-657.25	-1266.43
		(G)	-8699.24	-1397.96
	Adjustments for increase / (decrease) in operating liabilities:			
	Trade payables		0.00	0.00
	Short term Provisions		-14.89	-57.94
	Other current liabilities		11696.13	3713.33
	Other long term liabilities		216.95	326.11
	Other long term provisions		22.61	29.33
		(H)	11920.80	4010.82
	Working capital after adjustment	(G+H)	3221.56	2612.86
	Direct taxes paid/deducted at source		0.00	0.00
	NET CASH FROM/(USED IN) OPERATING ACTIVITIES		**5582.04**	**3004.65**
B	**CASH FLOW FROM INVESTING ACTIVITIES:**			
	Purchase of fixed assets including capital work in progress		-16.00	-1.19
	Sale of Fixed Assets		0.00	0.00
	NET CASH FROM/(USED IN) INVESTING ACTIVITIES		**-16.00**	**-1.19**
C	**CASH FLOW FROM FINANCING ACTIVITIES:**			
	Increase/(Decrease) in long term borrowings		351.60	31.03
	Increase/(Decrease) in Share Capital		0.00	0.00
	Increase/(Decrease) in Share Application money pending allotment		0.00	0.00
	NET CASH FROM / (USED IN) FINANCING ACTIVITIES		**351.60**	**31.03**
D	**Net Increase/(Decrease) in cash and cash equivalents**	**(A+B+C)**	**5917.63**	**3034.49**
E	**Cash and cash equivalents as at the end of previous period**		**25227.14**	**22192.65**
F	**Cash and cash equivalents as at end of the quarter**		**31144.77**	**25227.14**

Note:
The Cash Flow statement has been prepared under the 'Indirect Method' as set out in the Accounting Standard-3 on Cash Flow Statement issued by the Institute of Chartered Accountants of India .

The accompanying notes form an integral part of these financial statements
As per our Report of even date attached.

For and on Behalf of

PATEL KALANTRI & ASSOCIATES

Chartered Accountants
Firm Regn No. 112273W

For and on Behalf of Board of Directors of
SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK

Sd/-
CA HIMESH J. PATEL
Partner
UDIN : 24148879BKEWXG3106
Date: 05/08/2024
Place: NASHIK

Sd/-
Leena Bansod, IAS
DIN : 09802091
Managing Director

Sd/-
Nayana Gunde, IAS
DIN : 08083786
Director

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

CIN : U74210MH1999SGC118747

आदिवासी विकास भवन , तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक ४२२००२

दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी संपत कालावधीसाठी रोकड प्रवाह विवरण

(रक्कम रुपये लाख)

	तपशील		सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
A	**परिचालन उपक्रमातील रोकड प्रवाह :**			
	करपूर्व नफा / (तोटा)		2355.28	389.46
	समायोजने :			
	घसारा / कर्जफेडीचा खर्च		5.19	2.33
	निर्लेखित केलेले प्रारंभिक खर्च		0.00	0.00
	खेळत्या भांडवलात बदल करण्यापूर्वी परीचालनात्मक नफा		2360.47	391.79
	खेळत्या भांडवलातील बदलांसाठी समायोजने :			
	मत्तांच्या परिचालनातील (वाढ) / घटीसाठी समायोजने :			
	व्यापारातील येणे रकमा		0.00	0.00
	साठ्यातील वाढ		0.00	0.00
	अल्प कालीन कर्जे व अग्रिम		-349.77	-115.63
	अन्य बिगर चालू मत्ता		29.02	0.01
	अन्य चालू मत्ता		-7721.24	-15.91
	दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम		-657.25	-1266.43
		(G)	-8699.24	-1397.96
	परीचालानात्मक दायित्वतील वाढ / (घट)साठी समायोजने			
	व्यापारातील देणी		0.00	0.00
	अल्पकालीन तरतुदी		-14.89	-57.94
	अन्य चालू दायित्वे		11696.13	3713.33
	अन्य दीर्घकालीन दायित्वे		216.95	326.11
	अन्य दीर्घकालीन तरतुदी		22.61	29.33
		(H)	11920.80	4010.82
	समायोजनोत्तर खेळते भांडवल	(G+H)	3221.56	2612.86
	प्रत्यक्ष कर भरणा / उद्गम कर कपात		0.00	0.00
	परिचालन उपक्रमातून व्युत्पन्न / (वापरलेली) निव्वळ रोकड		**5582.04**	**3004.65**
B	**गुंतवणूक उपक्रमातून व्युत्पन्न रोकड प्रवाह :**			
	प्रगतीपथावरील भांडवली कामांसह स्थिर मत्तांची खरेदी		-16.00	-1.19
	स्थिर मत्तांची विक्री		0.00	0.00
	गुंतवणूक उपक्रमातून व्युत्पन्न / (वापरलेली)निव्वळ रोकड रक्कम		**-16.00**	**-1.19**
C	**वित्त पुरवठा उपक्रमातून होणारा रोकड प्रवाह :**			
	दीर्घकालीन कर्जातील वाढ / (घट)		351.60	31.03
	Increase/(Decrease) in Share Capital		0.00	0.00
	वाटप प्रलंबित असलेल्या भाग अर्ज रकमेतील वाढ / (घट)		0.00	0.00
	वित्त पुरवठा उपक्रमातून व्युत्पन्न / (वापरलेली) निव्वळ रोकड		**351.60**	**31.03**
D	**रोकड व रोकड तुल्याबळातील निव्वळ वाढ / (घट)**	**(A+B+C)**	**5917.63**	**3034.49**
E	**गत कालावधीच्या अखेरीस रोकड व रोकड समतुल्य रक्कम**		**25227.14**	**22192.65**
F	**तिमाहीच्या अखेरीस रोकड व रोकड समतुल्य रक्कम**		**31144.77**	**25227.14**

टीप

1. उपरोक्त रोकड प्रवाह विवरण हे भारतीय सनदी लेखाकार संस्थेने लेखांकनाच्या बाबतीत जारी केलेल्या प्रमाणक ३ - रोकड प्रवाह विवरणात नमूद केलेल्या अप्रत्यक्ष पद्धतीने तयार करण्यात आले आहे.

संलग्न टिप्पण्या सदर वित्तीय विवरणाचा अभिन्न हिस्सा आहेत
सम दिनांकाच्या आमच्या प्रतिवेदनानुसार.

पटेल कलंत्री & असोसियेटस करिता व वतीने
सनदी लेखाकार
भागीदारी संस्था नोंदणी क्रमांक. 112273W

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित नाशिक
संचालक मंडळाच्या वतीने व करिता

स्वाक्षरी
सनदी लेखाकार हिमेश जे पटेल
भागीदार
युडीआयएन : 24148879BKEWXG3106
दिनांक : ०५/०८/२०२४
ठिकाण : नाशिक

स्वाक्षरी
लीना बनसोड
व्यवस्थापकीय संचालिका
DIN - 09802091

स्वाक्षरी
नयना गुंडे
संचालिका
DIN - 08083786

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Notes to Accounts (Forming part of Balance Sheet)

(Rupees In Lakhs)

Note No. 1 : Share Capital

Part (a)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
Authorized Share Capital		
2,00,00,000 Equity Shares (Prev. Year 2,00,00,000) of Rs.100 Each	20000.00	20000.00
………… Preference Shares (Prev. Year………..) of Rs………..Each	0.00	0.00
Issued, Subscribed and Paid Up Capital		
88,12,180 Equity Shares (Prev. Year 87,11,210) of Rs.100 Each	8812.18	8711.21
………… Preference Shares (Prev. Year…………..) of Rs….. …..Each	0.00	0.00
Total	8812.18	8711.21

Part (b)

Reconciliation of the Shares Outstanding at the beginning and at the end of the year

Equity Shares	Number	Amount
At the beginning of the year	87,11,210	87.11
Issued during the year	1,00,970	0.00
Outstanding at the end of the year	88,12,180	87.11

Preference Shares	Number	Amount
At the beginning of the year	-	-
Issued during the year	-	-
Outstanding at the end of the year	-	-

Part (c)

Terms/Rights attached

i Equity Shares

The Company has only one class of Equity shares having a par value of Rs.100/-. Each holder of equity shares is entitled to one vote per share.

As per GR of GOM dated 21-06-2010 and 22-02-2012, the Company is required to pay Minimum Dividend of 5% of their Net Profits to the GOM. Alternatively if the Company decides not to pay the same, it is required to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Finance Department of the GOM. The Company has accounted for Surplus/ Net Profit in its Financial statements since the GR Date. However, the Company has neither provided for the Dividend Liability nor passed any Board Resolution for its approval from the Finance Department of the GOM. The above observation is also included in the C&AG Findings.

Part (d)

Details of Shareholders holding more than 5% Shares in the Company (In No's)

Name of the Shareholders	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
Equity Shares		
- The President of India	4,52,970	3,52,000
- The Governor, Maharashtra State	83,59,210	83,59,210
Preference Shares	-	-

Shares held by the promoter at the end of the year				No of Shares & % of Total Shares- Previous Year		% Change during the year
S.No.	Promoter Name	No. Of Shares	% of Total Shares			
1.	The President of India	452970	5.14%	352000	4.04%	1%
2.	The Governor, Maharashtra State	8359210	94.86%	8359210	95.96%	-1%
Total						

a) As per decision of GOM dated 24-08-2004, authorized capital of the Company was to be increased from 100Cr to 200 Cr. Further out of 200Cr, 51% (i.e. 102Cr) will be contributed by GOM and balance 49% (i.e. 98Cr) wil be contributed by Central Government. As at 31-03-2023, 5.14% stake is held by CG and balance 94.86% is held by GOM

b) Out of the shares held by State Government of Maharashtra 50 shares are issued in the name of the signatory to the memorandum & articles of association.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
CIN : U74210MH1999SGC118747
आदिवासी विकास भवन , तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक ४२२००२

(ताळेबंदाचा भाग असणाऱ्या) लेख्यांवरील टिप्पण्या

(रक्कम रुपये लाख)

टिप्पणी क्रमांक १ : भाग भांडवल
भाग (अ)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
अधिकृत सामन्य भाग भांडवल		
(पूर्व वर्ष :) रु १०० मूल्याचे प्रत्येकी 20000000 सामान्य भाग	20000.00	20000.00
(पूर्व वर्ष :) रु प्रत्येकी मूल्याचे प्राधान्य भाग	0.00	0.00
जारी, अभिदानित व प्रदानीत भाग भांडवलाचे तपशील		
(पूर्व वर्ष : 8711210) रु १०० मूल्याचे प्रत्येकी ८८१२१८० सामान्य भाग	8812.18	8711.21
(पूर्व वर्ष :) रु प्रत्येकी मूल्याचे प्राधान्य भाग	0.00	0.00
एकूण	8812.18	8711.21

भाग ब
वर्षाच्या प्रारंभी व अखेरीस शिल्लक भागांचा ताळमेळ

साधारण भाग	संख्या	रक्कम
वर्षाच्या प्रारंभी	87,11,210	87.11
वर्षभरात जारी केलेले	1,00,970	0.00
वर्षाखेरीस शिल्लक	88,12,180	87.11

प्राधान्य भाग	Number	Amount
वर्षाच्या प्रारंभी	-	-
वर्षभरात जारी केलेले	-	-
वर्षाखेरीस शिल्लक	-	-

Part (c)
संलग्न अटी / अधिकार
i सामान्य भाग

अ) प्रत्येक भागाचे रु १०० दर्शनी मूल्य असलेल्या सामान्य भागांचा एकच वर्ग कंपनीकडे आहे . प्रत्येक भाग धारकाला प्रत्येक भागाच्या मागे एक मताचा अधिकार असतो.

महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक २१ जून २०१० आणि २२ फेब्रुवारी २०१२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार कंपनीला प्राप्त होणाऱ्या निव्वळ नफ्याच्या किमान ५ % हिस्सा कंपनीने महाराष्ट्र शासनाला लाभांशाच्या स्वरुपात प्रदान करणे आवश्यक आहे. परंतु जर कंपनी शासनाला सदर लाभांश देऊ इच्छित नसेल तर तशा प्रकारचा संचालक मंडळाचा ठराव पारित करून महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाची सदर ठरावास मान्यता प्राप्त करून घेणे आवश्यक आहे. सदर शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून कंपनीने आपल्या वित्तीय विवरणातील अधिक्य / निव्वळ नफ्याच्या प्रमाणात सदर लाभांश लेखांकित केली आहे. . मात्र कंपनीने लाभांश देण्यासाठी ना तरतूद केली आहे ना न देण्यासाठी महराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाची परवानगी देखील घेतलेली नाही. उपरोक्त निरीक्षण महालेखापालांच्या निष्कर्षांमध्ये देखील समाविष्ट करण्यात आले आहे .

भाग (d)
एकूण भाग भांडवलाच्या ५ % पेक्षा जास्त हिस्सा (संख्येने) धारण करणारे भाग धारक

भागधारकाचे नाव	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
सामान्य भाग		
- भारताचे राष्ट्रपती	4,52,970	3,52,000
- महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल	83,59,210	83,59,210
प्राधान्य भाग	-	-

वर्षाच्या अखेरीस प्रवर्तकाने धारण केलेले भाग				मागील वर्षातील भागांची संख्या व एकूण भागांच्या पैकी टक्केवारी		वर्षाच्या दरम्यान बदलाची %
अ क्र .	प्रवर्तकाचे नाव	भागांची संख्या	एकूण भागातील %			
१.	भारताचे राष्ट्रपती	452970	5.14%	352000	4.04%	1%
२.	महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल	8359210	94.86%	8359210	95.96%	-1%
Total						

a) महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक २४ ऑगस्ट २००४ रोजीच्या निर्णयानुसार कंपनीचे अधिकृत भांडवल रु १०० कोटी वरून रु २०० कोटी पर्यंत वाढविण्यात आले आहे सदर रु २०० कोटी पैकी ५१ % म्हणजेच रु १०२ कोटी महाराष्ट्र शासन व ४९ % म्हणजेच रु ९८ कोटी केंद्र शासनातर्फे धारण करण्यात येईल. दिनांक ३१ मार्च २०२२ अखेर केंद्र शासनाने ४.०४ % व महाराष्ट्र शासनाने ९५.९६ % भांडवली हिस्सा धारण केले आहे

b) महाराष्ट्र शासनाने धारण केलेल्या भागांपैकी ५० भाग हे सदर संस्थापन समयलेखाच्या स्वाक्षरीकर्त्यांच्या नावे जारी करण्यात आले आहे

c) BOD made allotment of shares vide their meeting dated 30.09.2022 to Central Government amounting to Rs. 1.0097 Crores. ROC Compliance w.r.t the allotment of Rs 1.0097 Cr was completed on 04.07.2023 and hence Rs 1.0097 Cr were regrouped from Share Application Money Pending allotment to Share Capital in F.Y. 2022-23

Note No. 2 : Reserves and Surplus

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Capital Reserves		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	0.00	0.00
(b) Capital Redemption Reserve		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	0.00	0.00
(d) Debenture Redemption Reserve		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	0.00	0.00
(e) Revaluation Reserve		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	0.00	0.00
(f) Share Options Outstanding Account		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	0.00	0.00
(g) Revolving Fund		
Opening Balance	80.16	80.16
Addition during the year	0.00	0.00
Transfer during the year	0.00	0.00
Closing Balance	80.16	80.16
(h) Reserve Fund		
Opening Balance	1.34	1.34
Addition during the year	0.00	0.00
Transfer during the year	0.00	0.00
Closing Balance	1.34	1.34
(i) Surplus i.e., balance in Statement of Profit and Loss disclosing allocations and appropriations such as dividend, bonus shares and transfer to/ from reserves, etc.		
Opening Balance	3985.68	3596.21
Addition during the year	2355.28	389.46
Transfer during the year	0.00	0.00
Closing Balance	6340.96	3985.68
Total	6422.46	4067.18

a) Analysis of balance in Profit & Loss A/c

Opening Balance of accumulated Profit as on 01.04.2022	1522.35
Add : Profit for the year	2355.28
Balance Profit	3877.63

In F.Y.2019-20, out of accumulated profit of Rs.398567768/- as on 31.03.2022, Rs.246332589 were paid towards outstanding loan of NSTFDC, New Delhi as per Direction of Government of Maharshtra. Hence the opening balance as on 01.04.2022 as stated above is Rs.152235179/- (Rs.398567768 Less Rs.246332589/-)

b) Revolving Fund Rs. 80,15,993/- and Reserve Fund Rs. 1,34,000/- is towards opening balance received from Maharashtra State Co-op. Tribal Development Corporation Ltd., Nashik. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

c) दिनांक ३० सप्टेंबर २०२२ रोजीच्या सभेत संचालक मंडळाने केंद्र शासनाला रु १०९७ कोटी मूल्याचे भाग वाटप केले. सदर रु १०९७ कोटी मूल्याच्या भागांच्या वाटपाच्या अनुषंगाने कंपनी निबंधक कार्यालयाच्या गरजांची पूर्तता दिनांक ४ जुलै २०२३ रोजी पूर्ण झाली असून वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ मध्ये वाटपाच्या अधीन असलेली भाग अर्ज रक्कम रु १०९७ कोटी ही भाग भांडवल खाती वर्ग करण्यात आली.

टिप्पणी क्रमांक २ : राखीव व अधिक्य निधी

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) **भांडवल राखीव निधी**		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	0.00	0.00
(b) **भांडवल विमोचन राखीव निधी**		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	0.00	0.00
(d) **कर्जरोखे विमोचन राखीव निधी**		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	0.00	0.00
(e) **पुनर्मुल्यांकन राखीव निधी**		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	0.00	0.00
(f) **भाग पर्याय शिल्लक खाते**		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	0.00	0.00
(g) **फिरता निधी**		
सुरवातीची शिल्लक	80.16	80.16
वर्षा दरम्यान वाढ	0.00	0.00
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण	0.00	0.00
वर्ष अखेर शिल्लक	80.16	80.16
(h) **राखीव निधी**		
सुरवातीची शिल्लक	1.34	1.34
वर्षा दरम्यान वाढ	0.00	0.00
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण	0.00	0.00
वर्ष अखेर शिल्लक	1.34	1.34
(i) **अधिक्य म्हणजेच वाटप आणि लाभांश, अधिलाभांश भाग व राखीव निधीत / निधीतून वर्ग होणारी रक्कम इत्यादी उघड करणारी नफा तोटा पत्रकातील शिल्लक रक्कम**		
सुरवातीची शिल्लक	3985.68	3596.21
वर्षा दरम्यान वाढ	2355.28	389.46
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण	0.00	0.00
वर्ष अखेर शिल्लक	6340.96	3985.68
एकूण	6422.46	4067.18

a) नफा तोटा खात्यातील शिल्लक रकमेचे विश्लेषण Analysis of balance in Profit & Loss A/c

दिनांक १ एप्रिल २०२२ रोजी संचित नफ्याची सुरवातीची श्रीशिल्लक	1522.35
अधिक : सद्य वर्षातील नफा	2355.28
शिल्लक नफा	3877.63

महाराष्ट्र शासनाच्या निर्देशानुसार वित्तीय वर्ष २०१९ - २० मध्ये दिनांक ३१ मार्च २०२२ रोजीच्या रु ३९८५६७७६८ या संचित नफ्यापैकी रक्कम रुपये २४६३३२५८९ हे राष्ट्रीय जनजाती वित्त व विकास महामंडळ नवी दिल्ली यांच्याकडील अदत्त कर्ज परतफेडीसाठी जमा करण्यात आली. त्यामुळे दिनांक १ एप्रिल २०२२ रोजी उपरोक्त कर्ज खात्यातील अदत्त शिल्लक रु ११३२८८७८७ (रु ३९८५६७७६८ वजा रु २४६३३२५८९)

b) फिरता निधी रु ८०१५९९३ आणि राखीव निधी रु १३४००० या रकमा महाराष्ट्र राज्य आदिवासी सहकारी विकास महामंडळ मर्यादित नाशिक यांचेकडून प्राप्त झालेली सुरवातीची श्रीशिल्लक रक्कम आहे. सदर रकमांचा शोध घेऊन त्यांचे उचित वर्गीकरण होणे आवश्यक आहे.

Note No. 3 : Long-Term Borrowings

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Bonds/debentures	0.00	
(b) Term loans		
(A) from banks	0.00	
(B) from other parties	0.00	
- NSTFDC, New Delhi	1584.09	1232.49
(c) Deferred payment liabilities	0.00	0.00
(d) Deposits	0.00	0.00
(e) Loans and advances from related parties	0.00	0.00
(f) Long term maturities of finance lease obligations	0.00	0.00
(g) Other loans and advances (specify nature)	0.00	0.00
Total	1584.09	1232.49

a) The above loan is guaranteed by the Government of Maharashtra.

b) Rate of Interest are as per the rules framed by the NSTFDC for various schemes.

c) Amount Due for payment upto 31st March 2023 is Rs.2,17,20,916/- against which payment of Rs.1,27,35,281/- was made upto Sept 2023. Current maturities of the above loan has not been shown separately.

Note No. 4 : Other Long-term Liabilities

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Trade payables		
(b) Others		
- Interest Suspense A/c (Unrealised Interest Amount) - Ref Annex A	3605.96	3270.24
Opening Balance Rs 29,45,04,155 (Prev. Year Rs.26,22,93,273), Net additional provision for the year Rs 3,25,20,984 (Prev. Year Rs.3,22,10,882) .		
- Credit Balance on Beneficiaries A/c - **Ref Annex B**	75.07	74.73
- Inter Branch A/c - HO & BO Inter Balance - **Ref Annex C**	0.00	38.44
- Tribal Development Corporation Limited - Other Payable (Net) **Ref Annex D**	-1.40	83.29
- Payables under Old Loan Distribution Scheme **Ref Annex E**	37.58	37.58
- Other Payables -HO, Dharani, Javhar Nandurbar BO **Ref Annex E**	4.75	1.40
- Other Payables - LIC Contribution Payable	0.00	0.28
- Other Payables - Society Contribution Payable (Net)	0.00	0.58
- Other Payables - EWF Contribution (Retirement Benefit)	0.21	0.18
- Security Deposits - **Ref Annex F**	76.04	74.53
- Other Payables for Expenses **Ref Annex G**	0.15	0.17
Total	3798.35	3581.41

a) Interest Suspense A/c represents interest levied on loans to beneficiaries but not realized from the beneficiaries till the Balance Sheet date. The amount of additional provision is net off recoveries during the year. Closing balance represents Unrealized amount of interest. The unrealized interest income has not been recognized as income for the year in view of AS - 9 Revenue Recognition since there is uncertainty about the realization of revenue. Also Refer Explanation (d) to Note No - 20 and 21.

b) Credit Balance on Beneficiaries A/c includes excess recovery from beneficiaries and margin amount deposited by the beneficiaries.

c) Reconciliation of Head Office and Branches shows net credit amount of Rs.38,44,185/-. Credit balance pertains to previous years in respect of which differences had to be traced and reconciled and an appropriate effect had to be given. The same has been written off during the year. Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

d) Balance of Rs.83,29,129/- payable to Tribal Development Corporation Limited is subject to reconciliation. Individual Amounts had to be traced and reconciled and an appropriate effect had to be given. The same has been written off during the year to the extent of Rs 84,68,671/-. Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

e) Payables under old scheme of Rs.37,57,506/- represent amount payable under vehicles handed over to the beneficiaries. The said payables are subject to confirmation and reconciliation. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

f) LIC Contribution payable Rs.27,684/- represent amount deducted from salary of employees towards LIC contribibution and not deposited upto 31.03.2023. Amounts had to be traced and reconciled and an appropriate effect had to be given. The same has been written off during the year. Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

g) Society Contribution payable Rs.57,708/- represent amount deducted from salary of employees towards Society contribibution and not deposited upto 31.03.2023. Amounts had to be traced and reconciled and an appropriate effect had to be given. The same has been written off during the year. Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

टिप्पणी क्रमांक ३ : दीर्घ कालीन कर्जे

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) बंधपत्रे /कर्जरोखे	0.00	
(b) मुदती कर्जे		
(A) बँकांकडून	0.00	
(B) अन्य पक्षकारांकडून	0.00	
- राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ नवी दिल्ली	1584.09	1232.49
(c) विलंबित प्रदान दायित्वे	0.00	0.00
(d)ठेवी	0.00	0.00
(e) संबंधित पक्षकारांकडून कर्जे व अग्रिम रकमा	0.00	0.00
(f) वित्तीय भाडेपट्टा दायित्वाच्या दीर्घ मुदतीच्या परिणतता	0.00	0.00
(g) अन्य कर्जाऊ व अग्रिम रकमा (स्वरूप नमूद करावे)	0.00	0.00
Total	1584.09	1232.49

a) उपरोक्त कर्जास महाराष्ट्र शासनाने हमी दिली आहे .

b) राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाने विविध योजनांसाठी विहित केल्यानुसार व्याजदर आकारण्यात येत आहेत

c) दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी देय रक्कम रु २,१७,२०,९१६ पैकी रक्कम रुपये १,२७,३५,२८१ ही सप्टेंबर २०२३ पर्यंत परतफेड करण्यात आली आहे. उपरोक्त कर्जाच्या सद्य परिपक्वता पृथकपणे दर्शविण्यात आलेल्या नाहीत.

टिप्पणी क्रमांक ४ : अन्य दीर्घ मुदतीची दायित्वे

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) व्यापारातील देय		
(b) अन्य		
- निलंबन लेख्यातील व्याज (वसूल न झालेल्या व्याजाची रक्कम - संदर्भ परिशिष्ट अ	3605.96	3270.24
सुरवातीची शिल्लक रु २९,४५,०४,१५५ (गतवर्षी रु २६,२२,९३,२७३,) सद्य वर्षासाठी निव्वळ अतिरिक्त तरतूद रु ३,२५,२०,९८४ (गतवर्षी रु ३,२२,१०,८८२) .		
- लाभार्थ्यांच्या खात्यातील जमा शिल्लक रक्कम - संदर्भ परिशिष्ट ब	75.07	74.73
- आंतर शाखा खाते - मुख्यालय व शाखांमधील परस्पर शिल्लक - संदर्भ परिशिष्ट क	0.00	38.44
- आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित - अन्य प्रदेय (निव्वळ) - संदर्भ परिशिष्ट ड	-1.40	83.29
- जुन्या कर्ज वितरण योजनेखेल प्रदेय रकमा - संदर्भ परिशिष्ट इ	37.58	37.58
- अन्य प्रदेये - मुख्यालय, धारणी, जव्हार, नंदुरबार शाखा - संदर्भ परिशिष्ट ई	4.75	1.40
- अन्य प्रदेये - देय आयुर्विमा महामंडळ	0.00	0.28
- अन्य प्रदेये - संस्थेला देय (निव्वळ) योगदान	0.00	0.58
- अन्य प्रदेये - कर्मचारी कल्याण निधी (सेवानिवृत्ती लाभ)	0.21	0.18
- अनामत रकमा - संदर्भ परिशिष्ट फ	76.04	74.53
- खर्चासाठी अन्य प्रदेये - संदर्भ परिशिष्ट ग	0.15	0.17
एकूण	3798.35	3581.41

a) लाभार्थ्यांच्या कर्जावर आकारलेले पण लाभार्थ्यांकडून ताळेबंदाच्या दिनांका पर्यंत वसूल न झालेले व्याज निलंबित खात्यात वर्ग करण्यात येते. अतिरिक्त तरतुदीची रक्कम ही वर्षातील वसुलीच्या व्यतिरिक्त निव्वळ स्वरुपाची असते. वसूल न झालेले व्याज म्हणजे अखेरची शिल्लक असते. लेखांकन प्रमाणक ९ - उत्पन्न वसुली नुसार व्याज उत्पन्नाची वसूली अनिश्चित असल्यामुळे वसूल न झालेले व्याज हे उत्पन्न / महसूल म्हणून वर्गीकृत करता येत नाही. यासंदर्भात टिप्पणी क्रमांक २० व २१ मधील स्पष्टीकरण (ड) पाहावे.

b) लाभार्थ्यांच्या खात्यातील जमा शिल्लक रकमात लाभार्थ्यांच्या कडून झालेली वसुली आणि त्यांनी जमा केलेली दुरावा रकमा समाविष्ट आहेत. .

c) मुख्यालय व शाखांचे ताळमेळ रु ३८,४४,१८५ एवढी निव्वळ जमा रक्कम दर्शवितो. जमा शिल्लक रकमेत गतवर्षाशी संबंधित असून त्यातील फरक शोधून त्यांचा ताळमेळ साधून उचित वर्गीकरण करावे लागेल. सद्य वर्षात असे फरक निर्लेखित करण्यात आले आहेत. कृपया टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ चा देखील संदर्भ घ्यावा.

d) आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादितला शिल्लक देय रक्कम रु ८३,२९,१२९ ही ताळमेळाच्या अधीन आहे. प्रत्येक फरकाची रक्कम शोधून त्यांचा ताळमेळ साधून उचित वर्गीकरण करावे लागेल. सद्य वर्षात असे फरक निर्लेखित करण्यात आले आहेत. कृपया टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ चा देखील संदर्भ घ्यावा.

e) जुन्या योजने अंतर्गत देय रक्कम रु ३७,५७,५०६ ही लाभार्थ्यांना सुपूर्द केलेल्या देय रकमेपोटी आहे. सदर प्रेदेये पुष्टी व ताळमेळाच्या अधिन आहेत. अशा रकमा शोधून व त्यांचा ताळमेळ साधून यथोचित वर्गीकरण करावे लागेल.

f) आयुर्विमा महामंडळाला देय रक्कम रु २७६८४ ही कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून कपात करण्यात आली असून दिनांक ३१ मार्च २०२३ पर्यंत जमा करण्यात आलेली नाही. प्रत्येक फरकाची रक्कम शोधून त्यांचा ताळमेळ साधून उचित वर्गीकरण करावे लागेल. सद्य वर्षात असे फरक निर्लेखित करण्यात आले आहेत. कृपया टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ चा देखील संदर्भ घ्यावा.

g) संस्थेची देय रक्कम रु ५७७०८ ही ही कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून कपात करण्यात आली असून दिनांक ३१ मार्च २०२३ पर्यंत जमा करण्यात आलेली नाही. प्रत्येक फरकाची रक्कम शोधून त्यांचा ताळमेळ साधून उचित वर्गीकरण करावे लागेल. सद्य वर्षात असे फरक निर्लेखित करण्यात आले आहेत. कृपया टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ चा देखील संदर्भ घ्यावा.

h) Security Deposits of Rs.76,73,734/- are subject to reconciliation and confirmation. The same has been written off during the year to the extent of Rs 70,200/- Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

i) Other payables of Rs.16,155/- are subject to reconciliation and confirmation. The same has been written off during the year to the extent of Rs 1,275/- Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

Note No. 5 : Long-term provisions

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Provision for employee benefits		
- Provision for Gratuity	80.68	68.15
- Provision for Leave Salary	52.84	42.76
(b) Others (specify nature)		
Total	133.53	110.91

a) Provision for Gratuity has been estimated and accounted for as per rules framed in this behalf and as stated in the charter documents of the company. No actuarial valuation has been obtained. Separate and sufficient investment of the amount of gratuity payable has been made in the opinion of the management of the company.Balance in Gratuity A/c 080610100013935 maintained with Bank of India is Rs.1,13,35,393/- as on 31.03.2023

b) Provision for Leave Encashment of Rs.52,84,307/- has been estimated and accounted for considering the balance Leaves as on 31st December 2022.

Note No. 6 : Short-term borrowings

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Loans repayable on demand		
(A) from banks		
(B) from other parties		
(b) Loans and advances from related parties		
(c) Deposits		
(d) Other loans and advances (specify nature)		
Total	0.00	0.00

Note No. 7 : Trade Payables

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
Total outstanding dues of micro enterprises and small enterprises:		
(a) the principal amount remaining unpaid to any supplier at the end of each accounting year		
(b) Interest thereon		
(c) the amount of interest paid by the buyer in terms of section 16 of the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006, along with the amount of the payment made to the supplier beyond the appointed day during each accounting year		
(d) the amount of interest due and payable for the period of delay in making payment (which have been paid but beyond the appointed day during the year) but without adding the interest specified under the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006		
(e) the amount of interest accrued and remaining unpaid at the end of each accountang year		
(f) the amount of further interest remaining due and payable even in the succeeding years, until such date when the interest dues above are actually paid to the small enterprise, for the purpose of disallowance of a deductible expenditure under section 23 of the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006		
Total outstanding dues of creditors other than micro enterprises and small enterprises		
Total	0.00	0.00

h) अनामत ठेवींची रक्कम रु ७६,७३,७३४ पुष्टी व ताळमेळाच्या अधिन आहे. त्यामधील रु ७०२०० गतवर्षात निर्लेखित करण्यात आले असून त्यासाठी कृपया टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ चा देखील संदर्भ घ्यावा.

i) अन्य देय रक्कम रु १६,१५५ पुष्टी व ताळमेळाच्या अधिन आहे. त्यामधील रु १२७५ गतवर्षात निर्लेखित करण्यात आले असून त्यासाठी कृपया टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ चा देखील संदर्भ घ्यावा

टिप्पणी क्रमांक ५ : दीर्घकालीन तरतुदी

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) कर्मचारी लाभांसाठी तरतूद		
- उपदानासाठी तरतूद	80.68	68.15
- रजा वेतनासाठी तरतूद	52.84	42.76
(b) अन्य (स्वरूप स्पष्ट करा)		
एकूण	133.53	110.91

a) कंपनीच्या सनदेच्या दस्तऐवजात नमूद केल्यानुसार व उपदानांच्या संदर्भात तयार केलेल्या नियमावली नुसारच उपदानाची तरतूद अंदाजित करून लेखांकित करण्यात आली आहे. विमागणितीय मुल्यांकन प्राप्त करण्यात आलेले नाही. कंपनीच्या व्यवस्थापनाच्या अभिप्रायानुसार उपदानाच्या देय रकमेपोटी वेगळी व पर्याप्त तरतूद करण्यात आली आहे. दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी बँक ऑफ इंडिया मधील उपदान खाते क्रमांक ०८०६१०१०००१३९३५ मध्ये रक्कम रु १,१३,३५,३९३ शिल्लक आहे.

b) दिनांक ३१ डिसेंबर २०२२ रोजी शिल्लक रजांचा विचार करता रजा रोखीकरणापोटी आवश्यक रक्कम अंदाजित व लेखांकित करून रु ५२,८४,३०७ एवढी तरतूद करण्यात आली आहे.

टिप्पणी क्रमांक ६ : अल्पकालीन कर्जे

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) मागणी नुसार परतफेड योग्य कर्ज		
(A) बँकांकडून		
(B) अन्य पक्षकारांकडून		
(b)संबंधित पक्षकारांकडून कर्जाऊ व अग्रिम रकमा		
(c) ठेवी		
(d) अन्य कर्जाऊ व अग्रिम रकमा (स्वरूप नमूद करावे)		
एकूण	0.00	0.00

टिप्पणी क्रमांक ७ : व्यापारातील प्रदेये

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
सूक्ष्म व लघु उपक्रमांच्या एकूण अदत्त प्रदेये :		
(a) प्रत्येक लेखांकन वर्षाच्या अखेरीस कोणत्याही पुरवठादाराला अदत्त राहणारी मुद्दल रक्कम		
(b) त्यावरील व्याज		
(c) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकसन अधिनियम २००६ मधील कलम २६ नुसार प्रत्येक लेखा वर्षातील नियत दिनांकाच्या नंतर खरेदीदाराने पुरवठादाराला प्रदान केलेल्या व्याजाचे व रकमेचे प्रदान केल्याची रक्कम रु.------------.		
(d) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकसन अधिनियम २००६ मधील कलम २६ नुसार प्रत्येक लेखा वर्षातील नियत दिनांकाच्या नंतर खरेदीदाराने पुरवठादाराला प्रदान केलेल्या विलंबित कालावधीच्या अर्जित व देय व्याजाची रक्कम रु .--------- आहे		
(e) प्रत्येक लेखा वर्षाच्या अखेरीस अर्जित व अदत्त व्याजाची रक्कम रु .-----------. आहे		
(f) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकसन अधिनियम २००६ मधील कलम २३ नुसार कपात योग्य खर्च नामंजूर करण्याच्या प्रयोजनार्थ लघु उपक्रमांना व्याजाचे प्रत्यक्ष प्रदान होण्याच्या दिनांका पर्यंत नंतरच्या वर्षातील अर्जित व देय व्याजाच्या रकमा रु .---------- आहेत		
सूक्ष्म, व लघु उपक्रमांच्या व्यतिरिक्त अन्य देणेदारांची एकूण अदत्त देणी		
एकूण	0.00	0.00

Trading payables aging schedule

Particulars	Outstanding for following periods from due date of payment				
	Less than 1 year	1-2 Year	2-3 Year	More than 3 Year	Total
(i) MSME					
(ii) Others					
(iii) Disputed Dues - MSME					
(iv) Disputed Dues - Others					

Note No. 8 : Other current liabilities

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Current maturities of finance lease obligations		
(b) Interest accrued but not due on borrowings		
(c) Interest accrued and due on borrowings		
(d) Income received in advance		
(e) Unpaid dividends		
(f) Application money received for allotment of securities and due for refund and interest accrued thereon.		
(g) Unpaid matured deposits and interest accrued thereon		
(h) Unpaid matured debentures and interest accrued thereon		
(i) Other payables (specify nature).		
- Grants	29268.79	17577.45
- Salary Payable	0.00	0.38
- Vandhan Scheme, MFP - Nandurbar BO	5.18	0.00
Total	29273.96	17577.83

a) Closing Balance as on 31.03.2023 represents unexpended amount of the grants. Out of the total grants received, amount equal to grant related expenses is released to revenue account and shown in Other Income, and the balance unexpended grant is shown under current liabilities. Also Refer Explanation (d) to Note No - 20 and 21.

b) The funds received under different scheme in F.Y. 22-23 and funds already received in F.Y. 19-20, F.Y.20-21 and F.Y.21- are utilized to a certain extent for the purpose for which it is received and balance is invested in Fixed Deposits.

c) There is no direct nexus between the amounts received under schemes and amount invested in FDR/ kept in savings A/c. The FDR are made of different amounts for different periods at different interest rates. No one to one marking or co relation is apparent from the records maintained.

d) The accounting policy w.r.t. accounting for Grants and Subsidies and Revenue Recognition has been changed during F.Y. 2022-23 with retrospective effect. The previous policy was - Interest realized (received + accrued) from Fixed Deposits made out of amount remaining unspent/unutilized from Grants received was added to the amount of Grant and was not recorded as Income. The said Interest which was added to the Original Grant amount was to be utilized for the purpose for which the Grant was received. However with retrospective from F.Y. 19-20, the said Interest will be recorded as Interest Income in Profit and Loss Account and will not be added to the Grant Amount. Accordingly Interest on FDR/Saving Account of Rs 12,84,94,685 pertaining to F.Y. 19-20, 20-21 and 21-22 which was apportioned to Grant Account in respective Previous Years has been with retrospective effect recorded as Interest Income under Other Income in Profit and Loss Account in F.Y. 2022-23. The Unspent Grant Balance as appearing under Other Current Liabilities is reduced to that extent. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent.

e) The Vandhan MFP Schemewas transferred to Commissioner Tribal Development Department as per G.R. dated 20 May 2022. In respect of Nandurbar Branch, Rs 500000 were recovered on 15-06-2022 along with Interest of Rs 17500 against Non-Refundable Grant. In view of the Management the same is shown as payable to the respective Vandhan Kendra

व्यापारातील कालावधी निहाय प्रदेय अनुसूची

तपशील	प्रदेय दिनांकापासून खालील कालावधीसाठी बाकी			
	१ - २ वर्षे	२ - ३ वर्षे	३ वर्षापेक्षा जास्त	एकूण
(i) सूक्ष्म लघु व मध्यम उद्योग				
(ii) अन्य				
(iii) विवादित प्रदेये - सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग				
(iv) विवादित प्रदेये - अन्य				

टिप्पणी क्रमांक ८ : अन्य चालू दायित्वे

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) वित्तीय भाडेपट्ट्यापोटी दायित्वाच्या चालू परिणतता		
(b)कर्जामुळे देय नसलेले पण अर्जित व्याज		
(c) कर्जाऊ रकमांवरील अर्जित व देय व्याज		
(d) अग्रिम रकमांवर प्राप्त उत्पन्न Income received in advance		
(e) अदत्त लाभांश		
(f) प्रतिभूतींच्या वाटपासाठी अर्जासोबत प्राप्त व परताव्यासाठी देय रकमा व त्यावरील अर्जित व्याज .		
(g) अदत्त मुदत पूर्ण झालेल्या ठेवी व त्यावरील अर्जित व्याज		
(h) अदत्त मुदत समाप्त झालेले कर्जरोखे व त्यावरील अर्जित व्याज		
(i) अन्य प्रदेये (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे).		
- अनुदाने	29268.79	17577.45
- देय वेतन	0.00	0.38
- किरकोळ वनोपज वनधन योजना, - नंदुरबार शाखा	5.18	0.00
एकूण	29273.96	17577.83

a) दिनांक ३१ मार्च २०२३ अखेरची शिल्लक रक्कम म्हणजे अखर्चित अनुदानाची रक्कम असते. एकूण प्राप्त अनुदानापैकी अनुदानाशी संबंधित खारच्या रकमा महसूल खाती वर्ग करून अन्य उत्पन्न म्हणून दर्शविण्यात येतात व अखर्चित अनुदाने चालू दायित्वाच्या अंतर्गत दार्शाविण्यात येतात. टिप्पणी क्रमांक २० व २१ मधील स्पष्टीकरण (ड) देखील संदर्भित करावे .

b) वित्तीय वर्ष २२ -२३ मध्ये विविध योजनांच्या अंतर्गत प्राप्त निधी व वित्तीय वर्ष १९ - २० , वित्तीय वर्ष २० - २१ व वित्तीय वर्ष २१ - २२ मधील अगोदरच प्राप्त रकमा एका विशिष्ट मर्यादे पर्यंत त्या प्राप्त झालेल्या प्रयोजनार्थ वापरून उर्वरित रकमा मुदत ठेवीत गुंतविल्या जातात.

c) योजनांच्या अंतर्गत प्राप्त रकमा आणि मुदतठेवीत गुंतवलेल्या / बचत खात्यात ठेवलेल्या रकमांचा कोणताही थेट असा संबंध नाही. मुदतठेवी या विविध रकमांच्या विविध कालावधीसाठी व विविध व्याजदराने गुंतवलेल्या आहेत. ठेवलेल्या नोंदींवरून कोणत्याही प्रकारचे एकास एक चिन्हांकन किंवा परस्परसंबंध दिसून येत नाही.

d) अनुदाने व महसूल प्रतीबोधनाचे लेखाविषयक धोरण वित्तीय वर्ष २०२२- २३ पासून पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने बदलण्यात आले आहे. अखर्चित / वापर न झालेल्या अनुदानांच्या मुदतठेवी पासून (प्राप्त + अर्जित) प्रत्यक्ष व्याज हे उत्पन्न म्हणून न नोंदविता अनुदानाच्या रकमेत समाविष्ट करण्याचे पूर्वीचे धोरण होते. मूळ अनुदान रकमेत समाविष्ट केले जाणारे सदर व्याज हे ज्या प्रयोजनार्थ अनुदान प्राप्त झाले, त्या प्रयोजनार्थच वापरणे आवश्यक आहे. मात्र सन २०१९ – २० या वित्तीय वर्षापासून पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने सदर व्याजाची रक्कम अनुदान रकमेत समाविष्ट न करता व्याजाचे उत्पन्न म्हणून नफा तोटा पत्रकात नोंद करण्यात येईल. त्यानुसार वित्तीय वर्ष २०१९ – २०, २०२१ – २२ अंड २०२१ – २२ मध्ये प्राप्त झालेल्या मुदतठेवी / बचत खात्यावरील जमा व्याजाची रक्कम रु 12,84,94,685/- हे पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने पूर्ववर्षातील व्याज उत्पन्न म्हणून वित्तीय वर्ष 2022-23 च्या नफा तोटा खात्यात नोंदविण्यात आली. त्यामुळे अन्य दायित्वात दिसणारी अखर्चित रक्कम तेवढ्या प्रमाणात घटेल. पूर्ववर्षातील आकडेवारीचे त्या प्रमाणात पुनर्गठन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही.

e) दिनांक २० मे २०२२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार किरकोळ वनोपज वनधन योजना आयुक्त, आदिवासी विकास विभाग यांच्या कार्यालयाकडे वर्ग करण्यात आली. नंदुरबार शाखेच्या बाबतीत दिनांक १५ जून २०२२ रोजी बिना परतावा अनुदान रकमेच्या बदल्यात रु ५००००० हे व्याजाच्या रक्कम रूपये १७५०० सह वसूल करण्यात आले. त्यामुळे व्यवस्थापनाने सदर रक्कम संबंधित वनधन केंद्राला देय म्हणून दर्शविली आहे.

Note No. 9 : Short-term provisions

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Provision for employee benefits		
Provision for Salary	2.09	1.64
Provision for Bonus	0.35	0.39
Provision for Ex Grasia	0.84	0.90
Provision for 7th Pay - Salary Revision	0.00	18.67
(b) Others (specify nature)		
Audit Fees Payable	8.07	11.11
Accounts Writing Charges payable	5.25	4.48
Government Gurantee Fees Payable against NSFTDC Loan	15.84	12.32
Provision for Postage & Telegram **- Ref Annex H**	0.01	0.04
Provision for Refreshment Expenses **- Ref Annex H**	0.04	0.05
Provision for Telephone Expenses **- Ref Annex H**	0.13	0.08
Provision for Office Cleaning Expenses **- Ref Annex H**	0.00	0.11
Provision for Electricity Expenses **- Ref Annex H**	0.16	0.25
Provision for Office Rent **- Ref Annex H**	0.50	0.60
Provision for Travelling Expenses **- Ref Annex H**	0.35	0.00
Provision for Medical Expenses **- Ref Annex H**	1.34	0.00
Provision for Advertisement Expenses **- Ref Annex H**	0.90	0.00
Provision for Computer Expenses **- Ref Annex H**	0.08	
Provision for Profession Tax Payable (Net)	0.17	0.15
Provision for TDS Payable	0.15	0.01
Provision for Professional Fees Payable	0.43	0.80
Total	36.71	51.60

a) Profession Tax of Rs.17260/- represents tax deducted during previous years but not deposited pertaining to Nandurbar Branch.Further Profession Tax of Rs.2800 is wrongly paid twice by Head Office and shown as recoverable in Previous Yeras has been written off during the current year. Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

टिप्पणी क्रमांक ९ : अल्पकालीन तरतुदी

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) कर्मचारी लाभासाठी तरतुदी		
वेतनासाठी तरतूद	2.09	1.64
अधिलाभांशासाठी तरतूद	0.35	0.39
सानुग्रह अनुदानासाठी तरतूद	0.84	0.90
सातव्या वेतन आयोगानुसार वेतन पुनर्रचनेसाठी तरतूद	0.00	18.67
(b) अन्य (स्वरूप स्पष्ट करावे)		
देय लेखापरीक्षण शुल्क	8.07	11.11
देय लेखांकन शुल्क	5.25	4.48
राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ कर्जावर देय असलेले शासकीय हमी शुल्क	15.84	12.32
डाक व तार खर्चासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.01	0.04
नाश्तापाणी खर्चही तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.04	0.05
दूरध्वनी खर्चाची तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.13	0.08
कार्यालयीन साफसफाईच्या खर्साठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.00	0.11
वीज खर्चासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.16	0.25
कार्यालयीन भाड्यासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.50	0.60
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.35	0.00
वैद्यकीय खर्चासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	1.34	0.00
जाहिरात खर्चासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.90	0.00
संगणक खर्चासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.08	
देय व्यवसाय करासाठी तरतूद - कृपया परिशिष्ट ह संदर्भित करावे	0.17	0.15
देय उद्गम कर कपातीसाठी तरतूद	0.15	0.01
देय व्यावसायिक शुल्कासाठी तरतूद	0.43	0.80
एकूण	36.71	51.60

a) रक्कम रु १७२६० ही नंदुरबार शाखेशी संबंधित गतवर्षामधील व्यवसाय करापोटी कपात केलेली पण भरणा न केलेली रक्कम आहे. तसेच मुख्यालयाने व्यवसाय करापोटी रक्कम रु २८०० चुकीने दोन वेळा भरली असून ती गतवर्षात वसुलीयोग्य दर्शवून चालू वर्षात निर्लेखित करण्यात आली. टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ मधील स्पष्टीकरण (क) चा देखील संदर्भ घ्यावा

Note No. 10 : Property, Plant & Equiqment (Refer Depreciation Schedule) ***(Rupees In Lakhs)***

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Land	0.00	
(b) Buildings	19.23	20.27
(c) Plant and Equipment		
(d) Furniture and Fixtures	0.53	0.57
(e) Vehicles		
(f) Office equipment		
(g) Computer	10.99	1.93
(h) Fax Machine	0.01	0.02
(i) Xerox Machine	4.14	5.05
(j) Inverter & battery	0.73	0.89
(k) Dead Stock	0.03	0.03
(l) Printer	3.90	0.00
Total	39.56	28.76

Note No. 11 : Intangible assets

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Goodwill		
(b) Brands /trademarks		
(c) Computer software		
(d) Mastheads and publishing titles		
(e) Mining rights		
(f) Copyrights, and patents and other intellectual property rights, services and operating rights		
(g) Recipes, formulae, models, designs and prototypes		
(h) Licences and franchise		
(i) Others (specify nature)		
Total	0.00	0.00

Note No. 12 : Non-current investments

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Investment property		
(b) Investments in Equity Instruments		
(c) Investments in preference shares		
(d) Investments in Government or trust securities		
(e) Investments in debentures or bonds		
(f) Investments in Mutual Funds		
(g) Investments in partnership firms		
(h) Other non-current investments (specify nature)		
Total	0.00	0.00

टिप्पणी क्रमांक १० : मिळकत, संयंत्र व उपकरणे (घसारा परिशिष्ट संदर्भित करावे) **(रक्कम रुपये लाख)**

तपशील	**सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी**	**पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी**
(a) जमीन	0.00	
(b)इमारती	19.23	20.27
(c) संयंत्रे व उपकरणे		
(d) लाकूड व खेळण सामान	0.53	0.57
(e) वाहने		
(f) कार्यालयीन उपकरणे		
(g) संगणक	10.99	1.93
(h) फॅक्स यंत्र	0.01	0.02
(i) प्रतिलिपी यंत्र	4.14	5.05
(j) व्यस्तित्र व विजेरी	0.73	0.89
(k) मृत साठा	0.03	0.03
(l) छपाई यंत्र	3.90	0.00
एकूण	39.56	28.76

विप्पानी क्रमांक ११ : अमूर्त मत्ता

तपशील	**सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी**	**पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी**
(a) सदिच्छा		
(b) ब्रान्ड / व्यापारचिन्हे		
(c) संगणक आज्ञावली		
(d) मास्टहेड्स व प्रकाशन योग्य मजकूर		
(e) खनिकर्म अधिकार		
(f) स्वामित्व अधिकार, एकस्व व अन्य बौद्धिक संपदा अधिकार, सेवा व परिचालन अधिकार		
(g) पाककृती, सूत्रे, प्रारूपे, संरचना व आदिरूपे		
(h) अनुज्ञप्ती व विक्री अधिकार		
(i) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
Total	0.00	0.00

टिप्पणी क्रमांक १२ : बिगर चालू गुंतवणुकी

तपशील	**सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी**	**पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी**
(a) गुंतवणूक मिळकत		
(b) साधारण भागपत्रात गुंतवणूक		
(c) प्राधान्य भागात गुंतवणूक		
(d) शासकीय किंवा न्यासांच्या प्रतीभूतीमधील गुंतवणूक		
(e) कर्जरोखे किंवा बंधपत्रातील गुंतवणूक		
(f) म्युच्युअल फंड्स मधील गुंतवणूक		
(g) भागीदारी संस्थांमधील गुंतवणूक		
(h) अन्य बिगर चालू गुंतवणुकी (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
एकूण	0.00	0.00

Note No. 13 : Long-term loans and advances

Particulars	Figures as at the end of current reporting period			Figures as at the end of the previous reporting period		
	Secured, Considered Good	Unsecured Considered Good	Doubtful	Secured, Considered Good	Unsecured Considered Good	Doubtful
(a) Capital Advances						
(b) Loans and advances to related parties						
(c) Other loans and advances (specify nature)						
- Loan to Benificiaries under different schemes **- Ref Annex I**	7137.77	3201.70	0.00	6844.83	2842.72	0.00
- Advance to Staff **- Ref Annex J**	0.00	11.25	0.00	0.00	8.96	0.00
- Other Advances **- Ref Annex K**	0.00	0.01	0.00	0.00	0.14	0.00
- Other Advances - Birsa Munda Sahakari Sutgirni	0.00	75.00	0.00	0.00	75.00	0.00
- Other Advances - Javhar BO **- Ref Annex L**	0.00	0.15	0.00	0.00	0.15	0.00
- Other Advances - Yavatmal BO **- Ref Annex M**	0.00	0.59	0.00	0.00	0.27	0.00
- Other Advances - HO **- Ref Annex N**	0.00	2.85	0.00	0.00	0.00	0.00
- Advance under dispute - D.C.Nagbhire	0.00	4.65	0.00	0.00	4.65	0.00
- Advances under dispute - HO **- Ref Annex O**	0.00	96.75	0.00	0.00	96.75	0.00
- Advances under dispute - Dharani BO	0.00	5.90	0.00	0.00	5.90	0.00
Total	7137.77	3398.85	0.00	6844.83	3034.55	0.00

a) Old Schemes - There are 5097 (Prev Year 5127) borrowers having debit balance amounting to Rs. 90,20,32,130/- (Prev Year Rs.87,23,38,348/-) and 664 (Prev Year 635) borrowers having credit balance amounting to Rs. 74,51,271/- (Prev Year Rs.74,17,216/-). Thus, company has total 5761 (Prev Year 5762) beneficiaries from whom net sum of Rs. 89,45,80,858/- (Prev Year Rs. 86,49,21,132/-) is recoverable.

During the year there are no recovery in 5013 (Prev Year 5016) borrower account having balance Rs. 88,40,43,480/- (Prev Year Rs. 84,51,05,882/-). This constitutes 98.35% (Prev Year 97.83%) number of borrowers having debit balance and 98.01% (Prev Year 96.88%) in terms of amount recoverable from the borrowers.

New Schemes - There are 768 (Prev Year 539) borrowers having debit balance amounting to Rs.13,16,59,906/- (Prev Year Rs. 9,64,16,692/-) and 16 (Prev Year 2) borrowers having credit balance amounting to Rs.2,55,500/- (Prev Year Rs. 55,500/-). Thus, company has total 784 (Prev Year 541) beneficiaries from whom net sum of Rs.13,16,59,906/- (Prev Year Rs. 9,63,61,192/-) is recoverable.

During the year there are no recovery in 185 (Prev Year 302) borrower account having balance Rs. 2,88,42,770/- (Prev Year Rs. 5,15,35,560/-). This constitutes 24.09% (Prev Year 56.03) number of borrowers having debit balance and 21.86 (Prev Year 53.45) in terms of amount recoverable from the borrowers.

b) The loans to beneficiaries are subject to confirmation and reconciliation, if any. Interest on Loans given to beneficiaries is calculated at simple interest on average quarterly outstanding balance net of repayment or recoveries. The Interest rate applied for the beneficiaries under different schemes has been adopted on the basis of rules framed in this behalf.

c) Loans sanctioned against mortgage of the property has been considered as secured. However, details of physical verification, present valuation and insurance of the security is not on record.. Out of the loans to beneficiaries Unsecured loans as on Balance Sheet date are Rs.32,01,70,045/- as against Rs. 28,42,72,271/- for the preceding financial year.

d) The management is of the opinion that all loans are good and hence, no provision for doubtful loans has been made. However, provision for Unrealized Interest has been made. Unrealized interest is added in loan accout balance of each beneficiary. If the balance of Interest Suspense account is reduced from the loan balance then the resulting figure of loan balance will be Rs. 67,33,51,166/- which is 65.12% of total loan balance.The recoveries from the benificiaries are first applied against the outstanding interest balance and balance if any is apportioned against the outstanding principle.

e) The balance of Loans to beneficiaries under different schemes of Rs.10,33,94,7536/- does not include amount of loan given to the beneficiaries to whom the benifit under the respective schemes has been provided but the payment for the same has not been made to the vendor. Such amounts can not be determined. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

f) Other Advances mainly include Staff Advances and Party Advances. Staff Advances are pending for approval of diaries. Party Advances are pending on account of various disputes in supplies made by them and terms and conditions of supply. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

टिप्पणी क्रमांक १३ : दीर्घकालीन कर्ज व अग्रिम

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी			पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी		
	सुरक्षित व चांगली मानलेली	असुरक्षित तरीही चांगली मानलेली	संशयास्पद	सुरक्षित व चांगली मानलेली	असुरक्षित तरीही चांगली मानलेली	संशयास्पद
(a) भांडवली अग्रिम रकमा						
(b) संबंधित पक्षकारांना कर्जे व अग्रिम रकमा						
(c) अन्य कर्जे व अग्रिम (स्वरूप विनिर्दिष्ट करा)						
- लाभार्थ्यांना विविध योजनांच्या अंतर्गत कर्जे - **परिशिष्ट आय संदर्भित करावे**	7137.77	3201.70	0.00	6844.83	2842.72	0.00
- कर्मचाऱ्यांना अग्रिम रकमा - **परिशिष्ट ज चा संदर्भ घ्यावा**	0.00	11.25	0.00	0.00	8.96	0.00
- अन्य अग्रिम रकमा - **परिशिष्ट क चा संदर्भ घ्यावा**	0.00	0.01	0.00	0.00	0.14	0.00
- अन्य अग्रिम रकमा - बिरसा मुंडा सहकारी सूतगिरणी	0.00	75.00	0.00	0.00	75.00	0.00
- अन्य अग्रिम रकमा - जव्हार शाखा परिशिष्ट ल चा संदर्भ घ्यावा	0.00	0.15	0.00	0.00	0.15	0.00
- अन्य अग्रिम रकमा -यवतमाळ शाखा - **परिशिष्ट म चा संदर्भ घ्यावा**	0.00	0.59	0.00	0.00	0.27	0.00
- अन्य अग्रिम रकमा - मुख्यालर - **परिशिष्ट न चा संदर्भ घ्यावा**	0.00	2.85	0.00	0.00	0.00	0.00
- वादातील अग्रिम रकमा - डी सी नागभिरे	0.00	4.65	0.00	0.00	4.65	0.00
- वादातील अग्रिम रकमा - मुख्यालय - **परिशिष्ट ओ चा संदर्भ घ्यावा**	0.00	96.75	0.00	0.00	96.75	0.00
- वादातील अग्रिम रकमा - धरणी शाखा	0.00	5.90	0.00	0.00	5.90	0.00
Total	7137.77	3398.85	0.00	6844.83	3034.55	0.00

a) जुन्या योजना - रक्कम रु ९०,२०,३२,१३० (गतवर्षी ८७,२३,३८,३४८) नावे शिल्लक असलेले ५०९७ (गतवर्षी ५१२७) कर्जदार असून रक्कम रु ७४,५१,२७१ (गतवर्षी रु ७४,१७,२१६) जमा रक्कम असलेले ६६४ (गतवर्षी ६३५) कर्जदार आहेत. अशा पद्धतीने कंपनीने एकूण ५७६१ (गतवर्षी ५७६२) कर्जदारांकडून रु ८९,४५,८०,८५८ (गतवर्षी रु ८६,४९,२१,१३२) एवढी निव्वळ रक्कम वसूल करायची आहे. .

वर्षात ५०१३ (गतवर्षी ५०१६) कर्जाऊ खात्यात रक्कम रु ८८,४०,४३,४८० (गतवर्षी रु ८४,५१,०५,८८२) शिल्लक होती. म्हणजेच नावे रक्कम असलेल्या कर्जदारांची टक्केवारी ९८.३५ % (गतवर्षी ९७.८३ %) असून कर्जदारांकडून वसुली योग्य रकमेच्या बाबतीत हीच टक्केवारी ९८.०१ % (गतवर्षी ९६.८८ %) आहे . .

नवीन योजना - रक्कम रु १३,१६,५९,९०६ (गतवर्षी ९,६४,१६,६९२) नावे शिल्लक असलेले ७६८ (गतवर्षी ५३९) कर्जदार असून रक्कम रु २,५५,५०० (गतवर्षी रु ५५,५००) जमा रक्कम असलेले १६ (गतवर्षी २) कर्जदार आहेत. अशा पद्धतीने कंपनीने एकूण ७८४ (गतवर्षी ५४१) कर्जदारांकडून रु १३,१६,५९,९०६ (गतवर्षी रु ९,६३,६१,१९२) एवढी निव्वळ रक्कम वसूल करायची आहे. .

वर्षात १८५ (गतवर्षी ३०२) कर्जाऊ खात्यात रक्कम रु २,८८,४२,७७० (गतवर्षी रु ५,१५,३५,५६०) शिल्लक होती. म्हणजेच नावे रक्कम असलेल्या कर्जदारांची टक्केवारी २४.०९ % (गतवर्षी ५६.०३ %) असून कर्जदारांकडून वसुली योग्य रकमेच्या बाबतीत हीच टक्केवारी २१.८६ % (गतवर्षी ५३.४५ %) आहे

b) लाभार्थ्यांना कर्जे ही पुष्टी व ताळमेळाच्या (असल्यास) अधीन आहेत. वसुली किंवा परतफेड झालेली रक्कम वजा करून तिमाही सरासरी शिल्लक रकमेवर लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जाच्या व्याजाची परिगणना करण्यात येते. विविध योजनांच्या अंतर्गत आखलेल्या नियमावलीनुसार लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जापोटी त्यांच्याकडून व्याजदर आकारला जातो.

c) मिळकत गहाण ठेवून मंजूर झालेली कर्जे सुरक्षित असल्याचे मानण्यात आले आहे. मात्र गहाण मिळकतीची प्रत्यक्ष पडताळणी, सद्य मुल्यांकन व विमा याबाबतचे तपशील कुठेही नोंदविलेले नाहीत. विगत वित्तवर्षात लाभार्थ्यांना दिलेल्या रु २८,४२,७२,२७१ कर्जाच्या तुलनेत ताळेबंदाच्या दिनांकाला तेच कर्ज रु ३२,०१,७०,०४५ इतके आहे

d) सर्व कर्जे चांगली असल्यामुळे संशयित कर्जांसाठी कोणतीही तरतूद करण्यात आली नसल्याचा व्यवस्थापनाचा अभिप्राय आहे. मात्र वसूल न झालेल्या व्याजासाठी तरतूद केली आहे. वसूल न झालेले व्याज प्रत्येक लाभार्थ्याच्या कर्ज खात्यातील शिल्लक रकमेत समाविष्ट करण्यात येते. निलंबित व्याजाचा आकडा शिल्लक कर्जाच्या रकमेतून वजा केल्यास उर्वरित कर्ज रक्कम शिल्लक रु ६७,३३,५१,१६६ असून ती एकूण शिल्लक रकमेच्या ६५.१२ % आहे. लाभार्थ्यांकडून प्राप्त होणारी वसुलीची रक्कम प्रथम थकीत व्याजाकडे आणि त्यानंतर मुद्दलाकडे वर्ग करण्यात येते.

e) लाभार्थ्यांना विविध योजनांच्या अंतर्गत दिलेल्या कर्जाच्या रु १०,३३,९४,७५३६ रकमेत ज्या लाभार्थ्यांना त्या त्या योजनेच्या अंतर्गत लाभ देण्यात आला पण विक्रेत्यांना प्रदान न केलेल्या रकमा समाविष्ट नाहीत. सदर रकमा निर्धारित करता येत नाहीत. सदर रकमांचा शोध घेऊन त्यांचा ताळमेळ साधून यथोचित वर्गीकरण होणे आवश्यक आहे.

f) अन्य अग्रिम रकमांमध्ये कर्मचाऱ्यांना व अन्य पक्षकारांना दिलेल्या अग्रिम रकमा समाविष्ट आहेत. कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या अग्रिम रकमा या रोजनिशीच्या मान्यतेसाठी प्रलंबित आहेत. तर पक्षकारांनी केलेल्या पुरवठ्यातील विविध वाद व पुरवठ्याच्या अटी शर्तीमुळे अन्य पक्षकारांना दिलेल्या अग्रिम रकमा प्रलंबित आहेत. सदर रकमा शोधून त्यांचा ताळमेळ साधून उचित वर्गीकरण होणे आवश्यक आहे.

Note No. 14 : Other non-current assets

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(i) Long-term Trade Receivables (including trade receivables on deferred credit terms)		
(ia) Security Deposits **- Ref Annex P**	0.27	0.27
(ii) Others (specify nature)		
- Stock of Toolkits	0.00	29.01
Total	0.27	29.28

a) Stock of Toolkits of Rs 29,01,144/- was written off during the year. Also Refer Explanation (c) to Note No - 20 , 21 and 25.

Note No. 15 : Trade Receivables

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a)Trade Receivables outstanding for a period exceeding		
six months from the date they are due for payment		
Secured, considered good		
Unsecured , considered good		
Doubtful less allowances for bad and doubtful debts		
(b)Trade Receivables outstanding for a period not exceeding		
six months from the date they are due for payment		
Secured, considered good		
Unsecured , considered good		
Doubtful less allowances for bad and doubtful debts		
Total	0.00	0.00

Trade Receivables ageing schedule for trade receivables outstanding

	Outstanding for following periods from due date of payment				
Particulars	6 months - 1 year	1-2 Years	2-3 Years	More than 3 Years	Total
(i) Undisputed Trade Receivables - Considered good					
(ii) Undisputed Trade Receivables - Considered doubtful					
(iii) Disputed Trade Receivables - Considered good					
(iv) Disputed Trade Receivables - Considered doubtful					

Note No. 16 : Cash and Cash Equivalents

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Balances with banks	17998.48	2611.69
(b) Cheques, drafts on hand		
(c) Cash on hand	0.55	0.33
(d) Others (specify nature)		
- Balances in FDR with Bank - Having Maturity upto 1 year	12780.11	22147.50
- Accrued Interest on FDR	365.63	467.62
Total	31144.77	25227.14

a) Bank Balances are subject to reconciliation, if any.

b) Bank Balances at some branches include balance of non operative accounts for which no statement are available. However balance on these accounts as per books is negligible.

c) Physical verification of Cash in hand has not been carried out.

d) Balances in FDR Account held in different banks are subject to third party confirmations

टिप्पणी क्रमांक १४ : अन्य बिगर चालू मत्ता

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(i) व्यापारातील दीर्घकालीन प्राप्तव्ये (विलंबित उधारीसह))		
(ia) अनामत ठेवी - परिशिष्ट प संदर्भित करावे	0.27	0.27
(ii) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
- अवजारांच्या संचांचा साठा	0.00	29.01
एकूण	0.27	29.28

a) वर्षामध्ये औजारांच्या संचांचा साठा रु २९,०१,१४४ निर्लेखेत करण्यात आला. टिप्पणी क्रमांक २०, २१ व २५ मधील स्पष्टीकरण (क) संदर्भित करावे

टिप्पणी क्रमांक १५ : व्यापारातील प्राप्तव्ये

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a)प्रदेय दिनांकापासून सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी थकीत असलेली व्यापारातील प्राप्तव्ये		
तारणासह व विश्वासार्ह		
विना तारण परंतु विश्वासार्ह		
संशयित वजा अविश्वासार्ह व संशयित देण्यांसाठी भत्ता		
(b)प्रदेय दिनांकापासून सहा महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीसाठी थकीत असलेली व्यापारातील प्राप्तव्ये		
तारणासह व विश्वासार्ह		
विना तारण परंतु विश्वासार्ह		
संशयित वजा अविश्वासार्ह व संशयित देण्यांसाठी भत्ता		
एकूण	0.00	0.00

व्यापारातील प्राप्तव्य बाकी असलेल्या रकमांची कालावधीनुसार विगतवारी

	प्रदेय दिनांकापासून बाकी असलेला कालावधी				
तपशील	६ महिने - १ वर्ष	१ - २ वर्षे	२- ३ वर्षे	तीन वर्षापेक्षा जास्त	एकूण
(i) विश्वासार्ह असलेली वादविरहित व्यापार प्राप्तव्ये					
(ii) संशयित वाटणारी वादविरहित व्यापार प्राप्तव्ये					
(iii) विश्वासार्ह वाटणारी वादातील व्यापार प्राप्तव्ये					
(iv) संशयित वाटणारी वादातील व्यापार प्राप्तव्ये					

टिप्पणी क्रमांक १६ : रोकड व रोकड समतुल्य

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) बँकांमधील शिल्लक	17998.48	2611.69
(b) हातातील धनादेश व धनाकर्ष		
(c) हातातील रोकड रक्कम	0.55	0.33
(d) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
- एक वर्ष मुदतीच्या बँकेतील मुदत ठेव खात्यातील शिल्लक रक्कम	12780.11	22147.50
- मुदतठेवीवरील अर्जित व्याज	365.63	467.62
एकूण	31144.77	25227.14

a) बँकातील शिल्लक रकमा या ताळमेळाच्या अधीन आहेत.

b) काही शाखांमधील बँक शिल्लक रकमांमध्ये तेथील अपरीचालीत खात्यातील शिल्लक रकमा समाविष्ट असून त्याचे विवरण उपलब्ध नाही. मात्र लेख्यानुसार सदर खात्यातील रक्कम नगण्य आहे .

c) हातातील रोकड रकमेची प्रयाक्ष खातरजमा करण्यात आलेली नाही.

d) विविध बँकांमधील मुदतठेव खात्यातील शिल्लक रकमा या संबंधित बँकांच्या स्वतंत्र पुष्टी व पडताळणीच्या अधीन आहेत.

Note No. 17 : Short-term loans and advances

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Loans and advances to related parties (giving details thereof);		
(a) Secured, considered good;		
(b) Unsecured, considered good;		
(c) Doubtful.		
(b) Others (specify nature) -		
(a) Secured, considered good;		
(b) Unsecured, considered good **(Ref Annex Q)**	602.91	253.13
(k) Doubtful.		
Total	602.91	253.13

a) Considering the purpose of the Vandhan MFP scheme and in view of the management the same had been clubbed under Short Term Loans and advances in Previous Years. Further no such Interest has been charged or recovered from the Branches/VDKs during F.Y. 22-23 except in case of Junnar Branch where interest of Rs.34995/- was recovered on some instances . The said scheme is transferred to Commissioner Tribal Development Department as per G.R. dated 20 May 2022.

Note No. 18 : Other current assets (specify nature)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
HO and BO Inter Balance - Short Term **(Refer Annex C)**	0.00	15.91
SNA A/c - Tribal Commissioner (SCA & PVTG)	7737.15	
Total	7737.15	15.91

a) The purpose of SCA and PVTG Schemes include distribution of funds for Health, Education & Livelihood Enhancement, Creation of basic infrastructure in Tribal Villages, baisc needs and sustainable livelihood. Considering the purpose of the scheme, the nature of transactions, and role of the company in implementing the Scheme, the same has been clubbed under Other Current Assets.

Note No. 19 : Contingent liabilities and commitments (to the extent not provided for)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(i) Contingent liabilities		
(a) Claims against the company not acknowledged as debt;		
(b) Guarantees;		
(c) Other money for which the company is contingently liable.		
(ii) Commitments		
(a) Estimated amount of contracts remaining to be executed on capital account and not provided for;		
(b) Uncalled liability on shares and other investments partly paid;		
(c) Other commitments (specify nature).		
Total	0.00	0.00

टिप्पणी क्रमांक १७ : अल्पकालीन कर्जे व अग्रिम रकमा

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) संबंधित पक्षकारांना कर्जे व अग्रिम रकमा (सर्व तपशिलासह);		
(a) तारणासह व विश्वासार्ह ;		
(b) विना तारण पण विश्वासार्ह		
(c) संशयित		
(b) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे) -		
(a) तारणासह व विश्वासार्ह ;		
(b) विना तारण पण विश्वासार्ह	602.91	253.13
(c) संशयित		
एकूण	602.91	253.13

a) किरकोळ वनोपज वनधन योजनेचे स्वरूप लक्षात घेऊन विगतवर्षांमध्ये अल्पकालीन मुदती कर्जे व अग्रिम रकमांच्या सोबत एकत्रीकरण करण्यात आले होते. वित्त वर्ष २०२२- २३ अध्ये काही प्रसंगी जुन्नर शाखेकडून वसूल करण्यात आलेली व्याजाची रक्कम रु ३४९९५ वगळता कोणत्याही शाखेकडून / वनोपज विकसन केंद्राकडून कोणतेही व्याज आकारण्यात किंवा वसूल करण्यात आलेले नाही. दिनांक २० मे २०२२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार सदर योजना आदिवासी विकास विभागाच्या आयुक्तांकडे वर्ग करण्यात आली आहे.

टिप्पणी क्रमांक १८ : अन्य चालू मत्ता (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
अल्पकालीन मुख्यालय व शाखा कार्यालय यामधील शिल्लक **(परिशिष्ट क संदर्भित करावे)**	0.00	15.91
एकल शीर्षस्थ अभिकरण खाते - आदिवासी आयुक्त (एकल शीर्षस्थ खाते व विशिष्ट भेद्य आदिवासी गट)	7737.15	
एकूण	7737.15	15.91

a)

आदिवासी गावामध्ये मुलभूत पायाभूत सुविधा विकसित करणे, मुलभूत गरजा निर्माण करण्यासाठी तसेच आरोग्य, शिक्षण व उपजीविकेत सुधारणा, हे एकल शीर्षस्थ खाते व विशिष्ट भेद्य आदिवासी गट योजनेचे प्रयोजन आहे. योजनेचे प्रयोजन , व्यवहारांचे स्वरूप व योजनेच्या कार्यान्वयनातील कंपनीची भूमिका लक्षात घेता अन्य चालू मत्ता खाते शीर्षाच्या सोबत एकत्रीकरण करण्यात आले आहे.

टिप्पणी क्रमांक १९ : (तरतूद न केलेली) आकस्मिक दायित्वे व प्रतिबद्धता

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(i) आकस्मिक दायित्वे		
(a) देणे म्हणून मान्य न केलेले कंपनी विरुद्धचे दावे ;		
(b) हमी		
(c) कंपनीला आकस्मिकरित्या दायित्व उद्भवू शकेल अशा अन्य रकमा .		
(ii) प्रतिबद्धता		
(a) भांडवली खात्यावर निष्पादित करावयाच्या परतु तरतूद न केलेल्या कंत्राटांच्या अंदाजे रकमा ;		
(b) अंशतः भरणा केलेली भाग व अन्य गुंतवणुकीतील अनावश्यक दायित्वे ;		
(c) अन्य प्रतिबद्धता (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे).		
एकूण	0.00	0.00

(Rupees In Lakhs)

Note No. 20 : Revenue from Operations

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Sale of products	-	-
(b) Sale of services	-	-
(c) Other operating revenues -		
Interest on Loan to Benificiaries		
Total Accrued/Receivable	388.67	340.11
Less: Unrealized Interest	335.73	325.20
Total Interest Realized - (a)	52.94	14.91
Interest on MFP (VDVK) Scheme - (b)	0.35	0.37
Sale of Loan Application & Tender Forms - (c)	0.01	0.00
2% Management Share in Grant Administration Retained - (d)	38.60	0.00
Grants Received (under CCD / Vandhan / BAIF schemes, etc) - (e)	1272.35	0.00
Total - (a)+(b)+(c)+(d)+(e)	**1364.25**	**15.28**

Note No. 21 : Other Income

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Interest Income (in case of a company other than a finance company)		
- Interest on FDR & Savings Bank Account	2284.27	355.09
(b) Dividend Income	-	-
(c) Net gain/loss on sale of investments	-	-
(d) Other non-operating income (net of expenses directly attributable to such income)		
- Management Subsidy from State Government	212.50	200.00
- Sale of Loan Application & Tender Forms	0.00	0.06
- Old o/s Balances (Cr) Written off	210.59	0.02
- Management Cost Received	0.00	0.00
- Grants (CCD / Vandhan / BAIF, etc)	0.00	1086.13
Total	**2707.36**	**1641.30**

a) The accounting policy w.r.t. accounting for Grants and Subsidies and Revenue Recognition has been changed during F.Y. 2022-23 with retrospective effect. The previous policy was - Interest realized (received + accrued) from Fixed Deposits made out of amount remaining unspent/unutilized from Grants received was added to the amount of Grant and was not recorded as Income. The said Interest which was added to the Original Grant amount was to be utilized for the purpose for which the Grant was received. However with retrospective from F.Y. 19-20, the said Interest will be recorded as Interest Income in Profit and Loss Account and will not be added to the Grant Amount. Accordingly Interest on FDR/Saving Account of Rs 12,84,94,685 pertaining to F.Y. 19-20, 20-21 and 21-22 which was apportioned to Grant Account in respective Previous Years has been with retrospective effect recorded as Interest Income under Other Income in Profit and Loss Account in F.Y. 2022-23. The Unspent Grant Balance as appearing under Other Current Liabilities is reduced to that extent. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent.

b) In view of the Management, in respect of Grants Received, SAVVMM is eligible to retain 2% of funds towards administration cost. Rs 3860152 were retained by SAVVMM during F.Y. 2022-23 against several grants received and the same is recorded as Other Operating Revenue

c) The Credit/Debit balances under different accounts Presented under Long-term loans and advances, Other non-current assets, Cash and Cash Equivalents, Other Long-term Liabilities, Other current liabilities, Short-term provisions were outstanding since many years and which were subject to reconciliation and an appropriate effect had to be given in the Books of accounts. Considering the nature of item, its recoverability or liability to pay, outstanding days and management view, the same have been written off during F.Y. 2022-23. Consequently in the Balance Sheet - Long-term loans and advances decreased by Rs 2,78,161/-, Other non-current assets decreased by Rs 29,01,734/-, Cash and Cash Equivalents increased by Rs 16,962/-, Other Long-term Liabilities decreased by Rs 1,26,76,088/-, Other current liabilities decreased by Rs 19,755/-, Short-term provisions decreased by Rs 1,24,155/-, and in the Profit and Loss Account - Old o/s Balances (Cr) Written off increased by Rs 2,10,56,424/- and Old Balances (Dr) Written off Increased by Rs 1,13,99,359/-. Hence the Net Impact is Increse in Profit by Rs 96,57,065/-.

d) The income earning activities such as Sale of Loan application/Tender forms, 2% Management Share in Grant Administration, Grants Received are incidental or ancillary to the main objects of the Company. Hence including the income from such activities in Other Operating Revenue will result in fairer and more appropriate disclosure and presentation of the items in the financial statements. Hence the same have been regrouped in F.Y. 2022-23. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent.

(रक्कम रुपये लाख)

टिप्पणी क्रमांक २० : परिचालनातून महसूल

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) उत्पादनांची विक्री	-	-
(b) सेवांची विक्री	-	-
(c) परिचालनापासून अन्य महसूल -		
लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज		
एकूण अर्जित / प्राप्तव्य	388.67	340.11
वजा : अवसूल व्याज	335.73	325.20
वसूल झालेले एकूण व्याज - (a)	52.94	14.91
किरकोळ वनोपज (वनधन विकास केंद्र) योजनेवरील व्याज - (b)	0.35	0.37
कर्ज अर्ज व निविदा अर्जांची विक्री - (c)	0.01	0.00
अनुदान प्रशासनातील राखून ठेवलेला २ % व्यवस्थापन हिस्सा 2% - (d)	38.60	0.00
(समुदाय विकसन केंद्र / वनधन / भारत कृषी उद्योग न्यास योजनांच्या अंतर्गत) प्राप्त अनुदाने - (e)	1272.35	0.00
एकूण - (a)+(b)+(c)+(d)+(e)	**1364.25**	**15.28**

टिप्पणी क्रमांक २१ : अन्य उत्पन्न

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) (वित्तीय कंपनीच्या व्यतिरिक्त अन्य कंपनीच्या बाबत) व्याज उत्पन्न		
- बँकेतील मुदतठेवी व बचत खात्यावरील व्याज	2284.27	355.09
(b) लाभांशाचे उत्पन्न	-	-
(c) गुंतवणूक विक्रीवरील निव्वळ नफा / तोटा	-	-
(d) (खर्च वजा जाता निव्वळ प्रत्यक्ष उत्पन्न विचारात घेता येईल असे) अन्य अपरीचालीत उत्पन्न		
- राज्य शासनाकडून व्यवस्थापन अनुदान	212.50	200.00
- कर्ज अर्ज व निविदा अर्जांची विक्री	0.00	0.06
- निर्लेखित केलेल्या जुन्या बाकी शिल्लक (जमा) रकमा	210.59	0.02
- प्राप्त व्यवस्थापन खर्च	0.00	0.00
- (समुदाय विकसन केंद्र / वनधन / भारत कृषी उद्योग न्यास योजनांच्या अंतर्गत) प्राप्त अनुदाने	0.00	1086.13
Total	**2707.36**	**1641.30**

a) अनुदाने व महसूल प्रतीबोधनाचे लेखाविषयक धोरण वित्तीय वर्ष २०२२- २३ पासून पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने बदलण्यात आले आहे. अखर्चित / वापर न झालेल्या अनुदानांच्या मुदतठेवी पासून (प्राप्त + अर्जित) प्रत्यक्ष व्याज हे उत्पन्न म्हणून न नोंदविता अनुदानाच्या रकमेत समाविष्ट करण्याचे पूर्वीचे धोरण होते. मूळ अनुदान रकमेत समाविष्ट केले जाणारे सदर व्याज हे ज्या प्रयोजनार्थ अनुदान प्राप्त झाले, त्या प्रयोजनार्थच वापरणे आवश्यक आहे. मात्र सन २०१९ – २० या वित्तीय वर्षापासून पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने सदर व्याजाची रक्कम अनुदान रकमेत समाविष्ट न करता व्याजाचे उत्पन्न म्हणून नफा तोटा पत्रकात नोंद करण्यात येईल. त्यानुसार वित्तीय वर्ष २०१९ – २०, २०२१ – २२ अंड २०२१ – २२ मध्ये प्राप्त झालेल्या मुदतठेवी / बचत खात्यावरील जमा व्याजाची रक्कम रु 12,84,94,685/- हे पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने पूर्ववर्षातील व्याज उत्पन्न म्हणून वित्तीय वर्ष 2022-23 च्या नफा तोटा खात्यात नोंदविण्यात आली. त्यामुळे अन्य दायित्वात दिसणारी अखर्चित रक्कम तेवढ्या प्रमाणात घटेल. पूर्ववर्षातील आकडेवारीचे त्या प्रमाणात पुनर्गठन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही

b) व्यवस्थापनाच्या अभिप्रायानुसार प्राप्त अनुदानातून २ % रक्कम प्रशासन खर्च म्हणून बाजूला ठेवण्यास शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित पात्र आहे. त्यानुसार शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांनी वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ मध्ये प्राप्त विविध अनुदानातून प्रशासन खर्चापोटी रक्कम रु ३८६०१५२ अन्य परिचालन महसूल खाती वर्ग केली आहे.

c) दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम रकमा, अन्य बिगर चालू मत्ता, रोकड व रोकड समतुल्य, अन्य दीर्घकालीन दायित्वे, अन्य चालू दायित्वे, अल्पकालीन तरतुदी अंतर्गत सादर विविध खात्यातील जमा / नावे शिल्लक रकमा अनेक वर्षापासून बाकी आणि ताळमेळाच्या अधीन होत्या व त्यामुळे लेख्यांमध्ये त्यांचे समुचित वर्गीकरण करणे आवश्यक होते. प्रत्येक बाबीचे स्वरूप, वसुलीयोग्यता किंवा प्रदानाचे दायित्व, बाकीचा कालावधी व व्यवस्थापनाच्या दृष्टिकोनाचा विचार करून वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ मध्ये उपरोक्त रकमा निर्लेखित करण्यात आल्या आहेत. परिणामी ताळेबंदात दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम रकमा रु २,७८,१६१, अन्य बिगर चालू मत्ता रु २९,०१,७३४ , रोकड व रोकड समतुल्य रक्कम रु १६९६२ , दीर्घकालीन दायित्वे रु, १,२६,७६,०८८, अन्य चालू दायित्वे रु १९७५५ , अल्पकालीन तरतुदी रु १,२४,१५५ ने घटल्या असून नफा तोटा खात्यात जुन्या खात्यातील निर्लेखित जमा रकमा रु २,१०,५६,४२४ व नावे रकमा रु १,१३,९९,३५९ ने वाढल्या आहेत. त्यामुळे नफ्यामध्ये रु ९६,५७,०६५ एवढी निव्वळ वाढ झाली आहे.

d) कर्ज अर्ज / निविदा अर्जांची विक्री, प्रशासन अनुदानातील २ % व्यवस्थापन हिस्सा, प्राप्त अनुदाने हे उत्पन्नाचे स्त्रोत कंपनीच्या मुख्य उद्दिष्टांच्या अनुषंगीक किंवा सहायक आहेत. त्यामुळे सदर उत्पन्न परिचालनातून अन्य महसूल खाती वर्ग केल्यामुळे वित्तीय विवरणात अधिक न्याय्य व समुचित प्रकटने व सादरीकरण होईल. त्यामुळे वित्तीय वर्ष २०२२- २३ मध्ये त्यांचे पुनर्गटन करण्यात आले आहे. मात्रविगतवर्षातील रकमांचे त्या मानाने पुनर्गटन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही.

e) In the previous years, the Interest receivable on the loan given to beneficiaries under several schemes was recorded as Interest Income under Other Operating Revenue in Profit/Loss Account and the provision of unrealised interest was recorded as Expense under Other Expenses in Profit & Loss Account. From F.Y. 2022-23, the same have been netted off and disclosed as Total Realised Interest (on loans to beneficiaries) in Interest Income under Other Operating Revenue in Profit and Loss Account. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent.

Note No. 22 : Change in Inventories

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
Finished Goods		
Inventory at the beginning of the year	-	-
Inventory at the end of the year	-	-
Increase or Decrease in Inventory	-	-
Work-in-Progress		
Inventory at the beginning of the year	-	-
Inventory at the end of the year	-	-
Increase or Decrease in Inventory	-	-
Stock in Trade		
Inventory at the beginning of the year	-	-
Inventory at the end of the year	-	-
Increase or Decrease in Inventory	-	-
Total Inventory at the beginning of the Year	-	-
Total Inventory at the end of the Year	-	-

Note No. 23 : Employee Benefit Expenses

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(i) Salaries and wages		
- Salary and Allowance	115.12	32.96
- Bonus	0.35	0.46
- Ex- Gratia	0.84	0.90
- Leave Salary	10.08	8.71
- Gratuity	12.53	20.62
(ii) Contribution to provident and other funds		
- Employers Contribution to FPF @ 8.33%	2.18	2.27
- Employers Contribution to CPF @ 3.67%	0.96	1.00
- Employers Contribution to Adm DILS @ 1.1%	0.17	0.18
- Employers Contribution to Adm @ 0.5%	0.13	0.14
(iii) expense on Employee Stock Option Scheme (ESOP) and Employee Stock Purchase Plan (ESPP)	-	
(iv) Medical Expenses	1,55,339.00	-
Total	**143.93**	**67.22**

Note No. 24 : Finance Costs

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Interest expense		
- Interest on Loan - NSTFDC	37.00	35.14
(b) Other borrowing costs	-	
(c) Applicable net gain/loss on foreign currency transactions and translation	-	
Total	**37.00**	**35.14**

e) विगतवर्षांमध्ये विविध योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जाऊ रकमांवरील व्याज हे नफा तोटा खात्यातील अन्य परिचालन महसूल शीर्षकाखाली व्याज उत्पन्न खाती नोंदविण्यात येत असे व अवसूल व्याज हे व्याज हे नफा तोटा खात्यातील अन्य खर्च शीर्षकाखाली खर्च म्हणून नोंदविण्यात येत असे. वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ पासून त्याचे निव्वळीकरण करून नफा तोटा खात्यातील अन्य परिचालन महसूल शीर्षकाखाली व्याज उत्पन्न खाती (लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जाऊ रकमांवरील) वसूल व्याज म्हणून प्रकटन करण्यात येत आहे. विगतवर्षातील एकूण रकमांचे पुनर्गटन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही.

टिप्पणी क्रमांक २२ : मालसाठ्यातील बदल

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
तयार वस्तू		
वर्षाच्या प्रारंभी मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस मालसाठा	-	-
मालसाठ्यातील वाढ किंवा घट	-	-
प्रक्रियेतील वस्तू		
वर्षाच्या प्रारंभी मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस मालसाठा	-	-
मालसाठ्यातील वाढ किंवा घट	-	-
व्यापारातील मालसाठा		
वर्षाच्या प्रारंभी मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस मालसाठा	-	-
मालसाठ्यातील वाढ किंवा घट	-	-
वर्षाच्या प्रारंभी एकूण मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस एकूण मालसाठा	-	-

टिप्पणी क्रमांक २३ : कर्मचारी लाभ खर्च

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(i) **वेतन व पगार**		
- वेतन व भत्ते	115.12	32.96
- अधिलाभांश	0.35	0.46
- सानुग्रह अनुदान	0.84	0.90
- रजा काळातील वेतन	10.08	8.71
- उपदान	12.53	20.62
(ii) **भविष्य निर्वाह व अन्य निधीत योगदान**		
- नियोक्त्याचे कुटुंब निवृत्ती वेतन निधीत योगदान @ 8.33%	2.18	2.27
- नियोक्त्याचे अंशदानित भविष्य निर्वाह निधीत योगदान @ 3.67%	0.96	1.00
- नियोक्त्याचे विलंबित विमा दायित्व निधीत योगदान @ 1.1%	0.17	0.18
- नियोक्त्याचे ए डी एम मध्ये योगदान @ 0.5%	0.13	0.14
(iii) कर्मचारी भाग पर्याय योजना (ESOP) आणि कर्मचारी भाग खरेदी योजना (ESPP) यांचा खर्च	-	
(iv) वैद्यकीय खर्च	1,55,339.00	-
एकूण	**143.93**	**67.22**

टिप्पणी क्रमांक २४ : वित्तपुरवठा खर्च

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) **व्याजाचा खर्च**		
- राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून कर्जावरील व्याज	37.00	35.14
(b) अन्य कर्जाऊ रकमांचा खर्च	-	
(c) विदेशी मुद्रा व्यवहार व रुपांतरावरील लागू निव्वळ नफा / तोटा	-	
एकूण	**37.00**	**35.14**

Note No. 25 : Other Expenses

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Consumption of stores and spare parts	-	-
(b) Power and fuel	0.61	0.52
(c) Rent	0.60	0.60
(d) Repairs to buildings	0.00	0.00
(e) Repairs to machinery	1.23	1.13
(f) Insurance	0.00	0.00
(g) Rates and taxes, excluding, taxes on income	0.28	0.87
(h) Old Balances (Dr) Written off	114.10	0.06
(i) Statutory Audit Fees	2.02	2.55
(j) Tax Audit Fees	0.29	0.38
(k) Accounts Writing Charges	2.75	2.50
(l) Advertisement Expenses	1.92	3.07
(m) Bank Charges	0.17	0.23
(n) Refreshment Expenses	0.81	0.45
(o) Office Expenses	1.63	2.77
(p) Postage & Telegram	0.20	0.44
(q) Telephone Expenses	1.20	1.50
(r) Printing & Stationery	2.31	0.86
(s) Professional & Legal Charges	17.63	25.52
(t) Travelling & Conveyance	9.43	8.28
(u) Unrealised Interest against Loan to Beneficiaries	0.00	
(v) Government Gurantee Fees	27.44	24.59
(w) Grand Utilised - CCD / Vandhan / BAIF etc	1343.96	1086.13
(x) Interest & Late fees on payment of TDS	0.05	0.00
(y) Muncipal Tax	1.57	0.00
Total	**1530.20**	**1162.43**

a) Statutory Audit Fees and Tax Audit Fees has been calculated at the rates prescribed by the Office of the Comptroller And Auditor General of India, New Delhi as per Letter No.CA. V/COY/MAHARASHTRA,SHABRI(1)/289 Dated 29/08/2022 for the branch audit of the public sector banks. The fees is inclusive of GST @ 18%.

b) The Credit/Debit balances under different accounts Presented under Long-term loans and advances, Other non-current assets, Cash and Cash Equivalents, Other Long-term Liabilities, Other current liabilities, Short-term provisions were outstanding since many years and which were subject to reconciliation and an appropriate effect had to be given in the Books of accounts. Considering the nature of item, its recoverability or liability to pay, outstanding days and management view, the same have been written off during F.Y. 2022-23. Consequently in the Balance Sheet - Long-term loans and advances decreased by Rs 2,78,161/-, Other non-current assets decreased by Rs 29,01,734/-, Cash and Cash Equivalents increased by Rs 16,962/-, Other Long-term Liabilities decreased by Rs 1,26,76,088/-, Other current liabilities decreased by Rs 19,755/-, Short-term provisions decreased by Rs 1,24,155/-, and in the Profit and Loss Account - Old o/s Balances (Cr) Written off increased by Rs 2,10,56,424/- and Old Balances (Dr) Written off Increased by Rs 1,13,99,359/-. Hence the Net Impact is Increse in Profit by Rs 96,57,065/-.

c) In the previous years, the Interest receivable on the loan given to beneficiaries under several schemes was recorded as Interest Income under Other Operating Revenue in Profit/Loss Account and the provision of unrealised interest was recorded as Expense under Other Expenses in Profit & Loss Account. From F.Y. 2022-23, the same have been netted off and disclosed as Total Realised Interest (on loans to beneficiaries) in Interest Income under Other Operating Revenue in Profit and Loss Account. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent.

टिप्पणी क्रमांक २५ : अन्य खर्च

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) भांडार व सुट्या भागांचा खप	-	-
(b) उर्जा व इंधन	0.61	0.52
(c) भाडे	0.60	0.60
(d) इमारतीची दुरुस्ती	0.00	0.00
(e) यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती	1.23	1.13
(f)विमा	0.00	0.00
(g) आयकर वगळता अन्य कर व दर	0.28	0.87
(h) निर्लेखित केलेला (नावे) अन्य शिल्लक रकमा	114.10	0.06
(i) वैधानिक लेखापरीक्षक शुल्क	2.02	2.55
(j) कारधान लेखापरीक्षण शुल्क	0.29	0.38
(k) लेखांकन शुल्क	2.75	2.50
(l) जाहिरात खर्च	1.92	3.07
(m) बँक शुल्क	0.17	0.23
(n) अल्पोपोहार खर्च	0.81	0.45
(o) कार्यालयीन खर्च	1.63	2.77
(p) डाक व तार	0.20	0.44
(q) दूरध्वनी खर्च	1.20	1.50
(r) छपाई व लेखन सामग्री	2.31	0.86
(s) व्यावसायिक व विधी खर्च	17.63	25.52
(t) प्रवास खर्च	9.43	8.28
(u) लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जावरील अवसूल व्याज	0.00	
(v) शासकीय हमी शुल्क	27.44	24.59
(w) समुदाय विकास केंद्र / वनधन / भारत कृषी उद्योग न्यास इत्यादी अनुदानांचा वापर	1343.96	1086.13
(x) उद्गम कर कपातीवरील व्याज व विलंब शुल्क	0.05	0.00
(y) नगरपालिका कर	1.57	0.00
एकूण	**1530.20**	**1162.43**

a) भारताचे महानियंत्रक व महालेखापाल , नवी दिल्ली यांच्या कार्यालयाने सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांच्या लेखापरीक्षणाच्या अनुषंगाने दिनांक २९ ऑगस्ट २०२२ रोजीच्या पत्र क्रमांक सी ए व्ही / कॉय / महाराष्ट्र. शबरी (१) / २८९ अन्वये निर्धारित केलेल्या नुसार वैधानिक लेखापरीक्षण व कराधान लेखापरीक्षण शुल्क परीगणित करण्यात आले आहे. सदर शुल्कात १८ % वस्तू व सेवा कर समाविष्ट आहे.

b) दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम रकमा, अन्य बिगर चालू मत्ता, रोकड व रोकड समतुल्य, अन्य दीर्घकालीन दायित्वे, अन्य चालू दायित्वे, अल्पकालीन तरतुदी अंतर्गत सादर विविध खात्यातील जमा / नावे शिल्लक रकमा अनेक वर्षापासून बाकी आणि ताळमेळाच्या अधीन होत्या व त्यामुळे लेख्यांमध्ये त्यांचे समुचित वर्गीकरण करणे आवश्यक होते. प्रत्येक बाबीचे स्वरूप, वसुलीयोग्यता किंवा प्रदानाचे दायित्व, बाकीचा कालावधी व व्यवस्थापनाच्या दृष्टिकोनाचा विचार करून वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ मध्ये उपरोक्त रकमा निर्लेखित करण्यात आल्या आहेत. परिणामी ताळेबंदात दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम रकमा रु २,७८,१६१, अन्य बिगर चालू मत्ता रु २९,०१,७३४ , रोकड व रोकड समतुल्य रक्कम रु १६९६२ , दीर्घकालीन दायित्वे रु. १,२६,७६,०८८, अन्य चालू दायित्वे रु १९७५५ , अल्पकालीन तरतुदी रु १,२४,१५५ ने घटल्या असून नफा तोटा खात्यात जुन्या खात्यातील निर्लेखित जमा रकमा रु २,१०,५६,४२४ व नावे रकमा रु १,१३,९९,३५९ ने वाढल्या आहेत. त्यामुळे नफ्यामध्ये रु ९६,५७,०६५ एवढी निव्वळ वाढ झाली आहे.

c) विगतवर्षांमध्ये विविध योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जाऊ रकमांवरील व्याज हे नफा तोटा खात्यातील अन्य परिचालन महसूल शीर्षकाखाली व्याज उत्पन्न खाती नोंदविण्यात येत असे व अवसूल व्याज हे व्याज हे नफा तोटा खात्यातील अन्य खर्च शीर्षकाखाली खर्च म्हणून नोंदविण्यात येत असे. वित्तीय वर्ष २०२२ - २३ पासून त्याचे निव्वळीकरण करून नफा तोटा खात्यातील अन्य परिचालन महसूल शीर्षकाखाली व्याज उत्पन्न खाती (लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जाऊ रकमांवरील) वसूल व्याज म्हणून प्रकटन करण्यात येत आहे. विगतवर्षातील एकूण रकमांचे पुनर्गटन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही.

Note No. 26 : Basic Earning per Share except per share data) (Rupees in Lakhs)

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
Earning per share has been computed as under:		
(i) Earnings attributable to equity shareholders	2355.28	389.46
(ii) Weighted Average of outstanding Equity Shares *	87,61,695.00	87,11,210.00
(iii) Basic Earning per share	26.88	4.47

Note No. 27 : Diluted Earning per Share (Rupees in Lakhs except per share data)

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
Earning per share has been computed as under:		
(i) Earnings attributable to equity shareholders	2355.28	389.46
(ii) Weighted Average of outstanding Equity Shares *	87,61,695.00	87,11,210.00
(iii) Diluted Earning per share	26.88	4.47

***Weighted Average of Outstanding Equity Shares**

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(i) Opening no. of shares	87,11,210.00	87,11,210.00
Weights	1.00	1.00
(ii) Allotment made during the year	1,00,970.00	-
Weights	1/2	-
Weighted Average	87,61,695.00	87,11,210.00

a) The date of Board Meeting is deemed to be the date of allotment for the computation of Weighted Average No of Shares and accordingly Basic and Diluted EPS.

टिप्पणी क्रमांक २६ : प्रती भाग मुलभूत अर्जन (भागाचा माहिता वगळता रु लाखात)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
प्रती भाग अर्जन खालील प्रमाणे परीगणित करण्यात आले आहे		
(i) सामान्य भागधारकांना देय अर्जन	2355.28	389.46
(ii) बाकी सामान्य भागांची भारीत सरासरी *	87,61,695.00	87,11,210.00
(iii) प्रती भाग मुलभूत अर्जन	26.88	4.47

टिप्पणी क्रमांक २७ : प्रती भाग विरलीत अर्जन (भागाची माहिती वगळता रु लाखात)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
प्रती भाग अर्जन खालील प्रमाणे परीगणित करण्यात आले आहे		
(i) सामान्य भागधारकांना देय अर्जन	2355.28	389.46
(ii) बाकी सामान्य भागांची भारीत सरासरी *	87,61,695.00	87,11,210.00
(iii) प्रती भाग मुलभूतविरलीत अर्जन	26.88	4.47

***बाकी सामान्य भागांची भारीत सरासरी**

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(i) भागांची प्रारंभीची संख्या	87,11,210.00	87,11,210.00
भारांक	1.00	1.00
(ii) वर्षात केलेले वाटप Allotment made during the year	1,00,970.00	-
भारांक	1/2	-
भारीत सरासरी	87,61,695.00	87,11,210.00

a) भारीत भागांची सरासरी संख्या व त्यानुसार मुलभूत व विरलीत प्रती भाग अर्जनाचे परिगणन करण्यासाठी संचालक मंडळाच्या सभेचा दिनांकाच्या दिवशी त्यांचे वाटप झाल्याचे गृहीत धरण्यात आले आहे.

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002
Depreciation Chart as per the provisions of the Companies Act 2013

Note No. 10 (b) *(Rupees In Lakhs)*

Particulars	Useful Life Taken	GROSS BLOCK			ACCUMALATED DEPRECIATION			NET BLOCK	
		Opening Balance	Addition/Deletion during the year	Closing Balance	Opening Balance	For the Current year	Closing Balance	Previous Year	Current Year
(a) Land	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Buildings	60	24.54	0.00	24.54	4.27	1.04	5.31	20.27	19.23
(c) Plant and Equipment	-	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
(d) Furniture and Fixtures	10	5.62	0.04	5.66	5.05	0.07	5.13	0.57	0.53
(e) Vehicles	-	4.77	0.00	4.77	4.77	0.00	4.77	0.00	0.00
(f) Office equipment	-	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
(g) Computer	3	37.67	11.16	48.83	35.75	2.10	37.84	1.93	10.99
(h) Fax Machine	15	0.06	0.00	0.06	0.04	0.00	0.04	0.02	0.01
(i) Xerox Machine	15	24.12	0.00	24.12	19.07	0.91	19.98	5.05	4.14
(j) Inverter & battery	15	0.94	0.00	0.94	0.05	0.16	0.21	0.89	0.73
(k) Dead Stock	10	0.26	0.00	0.26	0.22	0.00	0.22	0.03	0.03
(l) Printer	3	0.00	4.80	4.80	0.00	0.90	0.90	0.00	3.90
Total		**97.98**	**16.00**	**113.98**	**69.22**	**5.19**	**74.41**	**28.76**	**39.56**
Previous Year		96.79	1.19	97.98	66.89	2.33	69.22	29.90	28.76

a) All assets are freehold and are in the name of company except Land & Building which is acquired on lease for 95 years jointly with TDC. The useful life of The Land and Building is taken as 60 years as per Companies Act is considered for calculation of depreciation .

b) Depreciation has been provided on WDV method considering useful life of the assets in accordance with the provisions of Companies Act 2013. The said effect has not been considered as change in method of accounting.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

CIN : U74210MH1999SGC118747

आदिवासी विकास भवन, तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२ ००२

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील तरतुदीनुसार घसाऱ्याचा तक्ता

टिप्पणी क्रमांक १० (ब) **(रक्कम रुपये लाख)**

तपशील	गृहीत धरलेले उपयुक्त आयुष्यमान	ठोक ब्लॉक			साचलेला घसारा			NET BLOCK	
		सुरवातीची शिल्लक	वर्षभरातील वध / घट	अखेरची शिल्लक	सुरवातीची शिल्लक	सद्य वर्षासाठी	अखेरची शिल्लक	सुरवातीची शिल्लक	सद्य वर्षासाठी
(a) जमीन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b)इमारती	60	24.54	0.00	24.54	4.27	1.04	5.31	20.27	19.23
(c) संयंत्रे व उपकरणे	-	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
(d) लाकूड व खेळण सामान	10	5.62	0.04	5.66	5.05	0.07	5.13	0.57	0.53
(e) वाहने	-	4.77	0.00	4.77	4.77	0.00	4.77	0.00	0.00
(f) कार्यालयीन उपकरणे	-	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
(g) संगणक	3	37.67	11.16	48.83	35.75	2.10	37.84	1.93	10.99
(h) प्रतिरूप आवृत्ती यंत्र	15	0.06	0.00	0.06	0.04	0.00	0.04	0.02	0.01
(i) शुष्कमुद्रण यंत्र	15	24.12	0.00	24.12	19.07	0.91	19.98	5.05	4.14
(j) विपर्यक व विजेरी	15	0.94	0.00	0.94	0.05	0.16	0.21	0.89	0.73
(k) मृत साठा	10	0.26	0.00	0.26	0.22	0.00	0.22	0.03	0.03
(l) छपाई यंत्र	3	0.00	4.80	4.80	0.00	0.90	0.90	0.00	3.90
एकूण		**97.98**	**16.00**	**113.98**	**69.22**	**5.19**	**74.41**	**28.76**	**39.56**
मागील वर्ष		96.79	1.19	97.98	66.89	2.33	69.22	29.90	28.76

a) आदिवासी विकास महामंडळाकडून ९५ वर्षाच्या भाडेपट्ट्यावर संपादित केलेली जमीन व इमारत वगळता सर्व मत्ता या कंपनीच्या नावाने व पूर्ण मालकीच्या आहेत. कंपनी अधिनियमात विहित केल्यानुसार घसाऱ्याच्या परिगणन प्रयोजनार्थ जमीन व इमारतीचे उपयुक्त आयुष्यमान ६० वर्षे गृहीत धरण्यात आलेले आहे .

b) कंपनी अधिनियम २०१३ मधील तरतुदीनुसार प्रत्येक मत्तेचे उपयुक्तता आयुष्यमान विचारात घेऊन लिखित मूल्य पद्धतीनुसार घसाऱ्याची तरतूद करण्यात आली आहे. सदर बाब ही लेखांकन पद्धतीतील बदल म्हणता येणार नाही.

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002
ADDITIONAL DISCLOSURES REQUIRED UNDER SCHEDULE III OF THE COMPANIES ACT, 2013
RATIO ANALYSIS

Sr. No.	Particulars		Current Year		Previous Year		% Change	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
			Figures	Ratios	Figures	Ratios			
1	Current Ratio	Current Assets	3,94,84,82,576	1.3471	2,54,96,18,196	1.4462	6.85%	Current Assets/ Current Liabilities	Change is less than 25%. Hence no explanation required
		Current Liabilities	2,93,10,67,508		1,76,29,43,229				
2	Debt-Equity Ratio	Total Debt - i.e. Long term borrowings (NSTFDC)	15,84,08,921	0.1040	12,32,49,210	0.0965	-7.81%	Total Debt/ Shareholders' Equity	Change is less than 25%. Hence no explanation required
		Shareholders' Equity	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761				
3	Debt Service Coverage Ratio	Earnings available for debt service	23,97,47,726	7.3516	4,26,92,656	35.2594	79%	Earnings available for debt service/ Debt Service Earnings available for debt service = Net Profit before taxes + non-Cash operating expenses like depreciation + Interest + other adjustments like loss on sale of Fixed Assets.	Debt Service Coverage Ratio decreased due to higher repayments of loans during the year and Increase in Earnings due to Change in Accounting Policy.
		Debt Service	3,26,11,537		12,10,815			Debt Service = Interest & Lease Payments + Principal Repayments. * *Payment of Rs 3,26,11,537 was made to NSTFDC during F.Y. 22-23 (F.Y. 21-22 – 12,10,815) and Rs 6,40,71,000 were received from NSTFDC during F.Y. 22-23 (F.Y. 21-22 Rs 8,00,000). Interest of Rs 37,00,248 was charged by NSTFDC during F.Y. 22-23 (F.Y. 21-22 Rs 35,13,569).	
4	Return on Equity Ratio	Net Profit after taxes - Preference Dividend	23,55,28,012	0.1546	3,89,46,392	0.0305	-407.25%	(Net Profit after taxes - Preference Dividend)/ Shareholders' Equity	Debt Service Coverage Ratio decreased due to higher repayments of loans during the year and Increase in Earnings due to Change in Accounting Policy and Regrouping and Rearrangement of Current Year Figures.
		Shareholders' Equity	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761				
5	Inventory Turnover Ratio	NA							
6	Trade Receivable Turnover Ratio	NA							
7	Trade Payable Turnover Ratio	NA							
8	Net Capital Turnover Ratio	Net Sales = Revenue from operations	13,64,24,827	0.1341	15,28,073	0.0019	-6803%	Net Sales/Working Capital	Net Capital Turnover Ratio improved due to Increase in Revenue from Operations (Good Recovery ratio in case of New Schemes) and Regrouping of Previous Year Figures
		Working Capital	1,01,74,15,068		78,66,74,966			Working Capital = Current Assets – Current Liabilities	
9	Net Profit Ratio	Net Profit after taxes	23,55,28,012	1.7264	3,89,46,392	25.4873	93%	Net Profit after tax/Net Sales	Net Profit Ratio Increased due to Increase in Earnings on account of Change in Accounting Policy, Revenue from Operations Increased due to Regrouping.
		Net Sales = Revenue from operations	13,64,24,827		15,28,073				
10	Return on Capital Employed	Earnings before Interest & Taxes = Profit after taxes + Finance Costs	23,92,28,260	0.1570	4,24,59,961	0.0332	-373%	Earnings before Interest & Taxes/ Capital Employed	Return on Capital Employed Increased due to Increase in Earnings on account of Change in Accounting Policy
		Capital Employed	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761			Capital Employed = Shareholders' Equity	
11	Return on Investment	Net Profit after taxes	23,55,28,012	0.1546	3,89,46,392	0.0305	-407%	Net profit after taxes/ Shareholders' Equity	Return on Investment Increased due to Increase in Earnings on account of Change in Accounting Policy
		Shareholders' Equity	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761				

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

CIN : U74210MH1999SGC118747

आदिवासी विकास भवन , तिसरा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक ४२२००२

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अनुसूची III यास अनुसरून अतिरिक्त प्रकटने

गुणोत्तराचे विश्लेषण

अ क्र	तपशील		चालू वर्ष		गतवर्ष		बदलाची %	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबींचे स्पष्टीकरण	गतवर्षीच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
			Figures	Ratios	Figures	Ratios			
1	चालू गुणोत्तर	चालू मत्ता	3,94,84,82,576	1.3471	2,54,96,18,196	1.4462	6.85%	चालू मत्ता / चालू दायित्वे	बदल 25% पेक्षा कमी असल्यामुळे स्पष्टीकरण आवश्यक नाही
		चालू दायित्वे	2,93,10,67,508		1,76,29,43,229				
2	कर्ज – भाग भांडवल गुनोत्ता	एकूण कर्ज - म्हणजे दीर्घ मुदतीची कर्जे (राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ)	15,84,08,921	0.1040	12,32,49,210	0.0965	-7.81%	एकूण कर्ज / भागधारकांचे भांडवल	बदल 25% पेक्षा कमी असल्यामुळे स्पष्टीकरण आवश्यक नाही
		भागधारकांचे भांडवल	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761				
3	ऋण परिव्यय व्याप्ती गुणोत्तर	ऋण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन	23,97,47,726	7.3516	4,26,92,656	35.2594	79%	ऋण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन / ऋण परिव्यय ऋण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन = करपूर्व निव्वळ नफा + घसारा सारखे बिगर रोकड परिचालन व्यय + व्याज + स्थावर मत्तांच्या विक्रीतील तोट्यामुळे करावी लागणारी अन्य सामायोजने.	लेखा धोरणात झालेल्या बदलामुळे वाढलेले अर्जन व वर्षभरातील कर्जाच्या जास्त परतफेडीमुळे ऋण परिव्यय व्याप्ती गुणोत्तर घटले .
		ऋण परिव्यय	3,26,11,537		12,10,815			ऋण परिव्यय = व्याज व भाडेपट्टा प्रदाने + मुद्दलाची परतफेड . * *वित्तीय वर्ष 22-23 मध्ये राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळास रु 3,26,11,537 प्रदान करण्यात आले. (वित्तीय वर्ष 21-22 – 12,10,815) आणि रु 6,40,71,000 त्यांच्याकडून प्राप्त झाले. (वित्तीय वर्ष 21-22 Rs 8,00,000). तसेच राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाने वित्तीय वर्ष 22-23 मध्ये रु 37,00,248 व्याज आकारले होते (वित्तीय वर्ष 21-22 रु 35,13,569).	
4	भाग भांडवलावरील परतावा गुणोत्तर	करोत्तर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश	23,55,28,012	0.1546	3,89,46,392	0.0305	-407.25%	(करोत्तर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश) / भागधारकांचे भागभांडवल	लेखा धोरणात झालेल्या बदलामुळे वाढलेले अर्जन व वर्षभरातील कर्जाच्या जास्त परतफेडीमुळे ऋण परिव्यय व्याप्ती गुणोत्तर घटले
		भागधारकांचे भागभांडवल	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761				
5	मालसाठा उलाढाल गुणोत्तर	लागू नाही							
6	व्यापार प्राप्तव्य उलाढाल गुणोत्तर								
7	व्यापार देय उलाढाल गुणोत्तर								
8	निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तर	निव्वळ विक्री = परिचालनातील उत्पन्न	13,64,24,827	0.1341	15,28,073	0.0019	-6803%	निव्वळ विक्री / खेळते भांडवल	गतवर्षातील आकडेवारीच्या पुनर्गठन व (नव्या योजनेतील वसुलीच्या उत्तम गुणोत्तरामुळे) परिचालनातून प्राप्त महसुलात वाढ झाल्यामुळे निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तर सुधारले
		खेळते भांडवल	1,01,74,15,068		78,66,74,966			खेळते भांडवल = चालू मत्ता – चालू दायित्वे	
9	निव्वळ नफा गुणोत्तर	निव्वळ नफा गुणोत्तर	23,55,28,012	1.7264	3,89,46,392	25.4873	93%	करोत्तर निव्वळ नफा / निव्वळ विक्री	पुनर्गठनामुळे परिचालनातून प्राप्त महसुलात वाढ झाल्यामुळे व लेखा धोरणातील बदलामुळे अर्जनात वृद्धी होऊन निव्वळ नफा गुणोत्तर सुधारले .
		निव्वळ विक्री = परीचालनातून प्राप्त महसूल	13,64,24,827		15,28,073				
10	गुंतवणूक केलेल्या भांडवलावरील परतावा	व्याज व करपूर्व अर्जन = करोतर नफा + वित्त पुरवठ्याचा खर्च	23,92,28,260	0.1570	4,24,59,961	0.0332	-373%	व्याज व करपूर्व अर्जन / गुंतवणूक केलेले भांडवल	लेखा धोरणातील बदलांमुळे अर्जनात वृद्धी झाल्यामुळे गुंतवणूक केलेल्या भांडवलावरील परताव्यात सुधारणा झाली आहे
		गुंतवलेले भांडवल = भागधारकांचे भांडवल	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761			गुंतवलेले भांडवल = भागधारकांचे भांडवल	
11	गुंतवणुकीवरील परतावा	करोत्तर निव्वळ नफा	23,55,28,012	0.1546	3,89,46,392	0.0305	-407%	करोत्तर निव्वळ नफा / भांडवलदारांचे भागभांडवल	लेखा धोरणातील बदलांमुळे अर्जनात वृद्धी झाल्यामुळे गुंतवणूक केलेल्या गुंतवणुकीवरील परताव्यात सुधारणा झाली आहे
		भांडवलदारांचे भागभांडवल	1,52,34,63,773		1,27,78,38,761				

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES AND NOTES TO ACCOUNTS AS ON 31/03/2023

CORPORATE INFORMATION

The Company was incorporated on 15-01-1999, under the provisions of Companies Act 1956. It is classified as State Government Company and is Registered at ROC, Mumbai. The class of the Company is Public and Category is Company limited by Guarantee. As at 31-03-2023, 5.14% of the Share Capital is held by The President of India and balance 94.86% of share capital is held by The Governor, Maharashtra State. The prime object of the Company is to provide loans to the people of tribal community at concessional rate.

A) SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES AND BASIS OF PREPARATION

As per Notification No.171 dated 31.03.2014, The standards of accounting as specified under the Companies Act, 1956 (1 of 1956) shall be deemed to be the accounting standards until accounting standards are specified by the Central Government under section 133 of the Companies Act, 2013 As, the Accounting Standards have not been specified by the Central Government under section 133 of the Companies Act, 2013, the Company has prepared its financial statements by following the Accounting Standards as specified in the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006 prescribed by the Central Government. The Company prepares its financial statements following historical cost convention & in accordance with generally accepted accounting principles (GAAP). Accounting policies have been consistently applied except where a newly issued accounting standard is initially adopted or a revision to an existing accounting standard requires a change in the accounting policy hitherto in use. The Company generally and consistently follows Mercantile System of accounting for major income & expenditure. The accounts are prepared on “Going Concern Concept”.

B) USE OF ESTIMATES

The preparation of the financial statements in conformity with GAAP requires management to make estimates and assumptions that affect the reported balances of assets and liabilities and disclosures relating to contingent liabilities as at the date of the financial statements and reported amounts of income and expenses during the period. Although these estimates are based on management's best knowledge of current events and actions, uncertainty about these assumptions and estimates could result in the outcomes requiring a material adjustment to the carrying amounts of assets or liabilities in future period.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

<u>दिनांक 31 मार्च 2023 रोजीची महत्वपूर्ण लेखा धोरणे व लेखांकन टिप्पण्या</u>

निगमिय माहिती

कंपनी अधिनियम 1956 च्या तरतुदींनुसार 15-01-1999 रोजी कंपनीची स्थापना करण्यात आली. ती राज्य शासनाची कंपनी म्हणून वर्गीकृत आहे आणि कंपनी निबंधक कार्यालय, मुंबई येथे नोंदणीकृत आहे. कंपनीची वर्गवारी सार्वजनिक आहे आणि श्रेणी हमीद्वारे मर्यादित कंपनी अशी आहे. 31-03-2023 पर्यंत, 5.14% भाग भांडवल भारताच्या राष्ट्रपतींकडे आहे आणि उर्वरित 94.86% भाग भांडवल राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडे आहे. आदिवासी समाजातील लोकांना सवलतीच्या दरात कर्ज उपलब्ध करून देणे हे कंपनीचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

A) **महत्वपूर्ण लेखा धोरणे व तयार करण्याचा आधार**

दिनांक 31.03.2014 च्या अधिसूचना क्रमांक 171 नुसार जोपर्यंत केंद्र सरकारच्या कलम 133 अंतर्गत लेखा मानके निर्दिष्ट केली जात नाहीत तोपर्यंत कंपनी अधिनियम, 1956 (1956 चा 1) अंतर्गत निर्दिष्ट केलेली लेखा मानके ही लेखा मानके मानली जातील. कंपनी अधिनियम, 2013, च्या कलम 133 अंतर्गत केंद्र सरकारने लेखा मानके निर्दिष्ट केलेली नाहीत. केंद्र सरकारने विहित केलेले कंपनी (लेखा मानक) नियम 2006 मध्ये निर्दिष्ट केल्यानुसार लेखा मानकांचे पालन करून कंपनीने आपली आर्थिक विवरणे तयार केली आहेत. कंपनी तिची आर्थिक विवरणपत्रे पारंपारिक किंमत संकेतानुसार आणि सामान्यतः स्वीकृत लेखा तत्त्वांनुसार (GAAP) तयार करते. त्याशिवाय जेथे नवीन जारी केलेले लेखा मानक सुरुवातीला स्वीकारले गेले आहे किंवा विद्यमान लेखा मानकाच्या पुनरावृत्तीसाठी लेखा धोरणात आतापर्यंत वापरात असलेल्या प्रमाणकामध्ये बदलाची आवश्यकता आहे अशा बाबी वगळता लेखाविषयक धोरणे व त्यातील बदल सातत्यानं लागू केले गेले आहेत. कंपनी मोठ्या उत्पन्न आणि खर्चासाठी सामान्यत: आणि सातत्याने लेखांकनाच्या वाणिज्यिक प्रणालीचे अनुसरण करते. कंपनीचे लेखे हे चालू व्यवसाय संस्था संकल्पनेवर तयार केली जातात.

B) **अंदाजांचा उपयोग**

वित्तीय विवरणाच्या दिनांकास आकस्मिक दायित्वांशी संबंधित मत्ता आणि दायित्वे यांच्या प्रतीवेदित शिल्लक रकमेचा आणि सदर कालावधीत उत्पन्न आणि खर्चाची नोंदवलेली रक्कम यांचा प्रकटीकरणांमुळे होणाऱ्या परिणामांवर सर्वसामान्य लेखांकन व लेखापरीक्षण पद्धतीच्या अनुषंगाने आर्थिक विवरण तयार करण्यासाठी व्यवस्थापनाने अंदाज आणि गृहीतके तयार करणे आवश्यक आहे. सध्याच्या घडामोडी आणि कृतींबाबतच्या व्यवस्थापनाच्या सर्वोत्तम ज्ञानावर जरी हे अंदाज आधारित असले तरी, या गृहितक आणि अंदाजांबद्दल अनिश्चिततेमुळे भविष्यातील कालावधीत मालमत्तेची रक्कम किंवा दायित्वे पूर्ण करण्यासाठी प्रत्यक्ष समायोजन करण्याची गरज भासू शकते.

C) PROPERTY, PLANT & EQUIPMENT

Property, Plant, and Equipment are stated at cost net of recoverable taxes and include amounts added on revaluation, less accumulated depreciation and impairment loss, if any. All costs, including financing costs till commencement of commercial production, net charges on foreign exchange contracts and adjustments arising from exchange rate variations attributable to the fixed assets are capitalized.

D) INTANGIBLE ASSETS

Intangible Assets are stated at cost of acquisition net of recoverable taxes less accumulated amortization / depletion. All costs, including financing costs till commencement of commercial production, net charges on foreign exchange contracts and adjustments arising from exchange rate variations attributable to the intangible assets are capitalized.

E) DEPRECIATION

Depreciation on fixed assets is provided to the extent of depreciable amount on written down value method (WDV) at the rates and in the manner prescribed in Schedule II to the Co. Act, 2013 over their useful life. Premium on leasehold land is amortized over the period of lease. Intangible Assets are amortized on a straight line basis over the estimated useful Economic Life.

F) LEASES

(i) Operating Lease Payments are recognized as an expense in the Statement of Profit & Loss on a straight-line basis over the lease term. (ii) Assets under Financial Lease are capitalized at the inception of the lease term at the lower of fair value of the leased property and present value of minimum lease payments. (iii) Asset given under operating Leases are included under Fixed Assets. Lease income on these assets is recognized in the statement of Profit & Loss on a straight line basis over the lease term.

G) BORROWING COST

Borrowing costs that are attributable to the acquisition or construction of qualifying assets are capitalized as part of the cost of such assets. A qualifying asset is one that necessarily takes substantial period of time to get ready for its intended use. All other borrowing costs are charged to Statement of Profit and Loss.

C) **मत्ता , संयंत्रे व उपकरणे**

मालमत्ता, संयंत्रे आणि उपकरणे यांचे मूल्य हे बिजकाच्या रकमेतून वसूल करण्यायोग्य कर, जमा झालेला घसारा वजा करून आणि निव्वळ किमतीवर नमूद केली जातात आणि पुनर्मूल्यांकनानंतर परीगणित केलेली रक्कम समाविष्ट करून परीगणित करण्यात येते. व्यावसायिक उत्पादन सुरू होईपर्यंत वित्तपुरवठा करण्याचा खर्च, परकीय चलन करारावरील निव्वळ शुल्क आणि स्थिर मालमत्तेला कारणीभूत ठरलेल्या विनिमय दरातील तफावतीमुळे होणारे समायोजन यासह सर्व खर्चाचे भांडवलीकरण केले जाते.

D) **अमूर्त मत्ता**

अमूर्त मालमत्ता या संपादणूक खर्चातून वसुली योग्य कर व संचित कर्जाची परतफेड / अवक्षय वजा जाता नमूद केल्या जातात. व्यावसायिक उत्पादन सुरू होईपर्यंत वित्तपुरवठा करण्याचा खर्च, परकीय चलन करारावरील निव्वळ शुल्क आणि स्थिर मालमत्तेला कारणीभूत ठरलेल्या विनिमय दरातील तफावतीमुळे होणारे समायोजन यासह सर्व खर्चाचे भांडवलीकरण केले जाते.

E) **घसारा**

स्थिर मालमत्तेवरील घसारा लिखित मूल्य पद्धतीने (WDV) आणि कंपनी अधिनियम, 2013 च्या अनुसूची II मध्ये निर्धारित केलेल्या पद्धतीने त्यांच्या उपयुक्तता कालावधीच्या मर्यादेपर्यंत परीगणित केला जातो. भाडेतत्त्वावरील जमिनीवरील अधिमुल्य भाडेपट्ट्याच्या कालावधीत परिशोधित केले जाते. अमूर्त मालमत्ता या अंदाजे उपयुक्तता कालावधीनुसार समप्रमाण पद्धतीने परिशोधित केली जाते

F) **भाडेपट्टे**

(i) चालू भाडेपट्ट्याची देयके समपद्धती आधारावर नफा आणि तोटा विवरणामध्ये खर्च म्हणून निर्धारित केली जातात. (ii) वित्तीय भाडेपट्ट्याच्या अंतर्गत मालमत्तेचे भाडेपट्ट्याची मुदतिच्या प्रारंभीच तिच्या वाजवी मूल्यापेक्षा कमी आणि किमान भाड्याच्या प्रदानाच्या वर्तमान मूल्यावर भांडवलीकरण केले जाते. (iii) चालू भाडेपट्ट्याच्या अंतर्गत दिलेली मालमत्ता स्थिर मालमत्ते अंतर्गत समाविष्ट केली जाते. भाडेपट्ट्याच्या मुदतीत या मालमत्तेवरील भाडेपट्ट्याचे उत्पन्न हे नफा आणि तोट्याच्या विवरणामध्ये समपद्धती आधारावर निर्धारित केले जाते.

G) **कर्ज उचलण्याचा खर्च**

अर्हताकारी असलेल्या मालमत्तेच्या संपादन किंवा बांधकामासाठी कारणीभूत असलेल्या कर्जाचा खर्च हा सदर मालमत्तेच्या खर्चाचा भाग म्हणून त्याचे भांडवलीकरण केले जाते ज्या मालमत्तेचा इच्छित वापर होण्यासाठी बराच कालावधी आवश्यक असतो तिला अहर्ताकारी मालमत्ता म्हटले जाते. कर्ज घेण्याशी निगडीत इतर सर्व खर्च नफा आणि तोटा खात्यास आकारले जातात.

H) IMPAIRMENT OF ASSETS

An asset is treated as impaired when the carrying cost of asset exceeds its recoverable value. An impairment loss is charged to the Statement of Profit and Loss in the year in which an asset is identified as impaired. The impairment loss recognized in prior accounting period is reversed if there has been a change in the estimate of recoverable amount. There is no Impairment of Assets during the year.

I) GOVERNMENT GRANT AND SUBSIDIES

Grants & Subsidies from the Government are recognized when there is reasonable assurance that the Company will comply with the conditions attached to them and the grant / subsidy will be received. Government Grants related to depreciable assets are treated as deferred income and recognized in the Statement of Profit & Loss in equal amounts over the expected useful life of the related assets. Government Grants related to revenue are recognized on systematic basis in statement of Profit & Loss over the period necessary to match them with the related costs which they are intended to compensate.

The accounting policy w.r.t. accounting for Grants and Subsidies and Revenue Recognition has been changed during F.Y. 2022-23 with retrospective effect. The previous policy was - Interest realized (received + accrued) from Fixed Deposits made out of amount remaining unspent/unutilized from Grants received was added to the amount of Grant and was not recorded as Income. The said Interest which was added to the Original Grant amount was to be utilized for the purpose for which the Grant was received. However with retrospective from F.Y. 19-20, the said Interest will be recorded as Interest Income in Profit and Loss Account and will not be added to the Grant Amount. Accordingly Interest on FDR/Saving Account of Rs 12,84,94,685/- pertaining to F.Y. 19-20, 20-21 and 21-22 which was apportioned to Grant Account in respective Previous Years has been with retrospective effect recorded as Interest Income under Other Income in Profit and Loss Account in F.Y. 2022-23. The Unspent Grant Balance as appearing under Other Current Liabilities is reduced to that extent. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent.

In the view of Management, Interest received on FDR (made from Grant remaining unspent or unutilized) when recorded as Interest Income rather than as Addition/increase in the amount of Grant will result in a more appropriate presentation of the financial statements of the enterprise. The new accounting policy will result in more relevant or reliable information about the financial position, performance or cash flows of the enterprise. The impact of such change is material. The impact of change is material and the same is disclosed by way of notes forming part of the financial statements.

H) **मत्तांचा ऱ्हास**

जेव्हा एखाद्या मालमत्तेचे वहन मूल्य तिच्या पुनर्प्राप्त मूल्यापेक्षा जास्त असते तेव्हा मालमत्तेचा ऱ्हास झाल्याचे मानले जाते. ज्या वर्षात मालमत्ता ऱ्हास झाल्याचे निर्धारित केले जाते त्या वर्षीच्या नफा आणि तोट्याच्या पत्रकात सदर ऱ्हास तोटा आकारला जातो. जर पुनर्प्राप्ती मूल्याच्या अंदाजात बदल झाला असेल तर अगोदरच्या लेखा कालावधीत निर्धारित केलेला ऱ्हास तोटा उलटविला जातो. अशा परिस्थितीत ऱ्हास झालेली मालमत्ता नसते.

I) **शासकीय अनुदाने व सवलती**

कंपनी त्यांच्याशी संलग्न असलेल्या अटींचे पालन करण्याची आणि अनुदान / सवलतीची रक्कम प्राप्त होण्याची वाजवी हमी असल्यास सरकारकडून अनुदाने आणि अनुदानांना प्राप्तव्य म्हणून मान्यता दिली जाते. घसारायोग्य मालमत्तेशी संबंधित शासकीय अनुदाने विलंबित उत्पन्न गणली जातात आणि संबंधित मालमत्तेच्या अपेक्षित उपयुक्त आयुष्यामानाच्या कालावधीत समान प्रमाणात नफा आणि तोटा विवरणपत्रात विभागणी व वाटप केले जाते. महसुलाशी संबंधित शासकीय अनुदाने ही ते भरपाई करणे अपेक्षित असलेल्या संबंधित खर्चाशी जुळवण्यासाठी आवश्यक कालावधीत नफा आणि तोटा पत्रकात समायोजन करण्यात येते.

अनुदाने व महसूल प्रतीबोधनाचे लेखाविषयक धोरण वित्तीय वर्ष 2022- 23 पासून पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने बदलण्यात आले आहे. अखर्चित / वापर न झालेल्या अनुदानांच्या मुदतठेवी पासून (प्राप्त + अर्जित) प्रत्यक्ष व्याज हे उत्पन्न म्हणून न नोंदविता अनुदानाच्या रकमेत समाविष्ट करण्याचे पूर्वीचे धोरण होते. मूळ अनुदान रकमेत समाविष्ट केले जाणारे सदर व्याज हे ज्या प्रयोजनार्थ अनुदान प्राप्त झाले, त्या प्रयोजनार्थच वापरणे आवश्यक आहे. मात्र सन 2019 - 20 या वित्तीय वर्षापासून पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने सदर व्याजाची रक्कम अनुदान रकमेत समाविष्ट न करता व्याजाचे उत्पन्न म्हणून नफा तोटा पत्रकात नोंद करण्यात येईल. त्यानुसार वित्तीय वर्ष 2019 - 20, 2021-22 अंड 2021- 22 मध्ये प्राप्त झालेल्या मुदतठेवी / बचत खात्यावरील जमा व्याजाची रक्कम रु १२,८४,९४,६८५/- हे पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने पूर्ववर्षातील व्याज उत्पन्न म्हणून वित्तीय वर्ष २०२२-२३ च्या नफा तोटा खात्यात नोंदविण्यात आली. त्यामुळे अन्य दायित्वात दिसणारी अखर्चित रक्कम तेवढ्या प्रमाणात घटेल. पूर्ववर्षातील आकडेवारीचे त्या प्रमाणात पुनर्गठन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही.

प्राप्त झालेल्या पण प्राप्त झाल्याच्या प्रयोजनार्थ खर्चित न पडलेल्या अनुदानांच्या मुदत ठेवीच्या रकमेतून प्राप्त + अर्जित झालेले व्याज सदर अनुदानाच्या रकमेत समाविष्ट करून ते उत्पन्न म्हणून गृहीत धरण्यात येत नाहीत. मूळ अनुदानाच्या रकमेमध्ये समाविष्ट केले जाणारे व्याज हे अनुदान ते प्राप्त झालेल्या प्रयोजनार्थ वापरले जाईल

J) INVESTMENTS

Investments, which are readily realizable and intended to be held for not more than one year from the date on which such investments are made, are classified as current investments. All other investments are classified as long-term investments. All investments are usually measured at cost. Current investments are carried in the financial statements at lower of the cost and fair value determined in on an individual investment basis. Long term investments are carried at cost. However, provision for diminution in value is made to recognize a decline other than temporary in the value of the Investments.

K) INVENTORIES

Raw Material, Stores, Work in Progress and Finished goods are valued at lower of Cost and net realizable Value on FIFO Basis.

The stock of toolkit represents the items purchased for distribution among the beneficiaries but not actually distributed. Physical Verification and Valuation of the stock of toolkit has not been carried out. Provision for impairment in stock value, if any, has not been reviewed by the management.

L) CASH AND CASH EQUIVALENTS

Cash comprises cash on hand and demand deposits with banks. Cash equivalents are short-term balances (with an original maturity of twelve months or less from the date of acquisition), highly liquid investments that are readily convertible into known amounts of cash and which are subject to insignificant risk of changes in value and Accrued Interest up to reporting period on FDRs having maturity up to 1 year or less from the date of acquisition.

M) REVENUE RECOGNITION

Revenue is recognized only when it can be reliably measured and it is reasonable to expect ultimate collection. Sales represent the amount receivable against goods sold excluding GST. Dividend income is recognized when right to receive is established. Interest income is recognized on time proportion basis taking into account the amount outstanding and rate applicable.

Interest on Loans given to beneficiaries is calculated at simple interest on average quarterly outstanding balance net of repayment or recoveries. The Interest rate applied for the beneficiaries under different schemes has been adopted on the basis of rules framed in this behalf.

J) **गुंतवणुकी**

त्वरित प्राप्तव्य अशा आणि एक वर्षापेक्षा जास्त काळ ठेवल्या जाऊ शकत नाहीत अशा गुंतवणुकीचे वर्गीकरण चालू गुंतवणूक म्हणून केले जाते. इतर सर्व गुंतवणूक दीर्घकालीन गुंतवणूक म्हणून वर्गीकृत आहेत. सर्व गुंतवणूक सामान्यतः खर्चावर परीगणित केल्या जातात. सध्याची गुंतवणूक ही वैयक्तिक गुंतवणुकीच्या आधारावर निर्धारित खर्चाच्या कमी आणि वाजवी मूल्यावर आर्थिक विवरणामध्ये समाविष्ट केल्या जातात. दीर्घकालीन गुंतवणूक खर्चानुसार परीगणीत केल्या जातात. तथापि, गुंतवणुकीच्या मूल्यातील कायम स्वरूपी घट निर्धारित करण्यासाठी गुंतवणुकीचे मूल्य कमी करण्याची तरतूद करण्यात आली आहे.

K) **माल साठा**

कच्चा माल, भांडार, प्रक्रीयाधीन कार्ये व परिष्कृत मालाचे मूल्य हे खर्च व निव्वळ वसुली मूल्य यामधील जे कमी रक्कम असेल त्यानुसार प्रथम आगत प्रतम गत (FIFO) आधारावर मुल्यांकन करण्यात येतो.

औजारांचा साठा म्हणजे लाभार्थ्यांमध्ये वितरण करण्यासाठी खरेदी केलेला पण वाटप न झालेला साठा असतो. औजारांची प्रत्यक्ष पडताळणी व मुल्यांकन करण्यात आलेले नाही. माल्साठ्याच्या मुल्यातील घटीबाबत व्यवस्थापनाने कोणताही आढावा घेतलेला नाही.

L) **रोकड व बँक ग्राह्य धनपत्र**

हातातील रोकड व बँकेतील मागणीनुसार उपलब्ध असणाऱ्या ठेवी मिळून रोकड या घटकात समाविष्ट असतात. (संपादणूक केल्याच्या दिनांकापासून 12 महिने किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीच्या मुदत असलेल्या पण मूल्यात किंवा अर्जित व्याजात घट होण्याची अल्प जोखीम असलेल्या) अल्पमुदती शिल्लक रकमा, रोख रकमेत सहज रुपांतरीत होऊ शकणाऱ्या अतिशय तरल गुंतवणुकी रोकड समतुल्य घटकात समाविष्ट होतात .

M) **महसूल अभिज्ञा**

विश्वासार्ह पद्धतीने मोजदाद करता येत असेल आणि वाजवी अंतिम संकलन अपेक्षित असेल तेव्हाच महसूल अभिज्ञ असतो. विक्री म्हणजे वस्तू व सेवा कर वगळता मालसाठ्याच्या विक्रीतून प्राप्तव्य रक्कम. प्राप्त करण्याचा अधिकार प्रस्थापित झाल्यावर लाभांश महसूल अभिज्ञ केला जातो. शिल्लक रक्कम व लागू दराचा विचार करून व्याजाची रक्कम प्रमाणशीर कालावधीच्या आधारावर अभिज्ञित करण्यात येते.

परतफेड किंवा वसूल झालेली रक्कम वगळून लाभार्थ्यांना कर्जाऊ दिलेल्या सरासरी तिमाही शिल्लक रकमेवर सरळ व्याज परीगणित केले जाते. सदर प्रयोजनार्थ तयार केलेल्या नियमावलीनुसार विविध योजनांच्या अंतर्गत वसूल व्याजाची रक्कम ही परीचालानातून प्राप्त महसूल या सदरात दर्शविण्यात येते. लाभार्थ्यांच्या खात्यांवर अर्जित झालेले पण वसूल न होऊ शकलेले व्याज हे ताळेबंदाच्या दिनांकास नफा तोटा खात्यास नावे टाकून उलटवीण्यात आले .

In the previous years, the Interest receivable on the loan given to beneficiaries under several schemes was recorded as Interest Income under Other Operating Revenue in Profit/Loss Account and the provision of unrealised interest was recorded as Expense under Other Expenses in Profit & Loss Account. From F.Y. 2022-23, the same have been netted off and disclosed as Total Realised Interest (on loans to beneficiaries) in Interest Income under Other Operating Revenue in Profit and Loss Account. Previous Year figures are not regrouped and rearranged to that extent. In view of the Management, the netting off presentation of Interest will result in more relevant or reliable information about the financial position, performance or cash flows of the enterprise.

N) INCOME TAXES

Tax expenses comprise current tax. Current tax comprises Company's tax liability for the current financial year as well as additional tax paid, if any, during the year in respect of earlier years on receipt of demand from the authorities. Deferred tax assets and liabilities are computed on the basis of timing differences at the Balance Sheet date using the tax rate and tax laws that have been enacted or substantially enacted by the Balance Sheet date.

Income of the company is exempt under the provisions of the Income Tax Act, 1961. Hence, provision for Current Tax as well as Deferred Taxes is not required.

O) PROVISIONS & CONTINGENT LIABILITIES

The Company recognized a provision when there is a present obligation as a result of past event, and a reliable estimate can be made of the amount of the obligation. Provisions are determined based on the best estimate required to settle the obligation at the reporting date. These estimates are reviewed at each reporting date and adjusted to reflect the current best estimates. The liabilities or obligations, which cannot be crystallized but loom in horizon, are disclosed as contingent liabilities. The company has made provision for all known liabilities in compliance of AS -29 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets. Further there are no contingent liabilities.

P) FOREIGN CURRENCY TRANSACTION

Transactions denominated in foreign currencies are recorded at the exchange rate prevailing on the date of the transaction or that approximates the actual rate at the date of the transaction. Monetary items denominated in foreign currencies at the year-end are restated at year end rates. In case of items which are covered by forward exchange contracts, the difference between the year-end rate and rate on the date of the contract is recognized as exchange difference and the premium paid on forward contracts is recognized over the life of the contract. Non-monetary foreign currency items are carried at cost.

पूर्ववर्षामध्ये विविध योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांना कर्जाऊ स्वरुपात देण्यात आलेल्या रकमांवरील प्राप्तव्य व्याज हे नफा / तोटा खात्यातील अन्य परिचालन महसूलाच्या अंतर्गत व्याज उत्पन्न म्हणून आणि वसूल न झालेल्या व्याजाची तरतूद नफा / तोटा खात्यातील खर्च शीर्षकाखाली अन्य खर्च खाती नोंदविण्यात येत असे. परंतु वित्तीय वर्ष २०२२-२३ पासून त्याचे निव्वळीकरण करून नफा / तोटा खात्यातील अन्य परिचालन महसूलाच्या अंतर्गत व्याज उत्पन्न म्हणून नोंदविण्यात येते. पूर्ववर्षातील आकडेवारीचे त्या प्रमाणात पुनर्गठन व पुनर्रचना करण्यात आलेली नाही. व्यवस्थापनाच्या अभिप्रायानुसार निव्वळ व्याज नोंदविल्यामुळे उपक्रमाच्या कामगिरी, रोकड प्रवाह किंवा वित्तीय स्थितीची अधिक विश्वसनीय माहिती मिळणे शक्य होईल.

N) **आयकर**

कर खर्चात सद्य कर दायित्व समाविष्ट आहे. सद्य कर दायित्वामध्ये कंपनीची सद्य वित्तीय वर्षातील कर दायित्व आणि विविध प्राधिकरणाकडून मागील वर्षांच्या प्राप्त झालेल्या करमागणीपोटी केलेला अतिरिक्त कर भरणा समाविष्ट असतो. ताळेबंदाच्या दिनांकास भरीवपणे लागू केलेल्या कर कायदे आणि दरांचा वापर करून त्या दिनांकास विलंबित कर मत्ता व दायित्व यांचे परिगणन करण्यात येते.

आयकर अधिनियम 1961 मधील तरतुदी नुसार कंपनीचे उत्पन्न करमुक्त आहे. त्यामुळे सद्य व विलंबित करांसाठी तरतुदीची गरज नाही..

O) **तरतुदी व घटनापेक्ष दायीत्वे**

एखाद्या पूर्वीच्या प्रसंगाची परिणती म्हणून एखादे सद्य दायित्व असल्या पोटी कंपनीने तरतूद केली असल्यास दायित्व रकमेचा विश्वासार्ह अंदाज करता येईल. प्रतिवेदन दिनांकास दायीत्वाचे निर्वाहन करण्यासाठी आवश्यक रकमेच्या अंदाजानुसार तरतुदी निर्धारित केल्या जातात. प्रत्येक प्रतिवेदन दिनांकास सदर तरतुदींचा आढावा घेऊन सद्य अंदाजात प्रतिबिंबित होण्यासाठी समायोजित करण्यात येतात. रुजू न शकलेली पण दिसून येणारी दायित्वे ही घटनापेक्ष म्हणून उघड केली जातात.

लेखांकन प्रमाणके 29 तरतुदी, घटनापेक्ष दायित्वे व घटनापेक्ष मत्ता नुसार सर्व ज्ञात दायित्वापोटी कंपनीने तरतूद केली आहे. मात्र कोणतीही घटनापेक्ष दायित्वे नाहीत.

P) **परकीय चलन व्यवहार**

परकीय चलनातील अभिधानीत व्यवहार हे व्यवहाराच्या दिवशी असलेल्या प्रत्यक्षातील विनिमय दरानुसार नोंदविल्या जातात. वर्ष अखेरीस परकीय चलनातील अभिधानीत व्यवहार हे वर्ष अखेर अभिभावी असलेल्या दरांना पुनर्नमूद करण्यात आले आहेत. परकीय चलन करारांनी बाध्य करारात समाविष्ट बाबींमध्ये वर्ष अखेरीस आणि व्यवहाराच्या दिवशी अभिभावी दरातील taववातील विनिमय दर तफावत म्हंटले जाते व वायदा करारांवर भरणा केलेले अधिमुल्य कराराच्या कालावधी दरम्यान मान्यता दिलेले असते. बिगर मुद्रिक विदेशी विनिमय बाबी या खर्चास अग्रेनीत केल्या जातात.

Any income or expense on account of exchange difference either on settlement or on translation is recognized in the Statement of Profit & Loss except in case of long term liabilities, where they relate to acquisition of fixed assets, in which case they are adjusted to the carrying cost of such assets. No foreign currency transactions were undertaken during the year.

Q) RETIREMENT AND EMPLOYEE BENEFITS

Short-term employee benefits are recognized as an expense at the undiscounted amount in the Statement of Profit & Loss of the year in which the related service is rendered. Post-employment and other long term employee benefits which includes Provident Fund and Super Annuation Fund are recognized as an expense in the Profit and Loss account for the year in which the employee has rendered services based on the amount of Contribution made. Actuarial Valuations in case of Defined Contribution Plans is not carried out by the Company.

R) EARNING PER SHARE

Basic and diluted earnings per share are computed by dividing the net profit attributable to equity shareholders for the year, by the weighted average number of equity shares outstanding at the end of the year. There are no diluted potential equity shares.

S) Events occurring after the Balance Sheet date and having bearing on the Balance Sheet items have been taken into consideration while finalizing the accounts.

T) Following are the related party disclosures in compliance with AS-18:

Sr. No	Name of Related Party	Relation	Nature of Transaction	Amount (Rs.)	
				As on 31/03/2023	As on 31/03/2022
No related party disclosures as per AS-18					

U) Balance of Debtors, Creditors and Loans and Advances given or taken, Other long-term liabilities, other current liabilities, stock of toolkit, security deposits (assets) are subject to reconciliation as the necessary confirmation have not been obtained from all the respective parties and kept on record.

V) Previous year's figures have been re-grouped / recast wherever necessary except in some cases as mentioned by way of notes forming part of financial statements.

व्यवहार पूर्ण होण्याच्या दिनांकास असलेल्या विनिमय दरातील तफावतीतील उत्पन्न किंवा खर्च हे नफातोटा पत्रकात दर्शविण्यात होईल. मात्र सदर व्यवहार स्थिर मत्तांच्या संपादणूकीशी दीर्घकालीन दायित्वे संबंधित असतील तर त्याच्या परीव्यय मुल्यास धारण करण्यात येईल. सद्य वर्षात कोणताही विदेशी चलन विनिमय व्यवहार कंपनीने केलेला नाही.

Q) **सेवानिवृत्ती व कर्मचारी लाभ**

कर्मचाऱ्यांना ज्या वर्षात अल्प मुदतीचे कर्मचारी लाभ अदा करण्यात येतात त्या वर्षीच्या कंपनीच्या नफा तोटा पत्रकात बट्टा विरहित रकमा खर्च म्हणून नोंदविल्या जातात. भविष्य निर्वाह निधी व निवृत्तीवेतन निधी सारख्या कर्मचार्यांचे दीर्घकालीन लाभ हे योगदान दिलेल्या वर्षाच्या नफा तोटा पत्रकात खर्च म्हणून दाखविले जातात. व्याख्यीत योगदान असलेल्या योजनांच्या बाबतीत विमागणिती मुल्यांकन कंपनीने करून घेतलेले नाही.

R) **प्रती भाग कमाई**

संबंधित वर्षातील भागभांडवल धारण करणाऱ्या भाग धारकांना मुलभूत व विरलीत कमाई ही भाग धारकांना देय रक्कम त्यांच्या धारण केलेल्या भागांनी भागून निर्धारित करण्यात येते. संभाव्य विरलीकृत भाग नाहीत.

S) हिशेब अंतिम करताना ताळेबंदाच्या दिनांकाच्या पश्चात ताळेबंद प्रभावित करणारे प्रसंग विचारात घेण्यात आले आहेत.

T) लेखांकन प्रमाणके 18 अनुपालन प्रयोजनार्थ संबंधित पक्षकाराशी संबंधित प्रकटने :

अ क्र	**संबंधित पक्षकाराचे नाव**	**संबंध**	**व्यवहाराचे स्वरूप**	**रक्कम रु**	
				दिनांक 31 **मार्च** 2023 **रोजी**	**दिनांक** 31 **मार्च** 2022 **रोजी**
लेखांकन प्रमाणके 18 नुसार संबंधित संबंधित पक्षकाराशी संबंधित प्रकटने - निरंक					

U) देणेकरी, घेणेकरी, घेतलेले किंवा दिलेली कर्जे / अग्रिम, अन्य दीर्घकालीन दायीत्वे, अन्य समकलिक दायित्वे, अवजारांचा साठा, अनामत रकमा यामधील शिल्लक रकमा या पडताळणीच्या अधीन असून कारण संबंधित पक्षकारांकडून त्याची आवश्यक ती पुष्टी करून ती नोंदीवर घेण्यात आलेली नाही.

V) आवश्यक असेल तिथे मागील वर्षांच्या आकड्यांचे पुनर्गठन / पुनर्मांडणी करण्यात आली आहे.कंपनी अधिनियम 2013 च्या अनुसूची III अंतर्गत अतिरिक्त प्रकटने

ADDITIONAL DISCLOSURES REQUIRED UNDER SCHEDULE III OF THE COMPANIES ACT, 2013

1) Title deeds of immovable properties not held in the name of the Company: - NIL

2) The company has not revalued its Property, Plant & Equipment during the year. - No

3) Loans/ Advances granted to promoters, directors, KMPs, and the related parties either severally or jointly with any other person: - NIL

4) Capital Work-in progress (CWIP): - NIL

5) Capital Work-in progress (CWIP)-whose completion is overdue or cost has Exceeded its original plan: - NIL

6) Intangible assets under development: - NIL

7) Intangible assets under development whose completion is overdue or has exceeded its cost compared to its original plan - NIL

8) Detail of Benami Properties held: - NIL

9) Whether the Company has borrowings from banks or financial institutions on the basis of security of current assets, it shall disclose the following: - NIL
   a) whether quarterly returns or statements of current assets filed by the Company with banks or financial institutions are in agreement with the books of accounts: - NA
   b) if not, summary of reconciliation and reasons of material discrepancies, if any to be adequately disclosed: - NA

10) Whether the company is a declared wilful defaulter by any bank or financial Institution or other lender: - No

11) Relationship with struck off companies: - The company has no transactions with companies struck off under section 248 of the Companies Act, 2013 or section 560 of Companies Act, 1956.

12) Whether any charges or satisfaction yet to be registered with Registrar of Companies beyond the statutory period, details and reasons thereof shall be disclosed: - NA

13) Compliance with number of layers of companies: - NA

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अनुसूची III अंतर्गत अतिरिक्त प्रकटने

1) कंपनीच्या नावाने असलेल्या स्थावर मालमत्तांचे अधिकार विलेख कंपनीच्या नावाने अस्तित्वात नाहीत - निरंक

2) कंपनीने गत वर्षात आपल्या स्थावर मालमत्ता, संयंत्रे व उपकरणे याचे पुनर्मुल्यांकन केलेले नाही.

3) प्रवर्तक, संचालक, व संबंधित व्यक्तींना एकल किंवा अन्य व्यक्तींच्या सोबत संयुक्तपणे बहाल केलेले कर्जे / अग्रीम : - निरंक

4) भांडवली प्रक्रीयाधीन कामे : - निरंक

5) मूळ नियोजनापेक्षा जास्त लांबलेल्या किंवा खर्च झालेली भांडवली प्रक्रीयाधीन कामे : - निरंक

6) विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता : - निरंक

7) मूळ नियोजनापेक्षा जास्त लांबलेल्या किंवा खर्च झालेल्या विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता : - निरंक

8) बेनामी मिळकतींचे तपशील : - निरंक

9) सद्य मात्तांच्या तारणाच्या आधारे कंपनीने बँका किंवा वित्तीय संस्थांकडून कर्जे उचलली असल्यास खालील बाबी प्रकट करणे आवश्यक आहे : - निरंक

   a) कंपनीने बँका किंवा वित्तीय संस्थांना सादर केलेल्या चालू मत्तांची सादर केलेली तिमाही सूची / विवरणे ही कंपनीच्या हिशेबाच्या पुस्तकांशी सुसंगत आहेत काय : - लागू नाही

   b) नसल्यास ताळमेळाचा सारांश आणि महत्वाच्या त्रुटींची कारणे असल्यास ती पर्याप्तपणे प्रकट करणे : - लागू नाही.

10) कोणत्याही बँक किंवा वित्तीय संस्थेने किंवा अन्य धनकोने कंपनीला हेतूपुरस्सर थकबाकीदार म्हणून घोषित कले आहे काय : - नाही

11) खारीज केलेल्या कंपन्यांशी संबंध : - कंपनी अधिनियम 1956 च्या कलम 560 किंवा कंपनी अधिनियम 2013 च्या कलम 248 नुसार खारीज केलेल्या कोणत्याही कंपनीशी कंपनीचा व्यवहार नाही .

12) कंपनी निबंधकांकडे वैधानिक कालावधीच्या पलीकडे कोणताही बोजा किंवा पूर्तता यांची नोंदणी करण्याच्या कामाचे तपशील प्रकट करणे : - लागू नाही

13) कंपनीच्या स्तरांच्या संख्येशी अनुपालन : - लागू नाही

14) Disclosure of ratios: -

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios.	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
1	Current Ratio	1.3471	1.4462	Current Assets/ Current Liabilities	Change is less than 25%. Hence no explanation required
2	Debt-Equity Ratio	0.1040	0.0965	Total Debt/ Shareholders' Equity Total Debt - i.e., long term borrowings (NSTFDC)	Change is less than 25%. Hence no explanation required
3	Debt Service Coverage Ratio	7.3516	35.2594	Earnings available for debt service/ Debt Service Earnings available for debt service = Net Profit before taxes + non-Cash operating expenses like depreciation + Interest + other adjustments like loss on sale of Fixed Assets. Debt Service = Interest & Lease Payments + Principal Repayments. * *Payment of Rs 3,26,11,537 was made to NSTFDC during F.Y. 22-23 (F.Y. 21-22 – 12,10,815) and Rs 6,40,71,000 were received from NSTFDC during F.Y. 22-23 (F.Y. 21-22 Rs 8,00,000). Interest of Rs 37,00,248 was charged by NSTFDC during F.Y. 22-23 (F.Y. 21-22 Rs 35,13,569).	Debt Service Coverage Ratio decreased due to higher repayments of loans during the year and Increase in Earnings due to Change in Accounting Policy.

14) गुणोत्तरांचे प्रकटन : -

क्र	तपशील	चालू वर्ष	गतवर्ष	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबींचे स्पष्टीकरण .	गतवर्षीच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
१	चालू गुणोत्तर	१.३४७१	१.४४६२	चालू मत्ता / चालू दायित्वे	बदल २५% पेक्षा कमी असल्यामुळे स्पष्टीकरण आवश्यक नाही
२	कर्ज – भाग भांडवल गुणोत्तर	०.१०४०	०.०९६५	एकूण कर्ज / भागधारकांचे भांडवल एकूण कर्ज म्हणजे दीर्घ मुदतीची कर्जे (राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ)	बदल २५% पेक्षा कमी असल्यामुळे स्पष्टीकरण आवश्यक नाही
३	ऋण परिव्यय व्याप्ती गुणोत्तर	७.३५१६	३५.२५९४	ऋण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन / ऋण परिव्यय ऋण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन = करपूर्व निव्वळ नफा + घसारा सारखे बिगर रोकड परिचालन व्यय + व्याज + स्थावर मत्तांच्या विक्रीतील तोट्यामुळे करावी लागणारी अन्य सामायोजने ऋण परिव्यय = व्याज व भाडेपट्टा प्रदाने + मुद्दलाची परतफेड . * * वित्तीय वर्ष २२-२३ मध्ये राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळास रु ३,२६,११,५३७ प्रदान करण्यात आले. (वित्तीय वर्ष २१-२२ – १२,१०,८१५) आणि रु ६,४०,७१,००० त्यांच्याकडून प्राप्त झाले. (वित्तीय वर्ष २१-२२ Rs ८,००,०००). तसेच राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाने वित्तीय वर्ष २२-२३ मध्ये रु ३७,००,२४८ व्याज आकारले होते (वित्तीय वर्ष २१-२२ रु ३५,१३,५६९).	लेखा धोरणात झालेल्या बदलामुळे वाढलेले अर्जन व वर्षभरातील कर्जाच्या जास्त परतफेडीमुळे ऋण परिव्यय व्याप्ती गुणोत्तर घटले .

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios.	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
4	Return on Equity Ratio	0.1546	0.0305	(Net Profit after taxes - Preference Dividend)/ Shareholders' Equity	Debt Service Coverage Ratio decreased due to higher repayments of loans during the year and Increase in Earnings due to Change in Accounting Policy.
5	Inventory Turnover Ratio	NA			
6	Trade Receivable Turnover Ratio				
7	Trade Payable Turnover Ratio				
8	Net Capital Turnover Ratio	0.1341	0.0433	Net Sales/ Working Capital Working Capital = Current Assets – Current Liabilities Net Sales = Revenue from operations	Net Capital Turnover Ratio improved due to Increase in Revenue from Operations (Good Recovery ratio in case of New Schemes) and Regrouping of Previous Year Figures
9	Net Profit Ratio	1.7264	1.1439	Net Profit after taxes/Net Sales Net Sales = Revenue from operations	Net Profit Ratio Increased due to Increase in Earnings on account of Change in Accounting Policy, Revenue from Operations Increased due to Regrouping.

क्र	तपशील	चालू वर्ष	गतवर्ष	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबींचे स्पष्टीकरण	गतवर्षीच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
४	भाग भांडवलावरील परतावा गुणोत्तर	०.१५४६	०.०३०५	(करोत्तर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश) / भागधारकांचे भागभांडवल	लेखा धोरणात झालेल्या बदलामुळे वाढलेले अर्जन व वर्षभरातील कर्जाच्या जास्त परतफेडीमुळे ऋण परिव्यय व्याप्ती गुणोत्तर घटले .
५	मालसाठा उलाढाल गुणोत्तर	लागू नाही			
६	व्यापार प्राप्तव्य उलाढाल गुणोत्तर				
७	व्यापार देय उलाढाल गुणोत्तर				
८	निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तर	०.१३४१	०.०४३३	निव्वळ विक्री / खेळते भांडवल खेळते भांडवल = चालू मत्ता – चालू दायित्वे निव्वळ विक्री = परीचालनातून प्राप्त महसूल	गतवर्षातील आकडेवारीच्या पुनर्गठन व (नव्या योजनेतील वसुलीच्या उत्तम गुणोत्तरामुळे) परिचालनातून प्राप्त महसुलात वाढ झाल्यामुळे निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तर सुधारले
९	निव्वळ नफा गुणोत्तर	१.७२६४	१.१४३९	करोत्तर निव्वळ नफा / निव्वळ विक्री निव्वळ विक्री = परीचालनातून प्राप्त महसूल	पुनर्गठनामुळे परिचालनातून प्राप्त महसुलात वाढ झाल्यामुळे व लेखा धोरणातील बदलामुळे अर्जनात वृद्धी होऊन निव्वळ नफा गुणोत्तर सुधारले .

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios.	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
10	Return on Capital Employed	0.1570	0.0332	Earnings before Interest & Taxes/ Capital Employed Earnings before Interest & Taxes = Profit after taxes + Finance Costs Capital Employed = Shareholders' Equity	Return on Capital Employed Increased due to Increase in Earnings on account of Change in Accounting Policy
11	Return on Investment	0.1546	0.0305	Net profit after taxes/ Shareholders' Equity	Return on Investment Increased due to Increase in Earnings on account of Change in Accounting Policy

15) Compliance with approved Scheme(s) of Arrangements: - NA

16) Utilization of borrowed funds and share premium: -
   a) Where the company has advanced or loaned or invested funds for certain (either borrowed funds or share premium or any other sources or kind of funds) to any other person or entity, including foreign entities (intermediaries) with the understanding (whether recorded in writing or otherwise) – NIL
   b) Where the company has received any fund from any other person or entity, including foreign entities (funding party) with the understanding (whether recorded in writing or otherwise) – NIL

17) Undisclosed income: - NIL

18) Corporate Social Responsibility (CSR) - NA

19) Details of Crypto Currency or Virtual Currency – NIL

20) Contingent Liabilities: - Claims against the Company not acknowledged as debts – List attached

क्र	तपशील	चालू वर्ष	गतवर्ष	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबींचे स्पष्टीकरण	गतवर्षीच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
१०	गुंतवणूक केलेल्या भांडवलावरील परतावा	०.१५७०	०.०३३२	व्याज व करपूर्व अर्जन / गुंतवणूक केलेले भांडवल व्याज व करपूर्व अर्जन = करोतर नफा + वित्त पुरवठ्याचा खर्च गुंतवलेले भांडवल = भागधारकांचे भांडवल	लेखा धोरणातील बदलांमुळे अर्जनात वृद्धी झाल्यामुळे गुंतवणूक केलेल्या भांडवलावरील परताव्यात सुधारणा झाली आहे
११	गुंतवणुकीवरील परतावा	०.१५४६	०.०३०५	करोत्तर निव्वळ नफा / भांडवलदारांचे भागभांडवल	लेखा धोरणातील बदलांमुळे अर्जनात वृद्धी झाल्यामुळे गुंतवणूक केलेल्या गुंतवणुकीवरील परताव्यात सुधारणा झाली आहे

15) व्यवस्थेच्या मान्यताप्राप्त योजनांचे अनुपालन : - लागू नाही

16) कर्जाऊ घेतलेल्या निधीचा आणि भाग भांडवल अधिमुल्याचा उपयोग : -

a) कंपनीने कर्जाऊ निधीचा आणि भाग भांडवल अधिमुल्याचा उपयोग एखाद्या व्यक्ती किंवा विदेशी मध्यस्थ संस्थांना लेखी स्वरुपात नोंद करून अथवा अन्यथा समजुतीने कर्ज किंवा अग्रिम किंवा गुंतवणूक स्वरुपात अदा केले आहेत काय - निरंक

b) एखाद्या व्यक्ती किंवा विदेशी मध्यस्थ संस्थांना लेखी स्वरुपात नोंद करून अथवा अन्यथा समजुतीने निधी प्राप्त झाला आहे काय - निरंक

17) प्रकट न केलेले उत्पन्न : - निरंक

18) निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व (CSR) - लागू नाही

19) प्रच्छन्न किंवा आभासी चलनाचे तपशील - निरंक

20) घटनापेक्ष उत्तरदायित्व : - कर्ज म्हणून कंपनी विरुद्ध करण्यात आलेले अप्राप्त दावे - सूची सोबत जोडली आहे.

21) Estimated amounts of contracts remaining to be executed on capital account and not provided for (net of advances) – NIL

22) Remuneration to Auditors: -

Description	YE 31-03-2023	YE 31-03-2022
Statutory Audit Fees	2,54,600	2,54,600

23) The Cash balance as on 31.03.2023 is subject to confirmation of the management as the same is not verified by us.

For Patel Kalantri & Associates
Chartered Accountants
FRN: 112273W

Sd/-
CA. Himesh J. Patel
Partner
UDIN : 24148879BKEWXG3106
Place : Nashik
Date : 05/08/2024

For and on Behalf of Board of Directors
SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK

Sd/-	Sd/-
LEENA BANSOD,IAS	NAYANA GUNDE,IAS
Managing Director	Director
DIN-09802091	DIN-08083786

21) भांडवलावर निष्पादित करावयाच्या पण तरतूद न केलेल्या कंत्राटांची अंदाजे रक्कम (अग्रिम रकमा वजा करून) - निरंक

22) लेखा परीक्षकांचे पारिश्रमिक : -

विवरण	31 **मार्च** 2023 **रोजी समाप्त वर्ष**	31 **मार्च** 2022 **रोजी समाप्त वर्ष**
वैधानिक लेखापरीक्षक शुल्क	2,54,600	2,54,600

23) आम्ही पडताळणी केलेली नसल्यामुळे दिनांक 31 मार्च 2023 रोजीची रोकड शिल्लक ही व्यवस्थापनाने पुष्टी करण्याच्या अधीन आहे .

पटेल कलंत्री & **असोसिएटस** .
नाशिक
सनदी लेखाकार संस्था
FRN: ११२२७३W

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक
संचालक मंडळाच्या वतीने

स्वाक्षरी
सनदी लेखाकार हिमेश जे पटेल
भागीदार
UDIN :
24148879BKEWXG3106
स्थान : नासिक
दिनांक : 05/08/2024

स्वाक्षरी
लीना बनसोड, भा.प्र.से.
व्यवस्थापकीय संचालिका
DIN - 09802091

स्वाक्षरी
नयना गुंडे, भा.प्र.से.
संचालिका
DIN - 08083786

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143 (6) (b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE ACCOUNTS OF SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT,NASHIK, FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH, 2023.

The preparation of financial statements of **Shabari Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit** for the year ended **31st March 2023** in accordance with the financial reporting framework prescribed under the companies Act, 2013 is the responsibility of the management of the company. The Statutory Auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under Section 139(5) of the Act are responsible for expressing opinion on the Financial Statements under Section 143 of the Act based on independent audit in accordance with the standards on Auditing prescribed under section 143(10) of the Act. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated **05th August 2024.**

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit of the Financial Statements of **Shabari Adivasi Vitta va Vikas Mahamandal Maryadit** for the year ended **31 March 2023** under Section 143(6)(a) of the Act. This supplementary audit has been carried out independently without access to the working papers of the Statutory Auditors and is limited primarily to inquiries of the Statutory Auditors and Company personnel and a selective examination of some of the accounting records.

On the basis of my supplementary audit nothing significant has come to my knowledge, which would give rise to any comment upon or supplement to Statutory Auditor's report under section 143 (6) (b) of the Act.

For and on behalf of
The Comptroller and Auditor General of India

Sd/-
(C.M. Sane)
Pr. Accountant General (Audit)-I, Maharshtra

Place : Mumbai
Date : 22.10.2024

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३ (६) (ब) अन्वये शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांचे दि. ३१ मार्च २०२३ रोजी संपलेल्या वर्षाचे वित्तीय लेख्यांवरील अभिप्राय.

कंपनी अधिनियम २०१३ मध्ये विहित केलेल्या वित्तीय प्रतिवेदन चौकटीनुसार दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त झालेल्या वित्तीय वर्षासाठी शबरी अदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांची वित्तीय विवरणे तयार करणे, ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. कंपनी अधिनियमाच्या कलम १३९ (५) अन्वये नियुक्त करण्यात आलेले भारताचे महालेखापाल व महालेखापरीक्षक कार्यालयाचे वैधानिक लेखापरीक्षक हे कंपनी अधिनियमाच्या कलम १४३ (१०) अन्वये विहित लेखापरीक्षण मापदंडानुसार व कंपनी अधिनियमाच्या कलम १३९ (५) अन्वये संचालीत स्वतंत्र लेखापरीक्षणाच्या आधारे कंपनीच्या वित्तीय विवरणावरील आपले अभिप्राय व्यक्त करण्यास जबाबदार आहेत. दिनांक ५ ऑगस्ट २०२४ रोजीच्या लेखापरीक्षण अहवाला द्वारे सदर अभिप्राय व्यक्त केल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १४३ (६) (अ) अन्वये भारताच्या महालेखापालांच्या व महालेखाकारांच्या वतीने शबरी अदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांच्या दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त झालेल्या वित्तीय वर्षासाठीच्या लेख्यांचे मी पूरक लेखापरीक्षण केले आहे. सदर पुरवणी लेखापरीक्षण हे स्वतंत्रपणे व वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या कार्यगत कागदोपत्रांचा कोणताही आधार न घेता करण्यात आले असून वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या व कंपनीच्या कर्मचाऱ्यांच्या पृच्छा आणि काही लेख्यांच्या नोंदींच्या निवडक परीक्षणापुरते मर्यादित आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १४३ (६) (ब) अन्वये संचालित केलेल्या पूरक लेखापरीक्षणात वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या अहवालाला पूरक शेरे देण्याजोगी कोणतीही उल्लेखनीय बाब माझ्या नजरेस आलेली नाही.

भारताचे महालेखानियंत्रक व महालेखापरीक्षक
यांचे करिता व वतीने

स्वाक्षरीत
(सी. एम. साने)
प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षण) – १, महाराष्ट्र

स्थान : मुंबई
दिनांक : 22/10/2024